

ADJEKTIIVIT JA DISKURSSIT MORSIANTEN JA SULHASTEN KIRJOITTA-
MISSA BLOGITEKSTEISSÄ

Suomen kielen
pro gradu -tutkielma
Oulun yliopisto
12.3.2015

Anni Pulkkinen

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	1
1.1. Tutkimuksen taustaa ja tavoitteet	1
1.2. Tutkimusaineisto	3
1.3. Adjektiivien aikaisempi tutkimus	5
2. TUTKIMUKSEN METODINEN JA TEOREETTINEN TAUSTA	8
2.1. Leksikaalinen semantiikka	8
2.2. Teksti, diskurssi ja diskurssianalyysi	12
2.3. Kriittinen diskurssianalyysi	14
2.4. Teorian soveltaminen tässä tutkimuksessa	16
3. ADJEKTIIVIT	19
3.1. Adjektiivien määritelmä	19
3.2. Adjektiivit ja adjektiivisesti käyttäytyvät sanaryhmät	22
3.2.1. Adjektiivien ja substantiivien suhde	22
3.2.2. Adjektiivien ja adverbien suhde	24
3.2.3. Adjektiivien ja partisiippien suhde	25
3.2.4. Adjektiivien ja pronomien suhde	27
3.2.5. Adjektiivien ja numeraalien suhde	29
3.3. Adjektiivien luokittelu ja rajaus tässä tutkimuksessa	30
4. BLOGI TUTKIMUSKOHTENA	33
5. ADJEKTIIVIT JA DISKURSSIT BLOGITEKSTEISSÄ	37
5.1. Tunteet	38
5.1.1. Stressi ja huolet	39
5.1.2. Kiire	45
5.2. Konkreettiset järjestelytoimenpiteet	52
5.2.1. Pukeutuminen	52
5.2.2. Koristelu	62
5.2.3. Tarjoilu	71
5.2.4. Juhlapaikka	78

6. TUTKIMUSTULOSTEN POHDINTAA	83
6.1. Adjektiivien määrällistä tarkastelua	83
6.2. Tutkimustulokset adjektiivien semanttisten ryhmien mukaan	87
7. PÄÄTÄNTÖ	90
LÄHTEET	93

1. JOHDANTO

1.1. Tutkimuksen taustaa ja tavoitteet

Tässä pro gradu -työssäni tutkin adjektiiveja morsianten ja sulhasten kirjoittamissa blogiteksteissä. Valitsin blogit tutkimuskohteekseni, sillä ne ovat ajankohtainen ja innostava aihe. Lisäksi koen blogit vielä suhteellisen tutkimattomaksi alueeksi. Blogikirjoitusten tutkiminen on mielenkiintoista, sillä tekstien takaa paistaa usein paljon kirjoittajan valintoja. Blogit ovat mielenkiintoinen tutkimuskohde myös siksi, että niihin liittyy huomattava määrä julkisuutta. Blogikulttuurissa on tapahtunut viime vuosina suuri intiimiyden käsitteen muutos: usein blogiteksteissä kirjoittaja paljastaa itsestään asioita lukijoiden mielenkiinnon säilyttämiseksi. (Kilpi 2006: 5.)

Myös nykyhääät ovat monipuolinen tutkimuskohde. Koko hääkulttuuri on kokenut muutaman vuosikymmenen sisällä todella suuren mullistuksen. Tehokkaan tiedonvälityksen ansiosta uudet kulttuurivaikutukset leviävät laajemmalle ja nopeammin kuin koskaan aikaisemmin. Usein nykyhäissä rajoituksena on enää vain mielikuvitus. (Aurejärvi-Karjalainen 1999: 63–64.)

Tässä tutkimuksessa selvitän, millaisia adjektiiveja blogiteksteissä esiintyy ja millaisiin semanttisiin luokkiin ne sijoittuvat. Blogikirjoitusten kielellisessä tyyliässä voi kirjoittajilla olla usein pohdittavaa: kirjoittajat haluavat usein kirjoittaa sujuvaa, mutta silti rentoa ja hieman puhekielellistettyä tekstiä. Valitsin tutkimuskohteekseni adjektiivit, sillä ne ilmentävät kirjoittajien kielellisiä valintoja hyvin. Lisäksi oman kokemukseni perusteella hääaiheisissa blogeissa adjektiiveja esiintyy paljon, ja usein kirjoittajat pyrkivät vakuuttamaan lukijansa tekemistään valinnoista adjektiivien välityksellä.

Ryhmittelen tutkimukseni adjektiivit Eila Leppäjärven ja Tuomo Jämsän (1976) teoreettisen luokittelumallin mukaisesti. Siinä adjektiivit jaetaan semanttisesti fyysisiin ja psyykkisiin adjektiiveihin. Näillä molemmilla on vielä omat alaryhmänsä. Esittelen Leppäjärven ja Jämsän luokittelumallin tarkemmin luvussa 3.3. Tutkimuksen aineistoa käsitellessäni harkitsin myös oman luokittelumallin luomista. En kokenut sitä kuitenkaan aineistoni kannalta järkeväksi, sillä adjektiivit sijoittuivat Leppäjärven ja Jämsän

luokittelumallin ryhmiin hyvin. Lisäksi koen tutkimustulosten vertaamisen muiden tutkimusten tuloksiin tarkoituksenmukaisemmaksi, kun käytössäni on sama luokitus kuin useimmissa muissa adjektiivieja käsittelevissä tutkimuksissa. Esimerkiksi Pekan kirjoittaman tekstikatkelman olen luokitellut kuuluvaksi diskurssiin [tarjoilu]. Siinä olevan adjektiivin *melkoinen* olen lukenut psyykkiseksi mensuraaliseksi adjektiiviksi:

- (1) *Luovuimme booli-ideasta aika varhaisessa vaiheessa, koska ensinnäkin vieraat odottavat ammatti-ihmisten häistä jotain juomapuolen sinfoniaa ja toisekseen boolin hävikki voi olla melkoinen.* (Pekka 30.5.2012)

Tarkoitukseni on painottaa työssäni diskurssitutkimusta enemmän kuin aikaisemmissa Oulun yliopistossa tehdyissä adjektiivieja käsittelevissä pro gradu -tutkielmissa. Useimmissa pro gradu -tutkielmissa diskurssianalyysejä on käytetty hyväksi, mutta tarkka määritelmä kunkin diskurssin yhteydessä käytetyistä adjektiiveista on jäänyt puuttumaan. Tavoitteenani on tutkia, millaisia diskursseja adjektiivien käytön yhteydessä esiintyy. Diskurssianalyysin avulla analysoin adjektiivien valintaa, nimeämisiä sekä niiden pohjalta nousevia diskursseja. Tutkin, millaisia merkityksiä ja kielenkäyttötapoja hääaiheisten blogitekstien yhteydessä esiintyy. Tutkimuskysymykseni ovat seuraavat:

1. Millaisia adjektiivieja blogiteksteissä esiintyy?
2. Millaisia diskursseja blogiteksteissä esiintyy?
3. Millaisia adjektiivieja morsiamet ja sulhaset käyttävät eri diskurssien yhteydessä?
4. Käyttävätkö sulhaset ja morsiamet samantyyppisiin luokkiin sijoittuvia adjektiivieja vai eroavatko morsianten ja sulhasten käyttämät adjektiivit toisistaan?
5. Nouseeko naisten ja miesten blogiteksteistä esiin samantyyppisiä diskursseja vai kenties hyvinkin paljon toisistaan eroavia aihepiirejä?

Tarkoitukseni on verrata tutkimukseni tuloksia aikaisempiin Oulun yliopistossa ilmestyneiden tutkimusten tuloksiin. Tämä pro gradu -tutkimus on ensimmäinen pro gradu -tutkimus Oulun yliopistosta, jossa vertaillaan adjektiivieja sukupuolten välillä. Eri sukupuolten käyttämiin adjektiiveihin en siis saa vertailukohtaa muista tutkimuksista. Voin kuitenkin vertailla sitä, käytetäänkö muissa tutkimuksissa semanttisesti samantyyppisiä adjektiivieja kuin omassa tutkimuksessani.

Ennakkohypoteesinani pidän sitä, että sulhaset käyttävät enemmän fyysisiä adjektiiveja, kun taas morsiamet kuvailevat asioita psyykkisin adjektiivein. Usein sulhasten kirjoitukset ovat kuvauskohteiltaan ja luonteeltaan konkreettisempia. Täten myös adjektiivien kuvaamat entiteetit ovat konkreettisempia, mikä tietysti vaikuttaa adjektiivien valintaan. Lisäksi uskon, että blogiteksteissä esiintyvät diskurssit ja niiden yhteydessä esiintyvät adjektiivit eroavat toisistaan morsianten ja sulhasten teksteissä. Uskon, että esimerkiksi diskurssista [pukeutuminen] morsiamet kirjoittavat psyykkisin adjektiivein, kun taas sulhaset pitäytyvät fyysisissä adjektiiveissa. Lisäksi uskon miesten kuvaavan häähumun aiheuttamia tunteita fyysisin adjektiivein. Tunteita miehet voisivat kuvata esimerkiksi sellaisilla kokoon tai määrään viittaavilla adjektiiveilla kuin *suuri* tai *pieni*. Naisten luulen käyttävän tunteiden kuvaamiseen psyykkisiä, henkisiä tiloja kuvaavia adjektiiveja. Uskon myös naisten kuvaavan konkreettisia järjestelytoimenpiteitä monipuolisemmin kuin miehet: luulen, että morsiamet kuvaavat järjestelytoimenpiteitä useaan eri adjektiivien semanttiseen ryhmään sijoittuvilla adjektiiveilla, samalla kun miehet kuvaavat niitä vain yhteen tai kahteen ryhmään sijoittuvilla adjektiiveilla.

1.2. Tutkimusaineisto

Tässä tutkimuksessa keskityn kahden morsiamen ja kahden sulhasen kirjoittaman blogin tutkimiseen. Tutkin vain neljän eri kirjoittajan kirjoittamia blogitekstejä, sillä aineistonkeruuhetkelläni olemassa oli ainoastaan kaksi suomalaista sulhasen kirjoittamaa blogia. Tahdoin kuitenkin tuoda sulhasten tekstit osaksi tutkimustani, sillä ne ovat mielenkiintoinen tutkimuskohde. Koska tutkin vain neljän eri kirjoittajan kirjoittamia tekstejä, tutkimukseni tuloksiin luonnollisesti vaikuttaa yksittäisten kirjoittajien tapa kirjoittaa.

Kutsun hääaiheisia blogeja tutkimuksessani hääblogeiksi. Olen kerännyt tutkimani blogit Blogilista.fi-palvelun kautta. Palvelu koostuu enimmäkseen suomalaisista blogeista, ja siitä voi hakea tiettyyn aihepiiriin kuuluvia blogeja avainsanojen avulla. Aineiston etsimisessä pidin kriteerinä sitä, että blogit käsittelevät ainoastaan häihin liittyviä teemoja. Etsin blogeja esimerkiksi avainsanoilla *hää-*, *hääblogi*, *hääjärjestely* ja *hääpäivä*. Olen kysynyt blogien kirjoittajilta luvan heidän blogiensa käyttämiseen aineistona.

Koska tutkimukseni on tekstintutkimus, pidin kriteerinä sitä, että blogit sisältävät tarpeeksi paljon tekstiä. Olen rajannut tarkastelemani blogikirjoitukset siten, että jokainen niistä on vähintään sadan sanan mittainen. Useat näin haaveilevaan aiheeseen kuin häät keskittyvät blogit koostuvat lähinnä valokuvista ja minimaalisesta määrästä tekstiä. Internetissä on paljon blogeja, joissa keskitytään häiden lisäksi myös kirjoittajien muuhun senhetkiseen elämään. Useilla kirjoittajilla hääblogien aiheet sivuavat elämässä seuraavaksi tuleva etappeja, kuten yhteisen kodin hankkimista ja sisustamista. Sekä tekstien pituus että aihepiirit rajoittivat siis sopivan tutkimusjoukon suhteellisen pieneksi.

Olen keksinyt blogien kirjoittajille nimet tässä tutkimuksessa. Nimien ei ole tarkoitus toimia varsinaisina peiteniminä. Päädyin tähän ratkaisuun aineiston käsittelyn helpottamiseksi: osa tutkimusaineistoni kirjoittajista kirjoittaa pitkällä nimimerkillä, jolloin nimimerkkien kuljettaminen läpi analyysin olisi hankalaa. Keksimäni nimet ovat Sanna, Tiina, Mikko ja Pekka. **Sanna** on syksyn 2012 morsian, ja hän jakaa blogissaan kokemuksiaan ja mietteitään häiden järjestämisestä. Sanna on ammatiltaan käsikirjoittaja. Hän on aloittanut bloginsa kirjoittamisen vuoden 2011 helmikuussa ja päivittää blogiaan vaihtelevasti julkaisemalla yhdestä kuuteen kirjoitusta kuukaudessa. **Tiina** on mennyt naimisiin elokuussa 2012, ja hän on 22-vuotias hoitotyön opiskelija. Myös Tiina keskittyy blogissaan suuren päivänsä suunnitteluun ja järjestelyyn. Tiina on aloittanut blogin kirjoittamisen heinäkuussa 2011, ja hän päivittää blogiaan kirjoittamalla viidestä kahdeksaan kirjoitusta kuukaudessa. **Mikko** on ensimmäinen suomalainen miesbloggaaja, jonka blogi keskittyy selkeästi hääaiheisiin. Mikko vietti häitään elokuussa 2012. Mikko on kahden- ja kolmenkymmenen välissä oleva opiskelija, jolla on gradu valmistumassa. Mikko päivittää blogiaan hyvin vaihtelevasti kirjoittamalla noin yhdestä viiteentoista kirjoitusta kuukaudessa. **Pekka** esittelee itsensä blogissaan seuraavasti: ”Minusta. Vaimo, jääkiekko, jalkapallo ja formulat. Eikä välttämättä siinä järjestyksessä.” Pekka on mennyt naimisiin heinäkuussa 2013. Pekka kirjoittaa blogiinsa noin yhdestä viiteen kirjoitusta kuukaudessa. Pekka vietti häitään heinäkuussa 2013.

Oman kokemukseni mukaan blogistit kirjoittavat blogejaan hyvinkin vaihtelevaan tahtiin: osa julkaisee uusia tekstejä päivittäin, kun taas joillakin kirjoittajilla kirjoitusväli venyy viikkoihin. Keräsin aineistoni siten, että otin kustakin blogista 27 kirjoitusta. Määräksi valikoitui 27 kirjoitusta, koska toisella tutkimukseni sulhasella oli aineistonkeräämisajankohtanani kirjoitettuna yhteensä 27 yli sadan sanan mittaista kirjoitusta.

Aineistoni olen kerännyt yhden päivän aikana (25.6.2013) saadakseni käyttöni mahdollisimman totuudenmukaisen ja sattumanvaraisen aineiston. Totuudenmukaisuutta vielä lisätäkseen keräsin myös kaikkien kirjoittajien blogista ennen häitä päivitettyjä tekstejä. Rajasin tekstit myös siten, että otin mukaan vain hääaiheisiin liittyviä tekstejä. Viimeisin teksti kustakin blogista on siis viimeinen yli sadan sanan teksti ennen hääpäivää. Aineistoni morsiamista ja sulhasista kukaan ei siis tekstien kirjoitushetkellä ole vielä viettänyt hääpäiväänsä. Kaikki tässä tutkimuksessa tutkimani tekstit on kirjoitettu aikana 20.1.2012–25.6.2013.

1.3. Adjektiivien aikaisempi tutkimus

Adjektiiveja on tutkittu entuudestaan jo jonkin verran. Ulkomaisista töistä etenkin englannin kielen adjektiivit ovat olleet tutkimuksen kohteina. Esimerkiksi Ilka Mindt (2011) on tutkinut adjektiiveja ja niitä seuraavia *että*-lausekkeita. Mindtin tutkimus on korpustutkimus, jossa hän etsii vastausta siihen, millaisia adjektiiveja seuraa usein *että*-lauseke. Tine Breban puolestaan tarkastelee tutkimuksessaan *English adjectives of comparison: lexical and grammaticalized uses* (2010) sellaisia englannin kielen adjektiiveja, jotka ilmaisevat yleistä vertailua, kuten *different*, *similar* ja *identical*.

Aikaisemmin englannin kielen adjektiiveja on tutkinut esimerkiksi Magnus Ljung. Hän on tutkimuksessaan *English denominal adjectives* (1970) tutkinut denominaalisten adjektiivien merkitystä. Jan Aarts ja Joseph Calbert ovat tutkineet tutkimuksessaan *Metaphor and non-metaphor: the semantics of adjective-noun combinations* (1979) substantiivin ja adjektiivin yhdistelmiä semanttisesta näkökulmasta. Myös Beatrice Warren on luokitellut adjektiiveja tutkimuksessaan *Classifying Adjectives* (1984). Tutkimuksessaan Warren käsittelee adjektiivien eri tehtäviä esimerkiksi kuvaamalla niiden syntaktista asemaa ja semanttista luonnetta.

Adjektiiveja ovat ulkomailla tutkineet myös Muffy E.A. Siegel ja Shankara D.N. Bhat. Siegelin teos *Capturing the Adjective* (1980) käsittelee englannin ja venäjän kielen adjektiiveja ja niiden syntaktis-semanttisia kategorioita. Bhat puolestaan käsittelee tutkimuksessaan *The Adjectival Category: Criteria for differentiation and identification* (1994) adjektiiveja universaalina kategoriana. Bhatin mukaan tämä adjektiivien univer-

saali kategoria esiintyy osassa maailman kielissä ja osassa ei. Hän tutkii sekä adjektiivien kategoriallisia piirteitä että sitä, miten adjektiivit eroavat muista sanaluokista.

Suomessa adjektiivien tutkimus on keskittynyt 1970- ja 1980-luvuille. Esimerkiksi Aimo Hakanen on tutkimuksessaan *Adjektiivien vastakohtaisuudet* (1973) tutkinut adjektiivien semanttisia vastakohtaisuuksia. Hänen tutkimuksensa on luonteeltaan morfologis-semanttinen, mutta asioiden painopiste on semantiikan puolella. Hakanen hahmottelee yleiskuvan adjektiivikategorian semanttisesta rakenteesta ja eri adjektiivityyppien välisistä vastakohtaisuuksista. Hän määrittelee vastakohtaisuuden siten, että adjektiivilla on oltava yksi merkityskomponentti, joka liittää adjektiivit samaan kenttään. Toisaalta on oltava olemassa myös vähintään yksi merkityskomponentti, joka erottaa adjektiivien merkityksen toisistaan. Hakasen tutkimusta on referoinut Raimo Jussila *Virittäjä* -lehden artikkelissa *Nykysuomen adjektiivien semanttista peruskartoitusta* (1973).

Suomalaisessa adjektiivitutkimuksessa merkittävä lähde on Helinä Koiviston tutkimus *Partisiippien adjektiivistuminen suomen kielessä* (1987). Koivisto käsittelee tutkimuksessaan attribuuttiasemaisten partisiippien adjektiivistumista ja leksikaalistumista. Hän pohtii sitä, milloin partisiippi tulkitaan adjektiiviksi eikä enää verbimuodoksi. Peruslähtökohdaksi Koivisto asettaa sen, milloin tiettyjen verbityyppien tietyt partisiippimuodot esiintyvät useimmin adjektiivin funktiossa kuin toisten. Koivisto tutkii partisiipin kantaverbin luontaispiirteitä ja niiden vaikutusta partisiippien adjektiivistumiseen ja leksikaalistumiseen. Paavo Pulkkinen on *Virittäjän* artikkelissa *Partisiipista adjektiiviksi* (1988) arvioinut ja referoinut Koiviston tutkimusta.

Huomionarvoinen julkaisu suomalaisessa adjektiivitutkimuksessa on Terttu Orpanan tutkimus *Kuvaus vai kommentti – Tutkimus suomen kielen adjektiiviadverbien semanttisesta tulkinnasta* (1988). Orpana selvittää tutkimuksessaan adverbien semanttis-syntaktisten suhteiden luonnetta ja adverbien luokitteluperusteita. Hän painottaa tutkimuksessaan lauseen semanttis-syntaktisten rakenteiden kuvastumista adverbien käyttäytymisessä. Tutkimus on luonteeltaan teoreettinen ja kvalitatiivinen, ja sen lähtökohtana on aineiston sijaan ongelma. Perusmetodina Orpanan analyysissä toimii semanttinen komponenttianalyysi. Orpanan tutkimusta on referoinut ja käsitellyt Mauno Koski *Virittäjän* artikkelissaan *Adjektiiviadverbien semantiikkaa ja pragmatiikkaa* (1988).

Ensimmäinen adjektiiveja käsittelevä pro gradu -tutkielma Oulun yliopistosta on Eila Leppäjärven työ Adjektiivit aikakaus- ja sanomalehdissä sekä radio- ja yleispuhekielessä (1972). Työssään Leppäjarvi tutkii adjektiiveja tyyliä luovana tekijänä. Hän analysoi adjektiiveja sekä kvalitatiivisesti että kvantitatiivisesti. Tämän Leppäjärven pro gradu -tutkielman pohjalta Eila Leppäjarvi ja Tuomo Jämsä julkaisivat tutkimusraportin Adjektiivit 1960-luvun suomen lehti-, radio- ja yleispuhekielessä (1976). Leppäjärven ja Jämsän tutkimusraportti on siinä mielessä merkityksellinen teos Oulun yliopistossa, että se on luonut perustan adjektiivien tutkimukselle Oulussa. Etenkin useissa pro gradu -tutkielmissa on käytetty Leppäjärven ja Jämsän luomaa adjektiiviluokittelua, jossa adjektiivit jaotellaan tarkoitteen mukaan psyykkisiin ja fyysisiin adjektiiveihin.. Esittelen Leppäjärven ja Jämsän luokittelun tarkemmin luvussa 3.3.

Uusimmat adjektiiveja käsittelevät pro gradu -tutkielmat Oulun yliopistosta ovat Jaana Sepän (2010) tutkimus adjektiiveista asuntomyynti-ilmoituksissa sekä Ulla Ruuskanen (2011) tutkimus viiniadjektiiveista. Seppä tutkii pro gradu -työssään Pohjois-Pohjanmaan asuntomyynti-ilmoitusten adjektiiveja käyttäen Leppäjärven ja Jämsän (1976) luokittelumallia. Ruuskanen tarkastelee viiniarvioissa esiintyviä adjektiiveja. Hän analysoi adjektiiveja sekä semanttisesti että morfologisesti. Anna Antila (2008) on tutkinut ideologisuutta Voi hyvin -lehden adjektiiveissa. Antila käyttää tutkimuksessaan diskurssianalyysiä laajana apukeinona, ja siksi hänen tutkimuksensa on omalle tutkimukselleni tärkeä vertailukohta. Marja Tihinen (2006) on tutkinut pro gradu -työssään ruokamainosten adjektiiveja 1920-, 1940-, 1960-, 1980- ja 2000-luvun Kotiliesi-lehdissä. Mari Aho on käsitellyt mainosten adjektiivien ja kuvien yhteyttä toisiinsa pro gradu -tutkielmassaan Mainosten adjektiivit ja kuvat 1960- ja 1990-luvun Suosikki-lehdessä (2000). Oulun yliopistossa satujen adjektiiveja on tutkinut Salla Klemola (1997).

Adjektiiveja on siis tutkittu Oulun yliopistossa erilaisissa teksteissä, kuten asuntomyynti-ilmoituksissa, viiniarvioissa, saduissa ja mainoksissa. Oman lisäyksenä adjektiivien tutkimusperinteeseen tuon sillä, että tutkin adjektiiveja nimenomaan blogiteksteissä. Lisäksi tutkimukseni on ensimmäinen pro gradu -tutkielma Oulun yliopistossa, jossa verrataan miesten ja naisten käyttämiä adjektiiveja. Pyrin myös luomaan jatkumoa adjektiivien tutkimukselle Oulun yliopistossa sillä, että vertaan tutkimukseni tuloksia aktiivisesti analyysini yhteydessä muiden tutkimusten tuloksiin.

2. TUTKIMUKSEN METODINEN JA TEOREETTINEN TAUSTA

Koska tarkastelen ainoastaan neljän eri kirjoittajan kirjoittamia blogeja, voidaan tutkimustani pitää tapaustutkimuksena. Tutkimustapani on empiirinen eli kokemusperäinen ja aineistopohjainen. Tutkimukseni on kvalitatiivista eli laadullista tutkimusta, jossa pyritään kuvaamaan tutkittavan ilmiön laatua. Laadulliseksi tutkimukseksi kuvataan usein kaikkia niitä tutkimustapoja, joissa tarkoituksena on ymmärtää ihmisen toimintaa ja merkitysmaailmaa. Tämä on melko väljä käsite, mutta juuri ihmisen merkitysmaailman tutkiminen on yhteistä kaikille laadullisille tutkimuksille. (Pietikäinen & Mäntynen 2009: 139.) Karkeimmillaan laadullinen tutkimus ymmärretään usein aineiston muodon ei-numeraaliseksi tutkimukseksi (Eskola & Suoranta 2000: 13).

Yhdistelen tutkimuksessani leksikaalista semantiikkaa sekä kriittistä diskurssianalyysiä. Pohjaan analyysiäni kriittiseen diskurssianalyysiin ja nojaan työni etenkin Norman Fairclough'n (esim. 1989) ajatuksille. Adjektiivien luokittelussa käytän Leppäjärven ja Jämsän (1976) luokittelumallia. Tässä semanttisessa luokittelussa adjektiivit jaetaan fyysisiin ja psyykkisiin adjektiiveihin. Aineistooni Leppäjärven ja Jämsän luokittelumalli soveltuu hyvin, sillä kaikki aineistoni adjektiivit sijoittuivat luokittelumallin alaluokkiin. Tarkastelen adjektiiveja aineistossani erityisesti kvalitatiivisesti, mutta hieman myös kvantitatiivisesti.

2.1. Leksikaalinen semantiikka

Sellaista kielentarkastelua, jossa huomion kohteena ovat ilmausten merkitykset, kutsutaan semantiikaksi eli merkitysopiksi. Semantiikka pureutuu niihin merkityksiin, joita kieleemme ilmaukset ovat täynnä. Semantiikka jakautuu kahteen eri osa-alueeseen: sanasemantiikkaan ja lausesemantiikkaan. Sanasemantiikassa huomio kiinnitetään sanoihin ja lausesemantiikassa lauseisiin. Sanasta käytetään kielitieteissä usein ilmausta lekseemi, ja sen vuoksi sanasemantiikastakin puhutaan vastaavasti leksikaalisena semantiikkana. Myös koko teksti voi olla tarkastelun kohteena, ja tällöin puhutaan tekstisemantiikasta. (Goddard 2012: 1; Kangasniemi 1997: 22.) Oma tutkimukseni on leksikaalisen semantiikan tutkimus, sillä tutkin sanoja ja niiden merkityksiä. Toisaalta tutki-

mukseni sivuaa myös tekstisemantiikkaa, sillä aineistoni on koottu yhtenäisistä blogiteksteistä ja diskursseja tarkastellessani perehdyn tekstiin myös virketasolla.

Kielitieteissä semantiikka tarkastelee nimenomaan merkitystä kielellisenä ilmiönä. Kaikilla yksittäisillä sanoilla ja kieliopillisilla elementeillä sekä näiden yhdistelmillä on oma merkityksensä. Kielelliselle merkitykselle on tyypillistä se, että se on luonteeltaan joko intentionaalista eli tarkoitusperäistä tai symbolista. Tarkoitusperäisyydellä viitataan siihen, että merkityksen ilmaiseminen kielellisin keinoin perustuu itse asiassa kielenkäyttäjän tarkoitusperäisyyteen. Symbolisuus taas tarkoittaa, että kielellisen merkityksen ilmaisun välineenä käytetään aina jotain symbolia tai symbolijonoa, kuten sanaa tai lausetta. (Kangasniemi 1997: 24; Ojutkangas ym. 2009: 192.) Kuirin (2012: 27) mukaan merkitys sisältää ne ominaisuudet, jotka ulkomaailman tarkoiteen on täytettävä, jotta viittaus kyseisellä sanalla on mahdollista.

Saeedin (2009: xvi), Orpanan (1988: 13) ja Niiniluodon (2000: 13) mukaan semantiikan käsitteistö on hyvin kirjavaa ja sisältää joukon tutkijakohtaisia kysymyksiä. Tutkija voi esitellä käsitteistön ja ne näkökulmat, joiden avulla hän lähestyy ongelmaansa. Saeed (2009: 24), Regnell (1971: 42) ja Kronasser (1968: 66) puhuvat leksikaalisesta tai yleisestä merkityksestä sekä individuaalisesta tai tilapäisestä merkityksestä. Yleisellä merkityksellä he tarkoittavat kieliyhteisön yhteistä miellesisältöä. Tilapäinen merkitys taas viittaa siihen miellesisältöön, jonka puhuja sanaa käyttäessään siihen yhdistää ja jonka hän olettaa kuulijankin siihen yhdistävän.

Kuiri (2012: 27–28) selventää sanasemantiikan merkityksen eri termejä siten, että vanhastaan on puhuttu joko **usuaalisesta** ja **okkasionaalista** merkityksestä tai **denotatiivisesta** ja **konnotatiivisesta** merkityksestä. Usuaalisella merkityksellä tarkoitetaan sanan yleistä, tilanteesta irrallista ja ihmisten yhteisesti samalla tavalla käsittämää merkitystä. Tämä merkitys on siis sosiaalinen ja yleinen, ja se on käytössä sanakirjoissa. Okkasionaalinen merkitys taas viittaa siihen, että puhuja antaa tilanteessa sanalle merkityksen, jonka hän olettaa kuulijankin sille antavan. Okkasionaalinen merkitys perustuu usuaaliseen merkitykseen, mutta se saa tarkan sisältönsä puhujan ja kuulijan tulkinnoissa.

Jaossa denotatiiviseen ja konnotatiiviseen merkitykseen on kyse merkityksen sisäisestä jakautumisesta. Sanalla katsotaan olevan päämerkitys eli denotatiivinen merkitys ja sivumerkityksiä eli konnotatiivisia merkityksiä. Esimerkiksi sanojen *nainen* ja *akka* denotatiivinen merkitys on sama, mutta sivumerkitykset selvästi erilaisia. Sekä sanalla *nainen* että *akka* voidaan viitata samaan tarkoitteeseen, mutta niiden sivumerkitykset antavat erilaisia vivahteita kielenkäyttöön: *nainen* on sävyltään melko neutraali sana, kun taas sanaan *akka* liittyy ainakin yleiskielessä jonkinlainen negatiivinen assosiaatio. Päämerkityksellä tarkoitetaan sitä merkityksen osaa, joka määrää sanan referenssin eli sen, millaisista tarkoitteista sitä voidaan käyttää. Termin denotatiivinen rinnalla käytetään myös termejä **konseptuaalinen** ja **kognitiivinen** merkitys. (Kuiri 2012: 28–29.)

Konnotatiivisista merkityksistä puhuttaessa on tapana puhua myös **assosiatiivisista** merkityksistä. Assosiatiiviset merkitykset voidaan jakaa viiteen eri alaluokkaan, joita ovat konnotatiiviset merkitykset, stiliset merkitykset eli tyyllisävyt, affektiiviset merkitykset eli tunnesävyt, refleктоivat merkitykset eli heijastusmerkitykset ja kollokatiiviset merkitykset eli myötämerkitykset. **Konnotatiivisilla** merkityksillä viitataan merkityksiin, joita jokainen kielenkäyttäjä liittää sanoihin. Esimerkiksi sanaan *nainen* voidaan liittää sivumerkityksiä ”heikko” tai ”äidillinen”. Konnotatiiviset merkitykset viittaavat myös kulttuurin muutoksiin: sata vuotta sitten sanalla *nainen* viitattiin hameasuisiin ihmisiin, nykyisin myös housuasuisiin. Lisäksi sanaan liittyy erilaisia **tyyllisävyjä** sen mukaan, millaisissa yhteyksissä sitä yleensä käytetään. Näillä stilistisillä merkityksillä tarkoitetaan sanaan liittyvää tietoa sanan alkuperästä: onko sana slangisana, murrekana tai onko se ylätyylinen tai vanhahtava. **Tunnesävyt** taas ilmaisevat kielenkäyttäjän asenteita ja tuntemuksia. Esimerkiksi sanojen *muija* ja *vaimo* denotatiivinen merkitys on sama, mutta tunnelataukseltaan ne ovat hyvin erilaisia. **Heijastusmerkitykset** ja **myötämerkitykset** ovat lähellä toisiaan. Niillä tarkoitetaan joko merkityksiin säteilevää vaikutusta toisten sanojen merkityksistä tai sanojen kanssa usein esiintyvistä sanoista. Heijastusmerkityksestä on esimerkiksi kyse silloin, kun sana *joukkue* liitetään merkitykseltään yhdyssanaan *urheilujoukkue*. Tällöin tulee mieleen kysymys siitä, tarkoitetaanko joukkueella aina vain urheiluryhmää. Esimerkiksi armeijassa joukkueella tarkoitetaan omaa yksikköään eikä urheilujoukkuetta. Myötämerkityksillä viitataan merkityksiin, jotka sana on saanut tietyn, vakiintuneen esiintymisympäristönsä mukaan. Esimerkiksi sanoilla *kaunis* ja *komea* on hyvin samanlainen denotatiivinen merkitys. Kuitenkin sanan *kaunis* liitetään usein feminiinisyyteen ja sana *komea* maskuliinisuuteen. Tämä

myötämerkitys siirtyy myös muihin käyttöyhteyksiin, esimerkiksi *komea auto* on huomattavasti odotuksenmukaisempi kuin *kaunis auto*. Tällä tavalla alaluokkiin assosiativiset merkitykset jakaa esimerkiksi Geoffrey Leech (ks. Leech 1981). (Kuiri 2012: 28–29; Kangasniemi 1997: 12–14; Leech 1974: 10–23.)

Myös Hakanen (1973: 25) jakaa merkityksen sisäisesti. Hän erottaa merkityksestä kolme osaa: pää- ja perusmerkityksen eli käsitesisällön, sivumerkityksen ja tunnearvon eli emotionaaliset ainekset. Usein sivumerkitysten ja tunnearvojen välinen raja on kuitenkin epäselvä, ja sen vuoksi ne yhdistetään. Tällöin puhutaankin varsinaisesta asiasisällöstä ja assosiaatiosisällöstä eli emotionaalisista aineksista.

Yleisesti semantiikka korostaa usein **kontekstia**. Kaikki aidot tekstit esiintyvät jossakin yhteydessä ja tilanteessa. Konteksteja on monenlaisia ja monella tapaa määräytyviä: kirjoittajan konteksti, lukijan konteksti, tekstiin kirjoittuva konteksti ja tekstin konkreettinen esiintymisyhteys. (Hiidenmaa 2000: 179.) Omassa tutkimuksessani kontekstin käsite nousee myös esille, sillä tarkastelen adjektiiveja niiden kulloisessakin kielellisessä kontekstissa. Pääasiassa tällä kielellisellä kontekstilla viitataan adjektiivin lauseyhteyteen. Koska kiinnitän huomiota myös adjektiiveihin liitettäviin diskursseihin, tarkastelen myös jonkin verran niiden kulttuurista kontekstia. Lisäksi käyttämässäni adjektiivien semanttisessa luokittelussa adjektiivit on luokiteltu ryhmiin sen perusteella, mitä ne kertovat substantiivin tarkoitteesta tai lauseen tuottajan asenteesta edussanan tarkoitetta kohtaan.

Hakanen (1973: 30) korostaa, että kontekstista puhuttaessa voidaan ottaa huomioon elementin välitön esiintymisympäristö ja kielellinen konteksti. Kuitenkin tarkkailtavaksi on otettava myös kielenulkoinen konteksti, joka laajimmillaan käsittää kieliyhteisön koko kulttuuriperinteen. Myös Lyonsin (1963: 23) mukaan jokaisella kielellisellä yksiköllä on merkityksensä tietyssä kontekstissa. Hänen mukaansa huomioon tulee ottaa myös tilanne, jossa ilmaus esiintyy. Ilmauksen merkitystä ei kuuluisi Lyonsin mukaan nähdä vain sen osamerkitysten summana, vaan kontekstin luoma vaikutus kokonaismerkitykseen tulisi aina huomioida.

2.2. Teksti, diskurssi ja diskurssianalyysi

Tekstin on perinteisesti ajateltu tarkoittavan katkelmaa kirjoitettua kieltä. Tämä käsitys on sittemmin laajentunut, mikä on tuonut tekstien tarkasteluun huomattavasti uusia tutkimuskohteita. Esimerkiksi Fairclough lukee tekstiksi sekä puhutun että kirjoitetun kielen. Tätä käsitystä voidaan vielä laajentaa siten, että myös esimerkiksi musiikki, kuva tai rakennus voidaan nähdä tekstinä ja siten mahdollisena tutkimuskohteena. (Fairclough 1995: 4, 187.)

Hallidayn mukaan teksti on sosiaalisen kanssakäymisen muoto ja jatkuva sarja merkitysten kehittymistä ja yhdistämistä, sekä samanaikaisesti että peräkkäin. Halliday korostaa, että tekstit koostuvat kirjoittajan valinnoista. Nämä valinnat ovat juuri niitä merkityksiä, joita tekstistä nousee esille, ja ne muodostavat merkityspotentiaalin. Teksti on siis tämän merkityspotentiaalin toteutumista. (Halliday 1978: 122.) Fairclough (1995: 6) puolestaan toteaa, että tekstit ovat sosiaalisia tiloja, joissa samanaikaisesti esiintyy kaksi perustavanlaatuaista sosiaalista prosessia: ihmisen kognitio ja maailmankuva sekä sosiaalinen kanssakäyminen.

Viimeaikaisessa tekstintutkimuksen suuntauksessa on alettu tarkastella usein myös arkielämän tekstejä. Myös tässä tutkimuksessani syvennyn nuorten naisten ja miesten kirjoittamiin teksteihin, jotka on kirjoitettu tätä tutkimusta tiedostamatta. Fowler toteaa, että teksteillä on merkittävä vaikutus ideologioiden vakiinnuttamisessa ja muuttamisessa. Ideologialla Fowler tarkoittaa uskomuksia ja arvoja, joiden avulla yksilöt ymmärtävät maailmaa. (Fowler 1986: 130.) Koska tutkimukseni on osa kriittistä lingvistiikkaa, otan käsittelyssäni huomioon myös tämän kielen ideologisen luonteen.

Tekstin katsotaan käynnistävän erilaisia diskursseja tietyillä sananvalinnoilla (Hiidenmaa 2000: 167). Diskursseista puhutaan yhä enemmän niin kielitieteen kuin yhteiskuntatieteidenkin aloilla. Eri tieteenaloilla on kehitetty määritelmiä sekä toisistaan poikkeavia tutkimussuuntauksia (Jokinen ym. 1993: 10). Jokinen, Juhila ja Suoninen korostavat, ettei diskurssianalyysin kenttä ole yhtenäinen tai kiistaton. Etenkin brittiläiset tutkijat ovat ahkerasti ilmaisseet erilaisia näkemyksiä diskurssianalyysistä. (Jokinen ym. 1999: 10.)

Koska puhtaasti diskurssien tutkimus on niin yleistä useilla eri tieteenaloilla, haluan tuoda tutkimukseni lähemmäksi lingvististä diskurssianalyysiä. Tämän vuoksi päädyin tarkastelemaan tiettyä kielen yksikköä, adjektiivia, osana diskursiivista tutkimustani. Hiidenmaa erottaa lingvistisen tutkimuksen muusta tekstintutkimuksesta sillä perusteella, että lingvistiikka hakee vastausta siihen, mitä kieli on ja miten sitä käytetään. Hänen mukaansa tekstintutkimusalue muodostaa jatkumon, jossa toisessa päässä on puhdas tekstintutkimus. Puhtaassa tekstintutkimuksessa haetaan vastausta siihen, miten kielessä ilmaistaan merkityksiä käyttämällä kielen resursseja, kuten sanoja, lauseita ja attribuutioita. Toisessa päässä jatkumoa on diskurssitutkimus, jossa tekstiä käytetään välineenä porautua siihen, miten eri aiheista puhutaan. (Hiidenmaa 2000: 164, 169.) Sijoittaisin oman tutkimukseni näiden kahden ääripään välimaastoon, sillä tutkin sekä diskursseja että adjektiiveja kielen resurssina.

Lingvistit viittaavat diskurssilla yleensä puhuttuun tai kirjoitettuun kieleen, mutta esimerkiksi Fairclough lukee myös kuvat ja sanattoman viestinnän diskursseiksi (Fairclough 1995: 4, 1997: 75). Fairclough määrittelee diskurssin laajasti tarkoittamaan koko sosiaalista vuorovaikutusta huomioiden, että kielen käyttö on sosiaalista ja historiallista toimintaa. Fairclough kuvailee diskursseja yhteiskunnallisiksi käytännöiksi. (Fairclough 1989: 22.)

Jokisen, Juhilan ja Suonisen mukaan erilaisia merkityssystemejä on kutsuttu diskursseiksi. Näillä merkityssystemeillä viitataan siihen, että merkitysten ajatellaan muodostuvan toisaalta suhteessa ja toisaalta erotuksena toisiinsa. Merkitykset eivät muodostu vain yksittäisen ihmisen ajatuksista tai päätelmistä, vaan niillä viitataan sosiaalisissa käytännöissä rakentuvaan merkityksellistämiseen. Toisin sanoen merkitykset ovat siis sosiaalisesti tuotettuja. (Jokinen & Juhila 1991: 15–16; Jokinen ym. 1993: 19, 21.) Heikkinen puolestaan on sitä mieltä, ettei diskurssin käsite ole täysin yksiselitteinen. Diskurssin voidaan ajatella muodostuvan ikään kuin tekstien keskustelusta: teksteissä on näkyvillä niiden tuottajien valintoja, ja samantyyppisiä valintoja sisältävät tekstit muodostavat diskurssin. Diskurssi muodostuu myös teksteistä, joissa samaa tarkoitetta on kuvattu eri ilmauksilla. Toisaalta Heikkisen mukaan diskurssia voidaan katsoa myös tekstin sisällön näkökulmasta. Tekstit itsessään rakentuvat diskursseista, ja juuri diskursseista näkyvät tekstien merkitykset. (Heikkinen 1999: 53–54.) Diskurssintutkimuksessa tekstiä käytetään välineenä sen tutkimisessa, miten eri aiheista puhutaan. Tällöin

tulokseksi saadaan kuvaus merkityksistä, joita noihin aihealueisiin kuuluu. (Hiidenmaa 2000: 169.)

Jokinen, Juhila ja Suoninen määrittelevät diskurssianalyysin kielen ja sen merkityksien tutkimukseksi. Heidän mukaansa diskurssianalyysissä tarkastellaan sitä, miten todellisuutta tuotetaan erilaisissa sosiaalisissa käytännöissä. Toisaalta he korostavat diskurssianalyysin näkökulmaa, jossa kieli ymmärretään todellisuuden välittömänä osana – ei vain sen rakentajana. (Jokinen ym. 1993: 9–10.) Kielenkäyttö nähdään tällöin toimintana ja tekemisenä, ei ainoastaan sanallisesti tuotettuna kielenkäyttönä. Tämä käsitys edustaa diskurssianalyysin konstruktionistista näkemystä, jossa kieli jäsennetään sosiaalisesti jaetuiksi merkityssysteemeiksi. (Jokinen ym. 1999: 10, 19.)

Diskurssintutkimuksessa korostetaan usein kielen funktionaalisuutta: kielelliset merkitykset ovat tilannesidonnaisia ja syntyvät sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. Kielenkäytön avulla kuvaamme itseämme ja kerromme muista. Lisäksi kieli kannattelee historiaamme, perinteitämme ja tapaamme olla. (Pietikäinen & Mäntynen 2009: 14.)

2.3. Kriittinen diskurssianalyysi

Tässä tutkimuksessa nojaudun etenkin Norman Fairclough'n kriittiseen diskurssianalyysiin. Edellisessä alaluvussa käsittelemme diskurssin käsitettä ja diskurssianalyysiä yleensä: sitä, miten diskursseja tutkitaan kielitieteellisessä tutkimuksessa. Tässä alaluvussa keskitymme nimenomaan Norman Fairclough'n kriittiseen diskurssianalyysiin. Fairclough viittaa kriittisyydellä siihen, että kielen käyttö sosiaalisissa konteksteissaan on tiiviisti yhteydessä syy- ja seuraussuhteisiin. Hän korostaa kielen olevan sosiaalinen ja yhteiskunnallinen käytäntö. Kieli on siis dialektisessa vuorovaikutuksessa muiden yhteiskunnallisten alueiden kanssa. Kriittisessä diskurssianalyysissä tarkastellaan kieltä sekä yhteiskunnallisena vaikuttajana että yhteiskunnallisena tuotoksena. (Fairclough 1997: 75–76.)

Fairclough tekee jaon kriittisen diskurssianalyysin ja ”kritiikittömän” lähestymistavan välillä. Kriittinen diskurssianalyysi on kiinnostunut esimerkiksi diskurssien, vallanjaon ja ideologian yhteyksistä sekä kielen merkityksistä sosiaalisissa käytännöissä. Lisäksi diskursiivisuuden kuvaustavoissa on Fairclough'n mukaan eroja. Tämä jako ei kuiten-

kaan ole selvärajainen. (Fairclough 1992: 13.) Heikkinen korostaa termien kriittinen ja kritiikitön huonoa kuvausvoimaa: täysin kritiikitöntä tieteenharjoittamista tuskin on olemassakaan. Kriittisyydellä viitataan kielen luonnollistuneiden rakenteiden ja impliittisten rakenteiden osoittamiseen. Kriittisessä lingvistiikassa pitäisi siis tutkia teoreettisia taustaoletuksia eli aikaisempien tutkimusten tuloksia. Tulisi siis huomioida se teoreettinen tausta, johon kriittinen diskurssianalyysi nojaa. (Heikkinen 1999: 71–73.)

Viestintätilanteen kriittisestä diskurssianalyysistä voi Fairclough'n mukaan eritellä kolme eri tasoa: **tekstin, diskurssikäytännön ja sosiokulttuurisen käytännön**. Tekstistä analysoidaan yleensä tavallisia lingvistiikan kohteita, esimerkiksi sanastoa tai semantiikkaa. Lisäksi muoto ja merkitys ovat tekstianalyysissä keskeisiä. Fairclough'n mukaan näitä kahta ei voida erottaa toisistaan: merkitykset toteutuvat vain jossakin muodossa, ja toisaalta muotojen erot aiheuttavat merkityksellisiä eroja. Diskurssikäytännöllä Fairclough viittaa tekstin tuottamisen tapoihin ja tekstin vastaanottotapoihin. Lisäksi jokaisessa tekstissä on kolme funktionaalista pääkategoriaa, joita voidaan tutkia. Nämä kategoriat ovat ideationaalisuus, intersosiaalinen ja tekstuaalisuus. Fairclough korostaa, että teksteistä voi näin ollen tarkastella sosiaalisten suhteiden ja identiteetin sekä tieto- ja uskomusjärjestelmien rakentumista. (Fairclough 1997: 78–80.)

Omassa tutkimuksessani keskityn lingvistiseen tekstianalyysiin. Fairclough'n mukaan tietyt viestintätilanteet muokkaavat tulevia sosiaalisia ja kulttuurillisia käytänteitä. Muokkaava vaikutus on ideologisten valintojen joko tiedostamatonta tai tietoista luonnollistumista. Luonnollistumisella tarkoitetaan erityisesti ideologisten merkitysten tuleamista itsestään selviksi diskursiivisissa prosesseissa. (Fairclough 1997: 85.) Koska tutkimuskohteeni blogit ovat erittäin suosittu sosiaalinen viestintäväline, voisi niillä ajatella olevan tällaista muokkaavaa vaikutusta. Lisäksi tutkin nimenomaan tietyn kirjoittajaryhmän, morsianten ja sulhasten, kirjoittamia tekstejä. Usein hääblogit ikään kuin linkittyvät ketjuiksi, ja siten morsiamet ja sulhaset lukevat ja kommentoivat toistensa kirjoittamia tekstejä. Tällöin uudet tavat myös levittyvät suhteellisen nopeasti. Tätä leviämisen ajatusta ei ehkä voida suoraan lukea Fairclough'n teorioista, mutta samanlainen uudelleenmuokkauksen periaate näkyy mielestäni sekä blogimaailmassa että Fairclough'n ajatuksissa.

2.4. Teorian soveltaminen tässä tutkimuksessa

Edellisissä luvuissa käsittelin tutkimukseni teoriataustaa. Koska tutkimukseni taustalla olevat teoriat ovat suhteellisen moninaiset, selvennän sitä, millä tavoin käytän sekä leksikaalista semantiikkaa että diskurssianalyysiä hyödykseni. Tässä alaluvussa tarkoituksenani on tarkentaa sitä, millä tavoin sovellan teoriapohjaa käytännön tasolla analyysiosiossani.

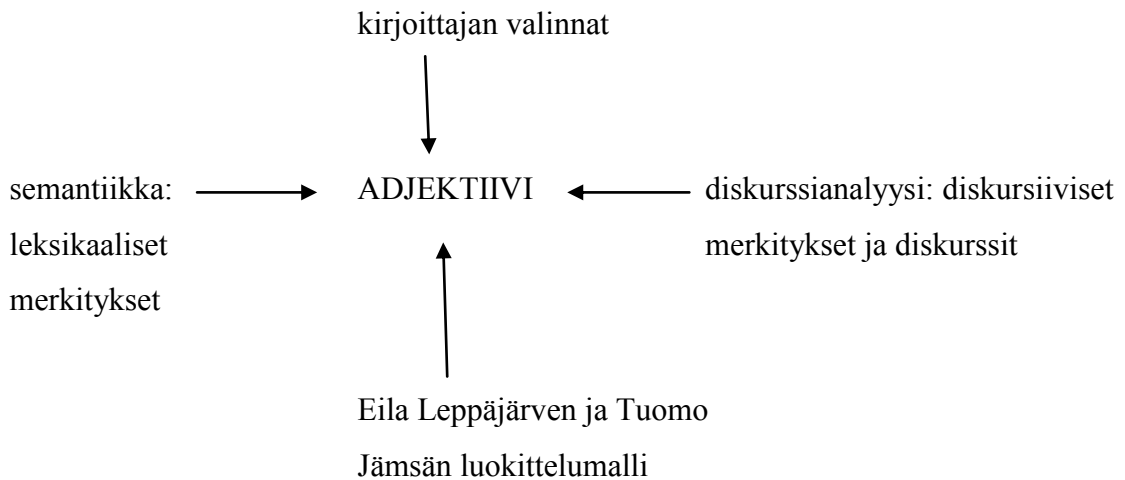
Leksikaalisen semantiikan avulla tarkastelen, millaisia blogitekstien adjektiivit ovat. Semantiikkaa tarvitsen analyysissäni siihen, että voin ottaa kantaa adjektiivien merkityksiin. Käytännössä sananvalintojen merkityksiin perehtyessäni tukeudun etenkin Kielitoimiston sanakirjan (KS) verkkoversioon. Sanakirjamerkitysten avulla pyrin huomiomaan niitä tulkintoja, joita kirjoittajat usein huomaamattaan kielen avulla luovat. Merkityksiä käsitellessäni otan myös huomioon sanojen sivumerkitykset (ks. luku 2.1.). Käyttämäni Leppäjärven ja Jämsän luokittelumalli (1976) luokittelee adjektiivit semanttisin perustein, ja semantiikka tulee siis esille tutkimuksessani myös sitä kautta.

Kriittisen diskurssianalyysin avulla puolestaan tarkastelen adjektiiveja, jotka liittyvät tiettyihin diskursseihin. Tarkastelen sitä, millaisia diskursiivisia merkityksiä adjektiiveihin liittyy. Näillä diskursiivisilla merkityksillä viitataan esimerkiksi siihen, kuinka tietyt adjektiivit ja diskurssit yhdistyvät: liittyvätkö semanttisesti samanlaiset adjektiivit tutkimusaineistoni eri kirjoittajilla samantyyppisiin diskursseihin?

Analyysiosiossani käytän sekä semantiikkaa että diskurssianalyysiä rinnakkain. Tarkastellessani esimerkiksi jotakin tiettyä katkelmaa blogitekstissä mainitsen sekä diskurssin että semanttisen alaryhmän, johon diskurssiin liittynyt adjektiivi Leppäjärven ja Jämsän luokittelussa luokitellaan. Voin esimerkiksi kirjoittaa, että tutkimusaineistoni Sanna kirjoittaa diskurssista [kiire] psyykkisin emotionaalisiin adjektiivein:

- (1) *Viikko. Vastahan kirjoitin tänne, miten aikaa oli kuukausi. Tunnelmat on vähän **sekavat**, koulukin ehti alkaa, **mukavilla** tuskastuttavan pitkillä päivillä ja kevyesti iltapuvuilla.* (Sanna 11.8.2012)

Analyysiosiooni vaikuttavia teorioita, metodeja ja muita tekijöitä voisi selventää seuraavanlaisella kuviolla:

KUVIO 1. *Analyysiin vaikuttavat teoriat ja metodit.*

Siihen, millä tavoin käsittelen adjektiiveja tutkimukseni analyysissä vaikuttavat siis monet eri seikat. Ensinnäkin **kirjoittajan valinnat** vaikuttavat siihen, millaisella adjektiivilla kuvataan tiettyjä asioita. Kirjoittajan valinnat vaikuttavat myös siihen, millaisia johtopäätelmiä voin tehdä esimerkiksi naisten ja miesten käyttämistä adjektiiveista tiettyissä yhteyksissä. Kirjoittajan kirjoitushetkellä tekemät valinnat ovat olemassa tutkimusaineistoni taustalla jo lähtökohtaisestikin. **Diskurssianalyysin** avulla keskityn niihin aihepiireihin, jotka blogiteksteissä nousevat esille. Kriittisen diskurssianalyysin avulla tarkastelen myös adjektiivien välityksellä ilmenevää ideologiaa sekä niitä diskursiivisia merkityksiä, joita adjektiivit välittävät. **Semantiikan** avulla tarkastelen adjektiivien leksikaalisia merkityksiä. **Leppäjärven ja Jämsän luokittelumalli** auttaa minua adjektiivien ryhmittelyssä sekä tutkimustulosten selventämisessä ja vertaamisessa muihin tutkimuksiin.

Tutkimukseni analyysiosion rakentumista voisi selventää seuraavanlaisella jatkumolla:

KUVIO 2. Diskurssien ja adjektiivien suhde analyysiosiossa.

Aluksi podin siis tekstistä nousevia suurempia temaattisia kokonaisuuksia eli päädiskurseja. Tällainen päädiskurssi voisi olla esimerkiksi [tunteet]. Tämän päädiskurssin aladiskurssi voisi olla [stressi ja huolet], jota esimerkiksi tutkimusaineistoni Sanna kuvaa kielellisellä ilmaisulla *Tunteiden skaala on laaja*. Näistä aladiskurssiin sijoittuvista kielellisistä ilmaisuista poimin ja tarkastelen analyysissäni adjektiiveja. Sannan tekstiesimerkissä tutkin adjektiivia *laaja*: tavoitteenani on eritellä adjektiivia erityisesti semanttisesti, mutta myös jonkin verran syntaktisesti. Otan huomioon adjektiivin leksikaalisen merkityksen ja semanttisen luokan Leppäjärven ja Jämsän luokittelumallissa. Lisäksi tarkastelen adjektiivin kuvaamaa substantiivia. Jatkumoa kuvaan nuolilla molempiin suuntiin, sillä kaavion lukeminen toiseen suuntaan antaa käsityksen siitä, millaisia adjektiiveja kussakin diskurssissa käytetään.

3. ADJEKTIIVIT

3.1. Adjektiivien määritelmä

Adjektiiville on useita eri määritelmiä, eikä niiden määrittely ole aina täysin yksiselitteistä. Adjektiivin erottaminen muista samankaltaisista ryhmistä, kuten adverbeista ja substantiiveista, ei aina ole helppoa. Ison suomen kieliopin verkkoversion (VISK) mukaan adjektiivinen sana voi esiintyä lauseessa myös substantiivin tai adverbien tehtävissä, eli se voi toimia subjektina, objektina ja adverbialina. Lisäksi partisiipit voivat olla adjektiivistuneita tai pronominkantaisia. Tällaiset pronominkantaiset adjektiivit eli proadjektiivit käyttäytyvät adjektiivien tavoin. Niihin ei kuitenkaan liity intensiteettimääritteitä eivätkä niitä voi komparoida. (VISK 2008: § 603, § 610.)

Sanojen ryhmittäminen sanaluokkiin on kautta aikojen ollut yksi kieliopin vaikeimmista tehtävistä. Sanoja on luokiteltu syntaktisesti, morfologisesti ja semanttisesti. Pisimpään sanoja on luokiteltu nimenomaan semanttisesti. Yleisen käsityksen mukaan yleispätevään sanaluokkajakoon päästään kuitenkin pohjaamalla luokittelu sekä morfologisiin, syntaktisiin että semanttisiin näkökohtiin. Täysin aukotonta systeemiä on lähes mahdotonta luoda. (Hakanen 1973: 15–16.) Iso suomen kielioppi määrittelee sanaluokan sanaston alaryhmäksi, jonka jäsenet käyttäytyvät olennaisilta osin keskenään samalla tavalla. Yhtäläisyydet ovat morfologisia ja syntaktisia. Niiden pohjana on lisäksi ainakin jonkinasteinen semanttinen samankaltaisuus. Keskeinen sanaluokkakriteeri on taiputus. Sen perusteella sanat jakautuvat kolmeen pääryhmään: 1) nomineihin, 2) verbeihin sekä 3) adpositioihin, adverbeihin ja partikkeleihin. (VISK 2008: § 438.)

Semanttisesti ajateltuna adjektiivit ovat ominaisuuden nimiä (Pajunen 1994: 513). Iso suomen kielioppi määrittelee adjektiivit luvussa ja sijassa taipuviksi nomineiksi, jotka luonnehtivat olioita, asioita, asiaintiloja tai tilanteita ilmaisemalla niiden todellisia tai kuviteltuja ominaisuuksia. Peruskäytössään adjektiivit eivät siis viittaa tarkoitteisiin kuten substantiivit. (VISK 2008: § 603.) Kielitoimiston sanakirja (KS) puolestaan antaa adjektiiville määritelmän 'sana, joka ilmaisee, millainen jokin on, laatusana' (KS 2012 s.v. *adjektiivi*). Myös Leino (1999: 66) ja Itkonen (2011: 102) määrittelevät adjektiivit laatusanoiksi.

Kieli ja sen kieliopit (KK) määrittelee adjektiivit sekä semanttisesti että syntaktisesti. Syntaktisesti adjektiivit ovat sanoja, jotka esiintyvät attribuutteina, predikatiiveina ja vertailukonstruktioissa. Semanttisesti ne taas ovat sanoja, jotka kuvailevat, millainen jokin on. (KK 2004: 159–160.) Dixon (1977: 55–56) kutsuu adjektiiveilla ilmaistavia ominaisuuksia semanttisiksi tyypeiksi. Näitä tyypejä ovat dimensio, ikä, arvo, väri, fyysinen ominaisuus ja inhimillinen taipumus. Hakanen (1973: 20) määrittelee adjektiivit nomineiksi, jotka noudattavat paradigmaattista kaasus- ja numerustaivutusta. Hän lukee tutkimuksessaan adjektiiveiksi adjektiivit, partisiipit, ordinaaliset lukusanat sekä adjektiiviset pronominit.

Erilaisia adjektiiviluokituksia on monia. Tässä tutkimuksessa esittelen Leppäjärven ja Jämsän luokittelun (ks. luku 3.3.). Lisäksi esittelen lyhyesti Ison suomen kieliopin luokittelun, sillä tutkimukseni kannalta se on järkevää. Iso suomen kielioppi jakaa adjektiivit semanttisesti suhteellisiin adjektiiveihin ja absoluuttisiin adjektiiveihin. Suhteelliset adjektiivit ilmaisevat substantiivin tarkoitteesta tai puhujan asenteesta riippuvia ominaisuuksia. Tällaisia adjektiiveja ovat esimerkiksi *pieni* ja *ihana*. Absoluuttiset adjektiivit taas kuvaavat absoluuttisia ominaisuuksia, joiden merkitys on substantiivin tarkoitteesta tai puhujan asenteesta riippumaton. Absoluuttisia adjektiiveja ovat esimerkiksi *lasinen* ja *musiikillinen*. (VISK 2008: § 604.)

Suhteelliset adjektiivit erottaa absoluuttisista adjektiiveista se, että ne ovat skalaarisia eli asteikollisia, mikä tarkoittaa, että ne komparoituvat, esimerkiksi *suuri: suurempi* ja *vilkas: vilkkaampi*. Täten ne voivat saada myös intensiteetin astetta kuvaavia astemääritteitä, kuten *aika vanha* tai *hyvin kaunis*. Suhteelliset adjektiivit kuvaavat erilaisia entiteetin piirteitä kuten ulkoista hahmoa tai muuta fyysistä ominaisuutta (*leveä, korkea, pehmeä*), suhteellista ikää (*nuori*) tai luonteenpiirrettä tai mielentilaa (*vihainen, herkkänahkainen*). Suhteelliset adjektiivit ovat myös usein subjektiivisesti arvottavia asenneadjektiiveja, kuten *ihana* tai *kaunis*. Tällainen ominaisuus on riippuvainen puhujan henkilökohtaisista käsityksistä ja mielipiteistä. Kun ominaisuutta havainnoidaan tai mitataan objektiivisesti, substantiivin tarkoite vaikuttaa suhteellisen adjektiivin merkitykseen. Esimerkiksi *pieni* tai *suuri* eivät sinänsä osoita, mistä kokoluokasta on kyse, vaan laatu ilmenee suhteellisesti. Tällöin substantiivin tarkoite ilmaisee pienuuden tai suuruuden: esimerkiksi *pieni karhu* on suurempi kuin *suuri kärpänen*. (VISK 2008: § 605.)

Absoluuttiset adjektiivit kuvaavat ominaisuuksia, joita entiteetillä joko on tai ei ole. Absoluuttiset adjektiivit eivät yleensä saa intensiteettimääritteitä eivätkä ne komparoidu. Esimerkiksi *erittäin puinen* ilmauksista huomaa, ettei adjektiivin merkitys muutu sen saadessa intensiteettimääritteen. Absoluuttiset adjektiivit ovat usein substantiivikantaisia, jotka ilmaisevat materiaalia (*puinen*), määrääkää tai -kestoa (*5-vuotias*), ajallista tai paikallista alkuperää (*pohjoissavolainen*, *kivikautinen*) tai johonkin liittyvyyttä tai kuuluvuutta (*viittomakielinen*, *sosioekonominen*). Toisin kuin suhteellisten adjektiivien merkitys absoluuttisten adjektiivien merkitys ei riipu mahdollisen pääsanasubstantiivin tarkoitteesta. Esimerkiksi adjektiivin *helsinkiläinen* paikkaan liittävä ominaisuus on sama riippumatta siitä, onko määritettävä substantiivi esimerkiksi *laulaja* tai *järvimaisema*. Luonteeltaan absoluuttisia ovat myös tilaa ilmaisevat adjektiivit kuten *elävä* tai *alaston*. Näiden adjektiivien ominaisuus pätee joko kokonaan tai ei ollenkaan. (VISK 2008: § 606.)

Absoluuttisten ja suhteellisten adjektiivien raja ei ole täysin selvä. Esimerkiksi jotkut absoluuttiset adjektiivit on mahdollista nähdä suhteellisina etenkin arvottavassa tai kuvainnollisessa merkityksessä. Esimerkiksi absoluuttinen adjektiivi *islantilainen* on virkkeessä *Samalla se on kuitenkin hyvin islantilainen romaani* selkeästi suhteellisessa merkityksessä. Tällöin adjektiivi voi myös suhteellisen adjektiivin tapaan saada intensiteettimääritteitä. On olemassa myös joitakin absoluuttisten ja suhteellisten adjektiivien välimaastoon jääviä adjektiiveja. Esimerkiksi ominaisuuden yksiselitteisinä kuvaavia adjektiiveja, kuten *lopullinen* tai *täydellinen*, pidetään enemmänkin absoluuttisina kuin suhteellisina. Myös ajankohtaa tai sijaintia suhteessa toisiin vastaaviin entiteetteihin ilmaisevat adjektiivit, kuten *tiistainen* tai *oikeanpuoleinen*, nähdään absoluuttisina. Suhteellisina taas pidetään yhdysadjektiiveja, joissa edusosa kuvaa suhteellista ominaisuutta ja määriteosa spesifioi suhteen laadun. Tällaisia adjektiiveja ovat esimerkiksi *sikahyvä* tai *kuvankaunis*. Nämä adjektiivit eivät saa intensiteettimääritteitä eivätkä ne komparoidu, mutta luonteeltaan ne ovat kuitenkin enemmän kuvaavia kuin johonkin kategoriin sijoittavia. (VISK 2008: § 606, § 607.)

Iso suomen kielioppi luokittelee adjektiiveja myös yksilöiviin adjektiiveihin, suhteutusadjektiiveihin sekä proadjektiiveihin ja taipumattomiin adjektiiveihin. Yksilöivät adjektiivit täsmentävät substantiivin tarkoitetta suhteessa toisiin vastaaviin. Yksilöiviä adjektiiveja ovat esimerkiksi superlatiivit (*paras*), järjestysluvut (*kolmas*) ja *ainoa*. Nii-

den ominaisuus on se, että luonnehdittavalla tarkoitteella on kyseisen ominaisuuden suhteen poikkeusasema tai paikka tietyssä kohdassa (järjestysluvut) tai paikka asteikon ääripäässä (superlatiivit). Suhteutusadjektiivit puolestaan vertailevat entiteetin ominaisuutta suhteessa johonkin toiseen entiteettiin. Suhteutusadjektiivit ovat *-inen*-loppuisia adjektiiveja, jotka saavat rinnalleen genetiivisijaisen määritteen tai täydennysosan: *vuoden pituinen, tämänkertainen*. Proadjektiivit (*sellainen, tällainen*) ovat pronominikantaisia adjektiiveja, jotka viittaavat johonkin tilanteessa havaittavaan tai tekstissä tai keskustelussa mainittuun. Taipumattomia adjektiiveja (*ensi, kelpo*) käytetään substantiivien etumääritteinä. Ne muodostavat substantiivin kanssa yhdyssanamaisen kokonaisuuden. (VISK 2008: § 608, § 609, § 610.)

3.2. Adjektiivit ja adjektiivisesti käyttäytyvät sanaryhmät

Seuraavaksi käsittelen adjektiivien suhdetta substantiiveihin, adverbeihin, partisiipeihin, pronomineihin ja numeraaleihin. Tarkastelen juuri näitä ryhmiä, sillä niiden merkitykset ja tehtävät ovat usein hyvin lähellä adjektiiveja, eikä erottaminen ole aina ongelmattonta. Tutkimukseni kannalta on tärkeää ymmärtää näiden sanaluokkaryhmien väliset erot ja yhtäläisyydet.

3.2.1. Adjektiivien ja substantiivien suhde

Substantiiveilla nimetään muun muassa olioita, esineitä, paikkoja, ominaisuuksia, asiantiloja, toimintoja ja suhteita. Ne ovat luvussa ja sijassa taipuvia nomineja, jotka ovat lajia ilmaisevia yleisnimiä tai yksilön identifioivia erisnimiä. Substantiivit viittaavat joko abstrakteihin entiteetteihin tai konkreettisiin olioihin. Abstrakteilla entiteeteillä, kuten *rakkaus* tai *ilo*, ei ole olemassa esineellistä tarkoitetta. Konkreettiset oliot, kuten *talo* tai *Maija*, ovat olemassa fyysisinä entiteetteinä. (VISK 2008: § 551.)

Substantiivit ja adjektiivit eroavat suomen kielessä toisistaan sekä syntaktisesti että morfologisesti. Molemmat voivat ilmaista ominaisuutta, mutta eri tavoin: substantiivit kuten *ihanuus* ja *äidillisyyys* esittävät ominaisuuden entiteettinä, kun taas adjektiivit *ihana* ja *äidillinen* luonnehtivat entiteettiä. Adjektiivi esiintyy substantiivin kongruoivana

määritteenä (*vihreässä talossa*). Substantiivin muodostama lauseke puolestaan toimii lauseessa tyypillisesti subjektina, objektina, predikatiivina tai adverbialina. (VISK 2008: § 602.)

Adjektiivien ja substantiivien raja on usein häilyvä, siten että samaa sanaa saatetaan joskus käyttää adjektiivina ja toisaalta joskus substantiivina. Morfosyntaktisesti substantiivit ja adjektiivit ovat lähellä toisiaan: ne molemmat taipuvat sekä luvussa että sijassa. Myös syntaktisesti substantiiveja ja adjektiiveja on vaikea erottaa toisistaan, kun ne esiintyvät predikatiiveina. Esimerkiksi virkkeen *Risto on suomalainen* merkitys on kaksiselitteinen. *Suomalainen* on tulkittavissa sekä substantiiviksi *'en finne'* että adjektiiviksi *'finsk'*. Jos lause saa täydennyksekseen sanan *mies* (*Risto on suomalainen mies*), tulkitaan sana *suomalainen* adjektiiviksi. Kun lausetta taas muutetaan muotoon *Risto on sellainen suomalainen, joka asuu Ruotsissa*, tulkitaan sana *suomalainen* substantiiviksi. (Hakulinen & Karlsson 1995: 76–77.)

Joitakin eroja substantiivien ja adjektiivien morfologisessa käyttäytymisessä on. Erona substantiivien ja adjektiivien välillä on esimerkiksi se, että adjektiivista voi muodostaa vertailuasteet (*iso, isompi, isoin*). Toisaalta myös muutamista substantiiveista voi muodostaa vertailuasteita, kuten *rannempana, syksymmällä*. Lisäksi adjektiiveista voi muodostaa adverbien *sti*-johtimella: *kaunis > kauniisti*. Tämäkään sääntö ei ole aivan poikkeukseton, sillä myös jotkut tunnepitoiset substantiivit saattavat käyttäytyä samoin, kuten *pirusti*. Substantiivien morfologinen erityisominaisuus on se, että niihin voi liittyä possessiivisuffiksi. (Leino 1999: 48–49.) Adjektiivit saavat omistusliitteen vain erikoistapauksissa (Vilkuna 2003: 39). Poikkeuksen muodostavat adjektiivi *oma* ja *alainen, arvoinen, kaltainen, vertainen* -tyyppiset adjektiivit, jotka voivat saada possessiivisuffiksin (*minun kaltaiseni*). Myös adjektivoitunut agenttipartisiipit (*minun leipomani*) voivat saada possessiivisuffiksin. (Hakulinen & Karlsson 1995: 78.)

Syntaktisesti adjektiivit ja substantiivit eroavat niiden tyypillisissä tehtävissä: adjektiivilausekkeet määrittävät substantiiveja, kun taas substantiivilausekkeet voivat esiintyä verbin täydennyksinä (Vilkuna 2003: 39). Näiden syntaktinen perusero on siis se, että adjektiivit eivät viittaa, vaan luokittelevat ja kuvailevat. Adjektiivi on siis attribuutti, kun taas substantiivi on substantiivilausekkeen edussana. Adjektiivit eivät myöskään

substantiivien tapaan poimi ulkomaailmasta tarkoitteita. (Hakulinen & Karlsson 1995: 77.)

Etenkin puhutulle kielelle on ominaista substantiivien käyttö affektiivisina arvottavina adjektiiveina. Tällöin ne voivat komparoitua ja saada astemääritteitä. Ne voivat myös esiintyä predikaatiivasemassa sekä kongruoivina substantiivin määritteinä ja adjektiivin ja adverbien intensiteettimääritteinä. Esimerkkejä tällaisesta käytöstä ovat ilmaukset *Se ei ole enää ihan pentu, se on rauhoittunut jo selvästi* tai *Se on ihan sika hyvä*. (VISK 2008: § 602.)

3.2.2. Adjektiivien ja adverbien suhde

Sanaluokkana adverbien ovat vaikeasti määriteltävä. Niiden määrittelyssä on käytetty perinteisesti monentasoisia kriteerejä: sekä morfologisia, syntaktisia että semanttisia. (Sulkala 1981: 48–49.) Adverbi on taipumaton tai vajaaparadigmainen sana, joka kuvaa esimerkiksi aikaa, paikkaa, olotilaa, määrää tai tapaa. Lauseessa adverbi muodostaa adverbilausekkeen, johon voi sisältyä määritteitä. Joihinkin adverbityyppisiin voi liittyä myös täydennyksiä. (VISK 2008: § 646.) Leino (1997: 96) määrittelee, että sana on adverbi, mikäli se ei ole verbi eikä nomini eikä se kuulu mihinkään partikkeliluokkaan. Adverbien joukossa on selviä taivutuselementtejä sisältäviä sanoja, jotka ovat kivettyneet tiettyyn muotoon (Vilkuna 2003: 10).

Adjektiiveilla ja adverbeilla on selkeä yhteys esimerkiksi siinä, että *sti*-loppuisista adverbeista suurin osa on adjektiivikantaisia (*hirveästi, nopeasti*). *Sti*-loppuiset sanat kuitenkin käyttäytyvät syntaktisesti kuten muutkin adverbien: ne määrittävät lausetta, verbiä, nomineja ja adverbeja. Lisäksi yhdistävä tekijä adjektiivien ja adverbien välillä on se, että adverbien voivat komparoitua (*mielellään: mieluisampi*). Komparoituaankin adverbien eivät kuitenkaan esiinny substantiivin kongruoivana määritteinä, toisin kuin adjektiivit. (VISK 2008: § 681.)

Adjektiivin ja adverbien välillä ei siis ole jyrkkää rajaa. Täten adjektiivinen sana voi esiintyä lauseessa adverbien tehtävässä adverbialina (*Leipä on tosi tiukalla*). Genetiivisijaisina adjektiivit voivat määrittää sekä adjektiivia että adverbien (*miellyttävän pu-*

nainen, musiikillisen sulavasti). Usein paikallissijaiset adjektiivit toimivat lauseessa adverbiaalina ja ovat tulkittavissa adverbeiksi. Substantiivin kongruoivana määritteenä sama sana on kuitenkin adjektiivi. Esimerkiksi lauseessa *Jotain on pahasti vinossa* sana *vinossa* on adverbi. Lauseessa *Hauskasti vinossa kulmahuoneessa on hempeät kukkakatetit* sana *vinossa* on taas adjektiivi. (VISK 2008: § 603, § 682.)

Orpanan (1988: 60–61) mukaan yksinkertaisinta olisi ajatella, että adjektiiviadverbeja on irronnut toisaalta adjektiivien taivutusparadigmasta ja toisaalta johtoparadigmasta. *sti*-johdin muuttaa adjektiivin syntaktisia ominaisuuksia, ja tällöin myös Orpana lukisi sanan adverbiksi. Lekseemin syntaktisten ominaisuuksien vaihtuessa vaihtuisi siis myös sen sanaluokka.

sti- ja *n*-loppuisten sanojen sanaluokkamäärittelystä tutkijat eivät ole olleet täysin yksimielisiä. Hakulinen ja Karlsson (1995: 78) toteavat, että adjektiivien ominainen piirre on juuri se, että niistä voidaan *sti*- ja *n*-päätteillä produktiivisesti muodostaa adverbeja. Tuomikoski (1973: 200) sen sijaan lukisi nämä instruktiivisiksi adjektiiviesiintymiksi, joista pääosa tulisi tulkita adjektiiveiksi. Tässä tutkimuksessa luokittelen *sti*-päätteellä muodostetut sanat Ison suomen kieliopin mukaisesti adverbeiksi.

3.2.3. Adjektiivien ja partisiippien suhde

Partisiipit ovat infiniittimuotoja, jotka toimivat adjektiiveille ominaisissa tehtävissä ja taipuvat nominien tavoin. Partisiipeiksi luetaan VA- ja NUT-partisiipit sekä genetii-visubjektillinen agenttipartisiippi ja kieltopartisiippi. VA- ja NUT-partisiipeista voidaan muodostaa sekä aktiivi että passiivi. (VISK 2008: § 521.) Vilkuna (2003: 237) määrittelee partisiipit infiniittimuodoiksi, jotka voivat edustaa jo päättynyttä tai päättymätöntä aikaa ja käyttäytyvät syntaktisesti adjektiivin tehtävissä. Leino (1999: 92) korostaa, että partisiipit luetaan kuitenkin verbimuodoiksi, sillä niitä voidaan käyttää myös tavallisesta adjektiivista poikkeavilla tavoilla. Ne voivat esimerkiksi saada verbille tyypillisiä laajennuksia, kuten objektin lausekkeessa *Olin katselevinani valokuvia*.

Partisiipin ja adjektiivin välinen raja on semanttisessa kentässä hyvin kontekstuaalinen ja häilyvä (Koivisto 1987: 431). Jotkin partisiippimuotoiset sanat voivat adjektiivistua

eli leksikaalistua adjektiiviksi. Tämä tarkoittaa lähinnä adjektiivisesti käytettyjen partisiippien vakiintumista sanastoon. Leksikaalistumisen osoittaa se, että partisiipin merkitys on erikoistunut verrattuna vastaavaan leksikaalismattomaan partisiippiin. Esimerkiksi sana *menevä* merkityksessä 'aktiivinen' on leksikaalistunut verrattuna vastaavaan leksikaalistumattomaan merkitykseen lausekkeessa *kotiin menevä lapsi*. Vakiintunut ja taajaan esiintyvä partisiippi voi tosin olla leksikaalistunut ilman eriytynyttä merkitystäkin. Esimerkiksi tunnekausatiiviverbien VA-partisiipit, kuten *huvittava*, *kiinnostava* ja *naurettava*, sekä monet mentaalisten tilanmuutosverbien NUT-partisiipit, kuten *ihastunut*, *huolestunut* ja *suuttunut*, ovat leksikaalistuneet ilman eriytynyttä merkitystä. Leksikaalistuminen on sanakohtaista, eikä se koske saman verbin kaikkia partisiippeja. (VISK 2008: § 630.)

Leksikaalistuminen on sitä selvempää, mitä enemmän sanan adjektiivikäyttö on merkitykseltään eriytynyt partisiippikäytöstä. Eräs selkeä merkki adjektiivistumisesta on se, että partisiippiin voi liittää kieltoprefiksin *epä-*. Esimerkiksi sanan *luotettava* kieltoprefiksillinen muoto *epäluotettava* on täysin luonteva. Sen sijaan partisiippiin liitetään yleensä kieltomuodossa *mAtOn*-päätte: *laulava*, *laulamaton*. (VISK 2008: § 630.) Osaan adjektiivin funktiossa esiintyvistä partisiipeista sopivat kaikki adjektiivin kriteerit. Nämä muodostavat adjektiivin funktiossa esiintyessään adjektiivien ydinalueen. Joihinkin partisiippeihin sopivat vain jotkut kriteerit, ja ne sijoittuvatkin adjektiivien tai adjektiivistuneiden partisiippien periferia-alueeseen. Merkitykseltään laaja-alaisen, moneen semanttiseen kenttään sopivan verbin partisiippi adjektiivistuu helpommin kuin merkitykseltään suppea-alaisen verbin partisiippi. (Koivisto 1987: 26–27, 417.)

Koiviston mukaan se, milloin partisiippi muuttuu adjektiiviksi ja lakkaa olemasta verbimuoto, on funktionaalinen ongelma. Suurin osa partisiipeista on sellaisia, että niiden adjektiivistumisastetta on vaikea määritellä tarkkaan. Adjektiivistumista tapahtuu kielessä kaiken aikaa: kielessä on käynnissä jatkuva muutosprosessi, jossa sanastossa eri määrässä adjektiivistuneet partisiipit edustavat prosessin eri vaiheita. Prosessin päätepestettä edustaa leksikaalistunut partisiippi. Esimerkiksi partisiipit *mahtava* ja *joutava* ovat eläneet itsenäistä elämäänsä omana lekseminään jo kauan. Sama partisiippi saattaa esiintyä kielessä sekä verbaalina että adjektiivistuneena ja leksikaalistuneena. Esimerkiksi lausekkeessa *tieltä poikkeava mies* partisiippi on verbaalina, lausekkeessa

poikkeava käytös partisiippi on adjektiivistuneena ja lausekkeessa *poikkeava luonne* partisiippi on leksikaalistuneena. (Koivisto 1987: 26, 31, 32.)

Kun partisiippia käytetään adjektiivin tapaan, verbin merkitykseen mahdollisesti sisältyvä toiminnallisuus ja partisiipin ilmaisemat aikasuhteet jäävät taustalle. Tällöin koko partisiipin merkitys abstraktistuu. Se tarkoittaa, että luonnehditaan ominaisuutta, ei tilannetta. Adjektiivisesti käytettynä partisiippi saa samanlaisia määritteitä kuin adjektiivit ja muodostaa adjektiivilausekkeen. Myös komparaatio ja sellaiset astemääritteet kuin *erittäin* ja *melko* osoittavat partisiippia käytetyn adjektiivisesti. Esimerkiksi lausekkeissa *Suomen vihatuin poliitikko* ja *erittäin suosittu yhtye* partisiippia käytetään selkeästi adjektiivisesti. Adjektiivisuuden osoitus on sekin, että sanasta muodostetaan *sti*-päätteen avulla tavan adverbii, esimerkiksi *hämmästyneesti*, *odotetusti*. Myös genetiivisijaisen adjektiivin tai adverbien määritteen käyttö on osoitus partisiipin adjektiivisuudesta: *yllättävän kova(sti)*. Näissä tehtävissä tavallisia adjektiivistuneita partisiippeja ovat varsinkin asennoitumista, huomionarvoisuutta ja käsitettävyyttä ilmaisevat partisiipit, kuten *edustava*, *houkutteleva* ja *huomattava*. (VISK 2008: § 632.)

Partisiippi voi leksikaalistua myös täydennyksineen. Silloin leksikaalistuma on yleensä yhdyssana, kuten *asiaankuuluva*, *paljonpuhuva* ja *silmiinpistävä*. Leksikaalistuman osat eivät saa omia määritteitä. Esimerkiksi *vedenpitävä* ja *aikansa elänyt* ovat leksikaalistumia, mutta *veden hyvin pitävä* tai *koko aikansa elänyt* eivät. Täydennyksensä kanssa leksikaalistuneita partisiippeja on erityyppisiä. Näistä kieltopartisiipit ovat karitiivijektiveina partisiipeista adjektiivisimpia. Leksikaalistuneissa partisiipeissa on sellaisia, joiden kantaverbi ei juuri tai ollenkaan esiinny muutoin kuin partisiipissa. Tällaisia ovat esimerkiksi *hemaiseva*, *raflaava*, *vanhahtava* ja *hienostunut*. (VISK 2008: § 631.)

3.2.4. Adjektiivien ja pronomien suhde

Pronominit ovat nomineja, joilta puuttuu muiden nominien luokittava ja kuvaileva merkitys. Niiden avulla käsitellään puheenalaisia tarkoitteita luokittamatta niitä leksikaalisesti. Esimerkiksi substantiivi *koira* kertoo tarkoitteen lajin. Pronomini *se*, *tuo* tai *joku* sen sijaan kertoo, onko tarkoite tunnistettavissa ja millä tavoin. Pronomini voi myös kertoa tarkoitteen luokasta, kuten siitä, puhutaanko ihmisestä vai jostakin muusta. Täl-

laisia luokan ilmaisevia pronomineja ovat esimerkiksi *kuka* ja *mikä*, *hän*, *he* ja *se*, *ne* sekä osittain *joku* ja *jokin*. Pronominit muodostavat suppean ja lueteltavissa olevan luokan. Yksittäisillä pronomineilla ja pienillä pronominiryhmillä on omanlaisiaan piirteitä sekä taivutuksessa että syntaktisessa käyttäytymisessä. Syntaktisesti pronomineille tyyppillinen piirre on se, että ne saavat vain rajallisesti laajennuksia tai jotkin eivät ollenkaan. (VISK 2008: § 713.) Leino (1999: 70–71) nimittää pronomineja asemosanoiksi, joita käytetään muiden nominien asemasta.

Pronomineja on muihin nomineihin nähden vähän. Pronomineista ei voi muodostaa kovinkaan monentyyppisiä johdoksia eivätkä ne saa adjektiiviattribuutteja eivätkä genetiiviattribuuttia. Yleensä pronomineja ei voi myöskään komparoida eikä muodostaa *sti*-johdoksia. Poikkeuksena *sti*-johdoksen voi kuitenkin muodostaa esimerkiksi pronominista *moni* (*monesti*). Usein nämä piirteet erottavat pronominit selkeästi substantiiveista ja adjektiiveista. (Hakulinen & Karlsson 1995: 80.)

Pronominit voivat esiintyä adjektiivien tapaan substantiivin edellä määritteinä, esimerkiksi *meillä naisilla*. Tällaisia pronomineja sanotaan tarkenteiksi. Toisin kuin adjektiivit, tarkenteet eivät kuitenkaan kerro substantiivin tarkoitteen laadusta tai ominaisuuksista. (Vilkuna 2003: 50.)

Eräs adjektiiveja ja pronomineja yhdistävä ryhmä on pronominikantaiset adjektiivit eli proadjektiivit. Proadjektiivit, kuten *sellainen*, *muunlainen*, *jollainen*, viittaavat johonkin tekstissä tai keskustelussa mainittuun taikka tilanteessa havaittavaan. Ne ovat *lAinen-* tai *mOinen-*loppuisia ja merkitykseltään adjektiivisia, sillä ne viittaavat tarkoitteen ominaisuuksiin. Niitä käytetään kuitenkin myös itsenäisinä NP:inä viittaamaan tarkoitteeseen ominaisuuksiensa edustajana: *Tuollainen on tyhmää*. Proadjektiiveja ei voi komparoida, eikä niihin liity intensiteettimäärittä. Poikkeuksen muodostavat vertailuadjektiivit *samanlainen*, *erilainen*, jotka eroavat muista pronominikantaisista adjektiiveista siinä, että on mahdollista puhua kaltaisuuden asteista ja käyttää astemääritteitä: *hyvin samanlainen*, *varsin erilainen*. Ne voivat myös komparoitua: *kahta keskenään erilaisempaa taloa tuskin voisi olla*. Monia proadjektiiveja käytetään myös substantiivimaisesti. (VISK 2008: § 610, § 715.)

Pronomineilla on yhteisiä ominaisuuksia yksilöivien adjektiivien kanssa. Yksilöivät adjektiivit täsmentävät substantiivin tarkoitetta suhteessa toisiin vastaaviin tarkoitteisiin. Yleensä kyse on yhdestä yksilöstä tai rajatusta yksilöjoukosta. Yksilöiviä adjektiiveja ovat *ainoa* ~ *ainut*, superlatiivit kuten *paras*, *ihanin* ja järjestysluvut kuten *ensimmäinen*, *kolmas*. Näistä *ainoa* ja järjestysluvut kuten *ensimmäinen* tai *viidestoista* ovat sikäli pronominimaisia, että ne poimivat tarkoitteita mutta eivät luokittele tai luonnehdi niitä. Pronominimaisin yksilöivistä adjektiiveista on *toinen*, joka toisin kuin useimmat pronominit voi saada indefiniittisen tai definiittisen tarkenteen: ***joku toinen on toista mieltä kuin minä.*** (VISK 2008: § 608, § 767.)

3.2.5. Adjektiivien ja numeraalien suhde

Numeraalit eli lukusanat ovat nomineja, jotka ilmaisevat lukumäärää. Numeraaleja on periaatteessa ääretön määrä. Muodoltaan ne jakautuvat peruslukusanoihin ja kymmentä suurempaa tarkoittaviin yhdysnumeraaleihin, joita muodostetaan rekursiivisesti peruslukujen *yksi–yhdeksän* ja kymmenkantaisten peruslukujen *kymmen(en)*, *sata*, *tuhat* ja niin edelleen pohjalta. Näiden kaikkien mukaan muodostetaan erityyppisiä murtolukuja likimääräilmauksia. (VISK 2008: § 770.)

Numeraalit eroavat muista nomineista eräiltä kieliopillisilta ominaisuuksiltaan. Ne eivät esimerkiksi saa totaaliobjektina *n*-päätettä. Objektina numeraalilla on siis vain kaksi sijavaihtoehtoa, partitiivi ja nominatiivi. Numeraaleilla on sekä substantiivien että adjektiivien kieliopillisia ominaisuuksia, ja syntaktisesti raja adjektiivien ja numeraalien välillä ei ole selvä. Lukusanat voivat muissa kuin kieliopillisissa sijoissa käyttäytyä adjektiivien tavoin. Järjestyslukusanat eivät erotu adjektiiveista muuten kuin elatiivitapauksissa (*kuudes kilpailijoista*). (VISK 2008: § 770, § 772; Hakulinen & Karlsson 1995: 81.) Iso suomen kielioppi pitääkin järjestyslukuja, kuten *neljäs* tai *kolmastoista*, numeraalien adjektiivijohdoksina, ja siten sanaluokaltaan adjektiiveina (VISK 2008: § 771). Myös Vilkuna (2003: 53) toteaa ordinaali- eli järjestyslukujen olevan syntaktisesti katsoen adjektiiveja.

3.3. Adjektiivien luokittelu ja rajausta tässä tutkimuksessa

Tässä tutkimuksessa käytän adjektiivien luokitteluun Eila Leppäjärven ja Tuomo Jämsän (1976) luomaa adjektiivien luokittelumallia. Ison suomen kieliopin luokitteluun verrattuna Leppäjärven ja Jämsän luokittelu on yksityiskohtaisempi ja luokkajaotukseen laajempi. Leppäjärven ja Jämsän luokittelumalli kattaa koko adjektiivien luokan: mukana ovat sekä ominaisuutta kuvaavat adjektiivit että paikkaa, aikasuhdetta, vertailua ja järjestystä kuvaavat adjektiivit. (Leppäjärvi & Jämsä 1976: 5.)

Leppäjärvi ja Jämsä luokittelevat adjektiivit psyykkisiin ja fyysisiin adjektiiveihin. Fyysinen adjektiivi on silloin, kun sen pääsanana tarkoite kuuluu tajunnan ulkopuolella olevaan esineelliseen todellisuuteen. Tällaisia tarkoitteita ovat esimerkiksi *talo*, *kivi* ja *tuoli*. Tällaiseen tarkoitteeseen viittaava adjektiivi luonnehtii lähinnä aistimisen kvaliteettia, esimerkiksi *punainen talo*, *mutkainen tie* tai *terävä kivi*. Leppäjärvi ja Jämsä korostavat, että fyysiset adjektiivit on paitsi aistittava myös pääteltävä. Aistikvaliteetti voi myös väistyä taka-alalle ja muiden tajunnan prosessien kvaliteetit voivat nousta keskeisiksi, kuten esimerkiksi ilmauksissa *vanha mies*, *raskas kuorma* ja *uusi kirja*. (Leppäjärvi & Jämsä 1976: 6.)

Fyysiset adjektiivit jaetaan neljään eri semanttiseen alaryhmään: reseptiivisiin, lokaalisiin, statuaalisiin ja mensuraalisiin adjektiiveihin. Fyysiset **reseptiiviset** adjektiivit ilmaisevat ensisijaisesti ulkoisen todellisuuden aiheuttamia aistivaikutelmia. Näiden adjektiivien painopiste sijoittuu aistimiin eli reseptoreihin: *hiljaista puhelua*, *kimeämpi tolkutus*, *loisteliaimmillaan se on kaardinaalinpunaisena*, *vaaleampaa paperia*. Fyysiset **lokatiiviset** adjektiivit ilmaisevat konkreettista paikkaa, esimerkiksi *viereinen talo*, *ylimmässä kerroksessa*, *pohjoisimmassa osassa*. Fyysiset **statuaaliset** adjektiivit merkitsevät tilaa tai koostumusta. Esimerkkejä statuaalisista adjektiiveista ovat *terveet jalat*, *Hänellä on kädessään nahkainen hansikas*, *Kattohuoparakenteet ovat suojaamattomina*. Fyysisten adjektiivien viimeinen ryhmä, **mensuraaliset** adjektiivit, ilmaisevat tilaan tai aikaan suhteutettua mittaa, kuten pituutta, leveyttä, korkeutta, paksuutta tai kokoa yleensä: *pitkässä heinikossa*, *sankka lumipyry*, *vanhoja taloja*, *nuoria poikia*. (Leppäjärvi & Jämsä 1976: 6–7.)

Psyykkinen adjektiivivi on silloin, kun sen pääsanana tarkoite ei kuulu tajunnan ulkopuolella olevaan esineelliseen todellisuuteen. Adjektiivivi on psyykkinen myös silloin, kun pääsanana tarkoite kuuluu esineelliseen todellisuuteen, mutta määritteenä olevan adjektiivin kvaliteetti on päättelyn tulosta tai emotionaalisen asennoitumisen heijastumista, kuten ilmauksissa *lämmän ihminen* tai *järkevä ihminen*. Näissä siis pääsanana tarkoite ihminen kuuluu konkreettiseen fyysiseen todellisuuteen, mutta sitä kuvaavat adjektiivit ilmaisevat lähinnä emotionaalista tai pääteltyä kvaliteettia. Epäesineellisiä tarkoitteita määrittävät adjektiivit ovat myös automaattisesti psyykkisiä. Esimerkiksi tällaisia epäesineellisiä sanoja ovat *huolto*, *arvio*, *talous*, *olot* ja *elämä* (*nopea huolto*, *tarkka arvio*). Myös kaikki adjektiivimetaphorat luetaan psyykkisten adjektiivien joukkoon: *Hänellä on kova sydän*. (Leppäjärvi & Jämsä 1976: 7–8.)

Psyykkiset adjektiivit Leppäjärvi ja Jämsä jakavat kahdeksaan eri luokkaan: reseptiivisiin, lokaalisiin, statuaalisiin, mensuraalisiin, temporaalisiin, komparatiivisiin, possessiivisiin ja emotionaalisiin adjektiiveihin. Psyykkiset **reseptiiviset** adjektiivit ilmaisevat metaforisia aistikvaliteetteja: *Uni oli lumivalloista vaivatta*, *Teos loppuu pimeään huumoriin*. Psyykkiset **lokatiiviset** adjektiivit ilmaisevat pääsanansa tarkoitteen ordinaalista asemaa jossakin kokonaisuudessa: *Paras luumäkeläinen oli Tuomo Rusanen*, *Kristiina Anttila on viimeisellä eli neljännellä vuosikurssillaan*, *Vieläkään ei näy seuraavaa viestintuojaa*. Psyykkiset **statuaaliset** adjektiivit viittaavat henkisiin tiloihin ja niihin liittyviin ominaisuuksiin: *Linnosvuo näyttää harmistuneelta*, *Mielenkiintoinen kirja muillekin kuin uteliaille kurkistelijoille*. Psyykkiset **mensuraaliset** adjektiivit ilmaisevat esimerkiksi iän, vaikeusasteen, hinnan, koon, määrän, merkityksen tai suoritusajan ajatuksissa tapahtuvaa mittaamista: *Amerikka on korkean elintason maa*, *Kristillisen uskon maailma on ollut ehtymätön innostuksen lähde*. (Leppäjärvi & Jämsä 1976: 8–9.)

Edelliset neljä psyykkisten adjektiivien ryhmää olivat siis samannimisiä kuin fyysisten adjektiivien alaryhmät. Psyykkisiin adjektiiveihin kuuluu lisäksi neljä erinimistä alaryhmää. Psyykkiset **temporaaliset** adjektiivit ilmaisevat aikaa: *üskeinen viikonvaihte*, *maanantaiyön vastaisia tapahtumia*, *viime viikolla*. Psyykkisiä **komparatiivisia** adjektiiveja käytetään kuten pronomineja viittaamaan kontekstiin tai hajottamaan liian tiivistä, synteettisiä rakenteita. Ne ovat yleensä *-Ainen*-loppuisia sanoja: *jonkilainen koulu*, *tällainen suojapaikka*, *aivan toisenlaiset suunnitelmat*, *sellainen hiukan epäilyt-*

tävä asia. Psykkiset **possessiiviset** adjektiivit ilmaisevat kantasanan tarkoitteen omistamista, ja ne ovat johdoksia: *julkinen välirikko Rooman kanssa, Siipi hallitsee taloudellisen taustan, etualalla sisäiset kysymykset*. Psykkisten adjektiivien viimeinen ryhmä, **emotionaaliset** adjektiivit, välittävät lauseen subjektin tai lauseen tuottajan asennetta, esimerkiksi hyväksyvää tai hylkäävää asennetta, pääsanana tarkoitetta kohtaan. Raja muiden ryhmien ja emotionaalisten adjektiivien välillä ei ole aina selkeä. Emotionaalisiksi luetaan etenkin ne adjektiivit, joiden ensisijaiseen merkitykseen kuuluu emotionaalisuus ja joita ei perustellusti voi sijoittaa mihinkään muuhun ryhmään: *Seuraukset ovat tavallista ikävämät, Erillään pysyminen olisi hyvä ratkaisu, Wällärin muistelmien paras anti*. (Leppäjärvi & Jämsä 1976: 9–10.)

Otan analyysissäni huomioon adjektiivisesti käyttäytyvät sanaluokat. Substantiiveista kansallisuussanat otan huomioon silloin, kun sanan edussana on substantiivi (esimerkiksi *suomalainen mies*). Tällöin sana on siis selkeästi luettavissa adjektiiviksi. *Stiloppuiset* sanat luen adverbeiksi, ja siten jätän ne tutkimukseni ulkopuolelle. Partisiipeista luen adjektiiveiksi sellaiset sanat, jotka myös Kielitoimiston sanakirjan verkkoversio 2.0. tunnistaa vakiintuneeksi ja omaksi sanakseen. Proadjektiivit, kuten *sellainen* ja *tällainen*, sekä pronominkantaiset vertailuadjektiivit, kuten *samanlainen* ja *erilainen*, olen ottanut mukaan tutkimukseeni. Ominaisuuksiltaan lähellä pronomineja olevat yksilöivät adjektiivit, kuten *ainoa* ja *paras*, olen luokitellut adjektiiveiksi ja siksi huomioin ne myös tutkimuksessani. Myös järjestysluvut luokittelen adjektiiveiksi kuten Iso suomen kielioppikin.

4. BLOGI TUTKIMUSKOHTEENA

Blogi on verkkosivu, johon yksi tai useampi kirjoittaja eli bloggaaja kirjoittaa kuulumisiaan. Blogissa uusi kirjoitus eli postaus näkyy sivustolla ensimmäisenä, toiseksi uusi seuraavaksi ja niin edelleen. Bloggaajat kirjoittavat blogejaan yleensä omasta henkilökohtaisesta näkökulmastaan, ja niiden sisältö voi olla mitä vain. Usein blogit kuitenkin sijoittuvat johonkin kategoriaan niissä käsiteltävien aihepiirien mukaan. (Kilpi 2006: 3; Tremayne 2007: vii.) Lovink (2008: 3) määrittelee blogin jatkuvaksi ja ajantasaiseksi verkkojulkaisuksi, joka sisältää kirjoittajan henkilökohtaisia ajatuksia sekä raportteja ympäröivän maailman ja internetin tapahtumista. Blogin avulla uusien sivujen luominen on helppoa: tekstit ja kuvat syötetään palveluntarjoajan valmiiseen lomakkeeseen, jonka avulla ne myös julkaistaan ja niitä voi muokata.

Nykyisin blogilla viitataan usein henkilökohtaiseen nettipäiväkirjaan. Tästä tosin kaikki tutkijat eivät ole täysin yksimielisiä. Esimerkiksi Kiven (2006: 5) mukaan nimitys *päiväkirja* viittaa siihen, että blogi sisältää pelkkää itsekeskeistä ja sisäänpäin kääntynyttä tilitystä. Tästä näkökulmasta katsottuna blogeja ei voida hänen mukaansa pitää nettipäiväkirjoina. Kilpi toteaa blogien olevan enemmänkin muistiinpanoja päivittäisistä tapahtuksista ja kokemuksista. Myös Lovinkin (2008: 6) mukaan blogit eroavat tavallisista päiväkirjoista julkisuudeltaan. Aikaisemmin päiväkirjojen kirjoittajat kirjoittivat vain itselleen, ja julkisuuteen esimerkiksi kuuluisien kirjailijoiden tai muiden julkisuuden henkilöiden päiväkirjat nousivat vasta heidän kuoltuaan.

Terminä bloggaaminen syntyi 1990-luvun lopulla. Blogin varhaisimmat tyyllilliset juuret ulottuvat kuitenkin vuosiin 1711–1714, jolloin Joseph Addison ja Richard Steele julkaisivat Lontoossa *The Spectator* -nimistä lehteä. Tätä lehteä on pidetty blogikulttuurin varhaisimpana esi-isänä. Lehti oli tyyllillisesti hyvin lähellä blogikirjoittamista, ja sen asiat, muistelmat ja yhteiskunnalliset pohdinnat muistuttivat enemmän nykypäivän blogia kuin esimerkiksi sanomalehteä tai jotain muuta mediaa. (Kilpi 2006: 12.)

Varsinaisten blogien historia ulottuu vuoteen 1994, jolloin ensimmäiset blogeina tunnetut verkkosivut ilmestyivät. Ihmiset alkoivat käyttää näitä verkkosivuja omien ajatustensa ja kuulumistensa julkaisuun, ja niitä voitiin pitkälti pitää kirjoittajiensa päiväkirjoina internetissä. Hyvin pian näitä sivustoja alettiin nimittää *web blogeiksi*. Noin kaksi vuotta

ensimmäisten blogisivustojen ilmestymisen jälkeen amerikkalainen bloggaaja Jorn Bar-ger yhdisti nämä sanat *weblogiksi*. Tällä viitattiin ilmaukseen *we blog, me bloggaamme*. Pian nimitys vakiintui kuitenkin lyhyempään muotoonsa *blogi*. (Barrow 2007: 151–152; Tremayne 2007: vii.) Ensimmäisten blogien houkuttelevuus perustui ainakin kahteen eri seikkaan. Ensimmäiseksi, blogit tarjosivat ihmisille uudenlaista yhteisöllisyyttä. Toisten kirjoituksia ja artikkeleita oli helppoa lukea ja kommentoida, jos näin tahtoi. Toiseksi, blogien avulla tavoitettiin suuri joukko uusia käyttäjiä ja kommentoijia. Myös poliittisten syiden vuoksi blogit kasvattivat suosiotaan, sillä niiden avulla kirjoittajan ääni saatiin helposti kuuluville. (Barrow 2007: 152.)

Tremaynen (2007: xii–xiii) mukaan Yhdysvaltoihin kohdistuneet terrori-iskut 9.11.2001 saivat blogimaailmassa aikaan samanlaisen kasvunpyrähdyksen kuin muussakin journalismissa. Vaikka blogeja alkoi ilmestyä 1990-luvun lopulla, Tremayne näkee, että juuri terrori-iskut saivat aikaan blogien nopean leviämisen. Useat uudet blogit keskittyivät näihin tapahtumiin ja myöhemmin myös presidentti Bushin terrorisminvastaiseen sotaan. Myös muut suuret tapahtumat, kuten Aasian tsunami vuonna 2004 ja heinäkuun 2005 pommi-iskut Lontoossa, ovat Tremaynen mukaan kasvattaneet blogikulttuuria oleellisesti.

Blogit ovat joka tapauksessa, syystä tai toisesta, nostaneet suosiotaan huimasti 2000-luvun aikana, ja blogiaan säännöllisesti päivittävien kirjoittajien määrä lisääntyy koko ajan. Kilpi toteaa teoksessaan blogien määrän arvioinnin olevan käytännössä mahdotonta. Jokainen voi julkaista oman bloginsa millä tahansa internetsivulla, ja tämän hajanaisuuden ja laajuuden vuoksi blogien määrä jää arvailujen varaan. (Kilpi 2006: 17; Tremayne 2007: 3.)

Kaikkien maailman blogien sanotaan yhdessä muodostavat blogisfääriksi kutsutun yhteisön (Tremayne 2007: 3). Blogisfäärillä on myös omat erityispiirteensä. Ensinnäkin blogeissa kommunikoidaan pääasiassa kirjallisessa muodossa, ja sekä lukijoiden että kirjoittajien kommentit myös arkistoituvat. Näin käyty kommunikointi tai tiedon alkuperäinen lähde voidaan jäljittää helposti. Toiseksi, blogit linkittyvät usein tiiviisti toisiinsa. Blogien kirjoittajat voivat luoda sivustolleen omia suosikkilistojaan, joiden avulla he ilmaisevat omat suosikkibloginsa. Kirjoittaja voi myös linkittää muita blogeja omiin blogikirjoituksiinsa. Kolmanneksi, blogisfääri kehittyy nopeasti. Tämä nopea

kasvu suosii alkuperäisiä verkostoja: vanhat blogit ovat jo pitkälle linkittyneitä. Jos uusi blogikirjoittaja haluaa näkyvyyttä blogilleen, hänen on ensin tehtävä itsensä näkyväksi vanhoissa ja suosituissa blogeissa. (Tremayne 2007: x–xi.)

Blogikulttuuriin kuuluu kiinteästi tietynlainen yhteisöllisyys. Termi *bloggaaja* ensisijaisesti erottaa blogien kirjoittajat niiden lukijoista. Lukijoilla on mahdollisuus kommentoida lukemiansa tekstejä, ja blogit linkittyvät helposti toisiinsa esimerkiksi samantyyppisten aihepiirien mukaan. Blogit eroavat muista verkkosivuista etenkin dynaamisuutensa vuoksi: ne ovat koko ajan muuttuvia, minkä saa aikaan kronologinen esitystapa. Lähes poikkeuksetta kirjoituksissa käytetään ensimmäistä persoonaa. (Tremayne 2007: vii.)

Kilven (2006: 25) mukaan blogisfääri on todella laaja julkisuuskoneisto, ja sen avulla voidaan tavoittaa miljoonia ihmisiä ympäri maailmaa. Usein etenkin lukijamäärältään suurten blogien kirjoittajille tarjotaan mahdollisuutta mainostaa esimerkiksi jonkin yrityksen tuotteita blogissaan. Oman kokemukseni mukaan useimmat blogien kirjoittajat ovat kuitenkin niin kulutustietoisia, etteivät mainostajat yleensä pääse juurikaan vaikuttamaan blogin sisältöön. Vaikka kirjoittajia lahjottaisiin tuotepaketeilla, he tuskin kirjoittavat blogiinsa kehuja, jos tuotteet eivät heidän mielestään niitä ansaitse.

Eräs blogien piirre on myös se, että ne voivat olla julkisuudeltaan erilaisia. Tällä viitataan siihen, kenelle blogit ovat näkyvillä internetissä. Julkiset blogit ovat kaikkien saatavilla, ja ne löytyvät yleisiltä hakukoneilta, kuten Googlestä. Lisäksi yleiset blogit on usein listattu johonkin blogihakemistoon. Yksityisissä blogeissa kirjoittaja voi taas halutessaan säädellä lukijakuntaansa esimerkiksi tietyn salasanan avulla. Tietyt blogit voivat olla ainoastaan jonkun tietyn organisaation tai yhteisön käytettävissä, esimerkiksi organisaation sisäisen verkkoyhteyden kautta. (Clyde: 2004: 11.) Myös tutkimani blogit ovat julkisuusasteeltaan hieman erilaisia. Tällä en viittaa nyt lukijamäärään vaan siihen, kirjoittavatko bloggajat omalla nimellään vai nimimerkillä. Mikko ja Pekka pitävät blogissaan henkilöisyytensä salattuina, eivätkä he myöskään julkaise kasvokuvia itsestään, muutamaa harvinaista otosta lukuun ottamatta. Sanna taas luultavasti kirjoittaa omalla etunimellään, ja hän julkaisee blogissaan kuvia itsestään. Tiina kirjoittaa blogiaan nimimerkillä, mutta hän on kuitenkin julkaissut jonkin verran kuvia, joissa hän itse esiin-

tyy. Toisaalta kaikki tarkastelemani blogit ovat julkisuudeltaan samanlaisia, sillä jokainen niistä on vapaasti kaikkien luettavissa.

Tutkimuskohteena blogit ovat vielä suhteellisen uusi ilmiö. Suomessa blogeja on tutkinut esimerkiksi Tuomas Kilpi, joka teoksessaan *Blogit ja bloggaaminen* (2006) tarkastelee blogeja lähinnä hyötymis- ja yrittämisnäkökulmasta. Ulkomailla blogeja käsitteleviä teoksia on kirjoitettu paljon (esim. Clyde 2004, Barlow 2007, Tremayne 2007). Teokset käsittelevät usein blogikulttuuria ja sen tarpeellisuutta yleensä.

Oulun yliopistossa aikaisemmin blogeja on tutkinut esimerkiksi Marika Mertala pro gradu -työssään *Blogitekstien tekstilaji syntaktisten lauserakenteiden valossa* (2009). Tuula Nieminen tutkii diskursseja blogiteksteissä pro gradu -työssään *Isyyden diskurssit isien blogiteksteissä* (2010). Myös Hanna Kallunki on keskittynyt blogeihin pro gradu -työssään *Diskurssit Timo Soinin blogiteksteissä* (2011). Hääblogeja ei ole aikaisemmin tutkittu.

5. ADJEKTIIVIT JA DISKURSSIT BLOGITEKSTEISSÄ

Aineistooni valitsemani blogit ovat puhtaita hääblogeja, ja kaikissa niistä poimituissa teksteissä käsitellään häitä välittömästi. Analyysissäni olen lähtenyt liikkeelle teksteistä nousevista teemoista tai aihepiireistä ja jaotellut niitä omiksi alueikseen. Tämän jälkeen kokosin pienempiä temaattisia kokonaisuuksia yhteen omiksi diskursseikseen. Diskursien rinnalla olen poiminut teksteistä kaikki adjektiivit ja jaotellut ne Leppäjärven ja Jämsän (1967) luokittelumallin mukaan.

Aineistostani nousi esille kaksi päädiskurssia: tunteet sekä konkreettiset järjestelytoimenpiteet. Käsitelen analyysissäni teksteissä yleisimmin esiintyviä diskursseja. Yleisyydellä tarkoitan, että kyseinen diskurssi esiintyy jokaisen tutkimusaineistoni kirjoittajan teksteissä. Tutkimuksen rajallisen pituuden vuoksi päädyin siihen, että jätän esimerkiksi vain kolmen kirjoittajan teksteissä esiintyvät diskurssit käsittelemättä. Käsittelemäni etenee siten, että lukujen otsikot viittaavat teksteissä esiintyviin päädiskursseihin. Päädiskurssit ja niiden sisältämät aladiskurssit olen merkinnyt käsittelyssäni [hahasulkein]. Myös otsikoiden päädiskurssit olen merkinnyt analyysissäni [hahasulkein]. Päädyin luomaan analyysini disposition diskursseiden mukaan (enkä siis adjektiivien semanttisten luokkien mukaan), sillä näin tutkimukseni tulokset ovat mielestäni selkeimmin nähtävissä. Lisäksi naisten ja miesten käyttämien adjektiivien semanttisten ominaisuuksien erot ovat tällöin helpoimmin havaittavissa. Jokaisen diskurssin mukaan nimetyn luvun kohdalla käsitelen morsianten ja sulhasten tässä kyseisessä diskurssissa käyttämiä adjektiiveja.

Rakennan luvut siten, että käsitelen ensimmäisenä morsianten käyttämiä adjektiiveja ja sen jälkeen sulhasten käyttämiä adjektiiveja. Annan esimerkkejä jokaisesta sellaisesta adjektiivien semanttisesta ryhmästä, joita morsiamet ja sulhaset käyttävät kuvaillessaan kyseistä diskurssia. Jokaisessa luvussa käsitelen sellaisia adjektiivien semanttisia ryhmiä, johon kuuluvia adjektiiveja kumpikin morsiamista ja sulhasista käyttää tässä kyseisessä diskurssissa. Adjektiivien semanttiset ryhmät olen merkinnyt analyysissäni jokaisessa luvussa **lihavoinneilla** silloin, kun ne esiintyvät ensimmäistä kertaa.

Blogitekstejä tarkastellessani huomasin useiden tekstikohtien sopivan moneen diskurssiin. Näissä kohdin olen yrittänyt parhaani mukaan pohtia, mikä diskurssi kuvaa kyseistä kohtaa parhaiten. Pääasiallisena luokittelukriteerinäni pidän omaa käsitystäni siitä, mistä diskurssista tai aiheesta kussakin tekstikatkelmassa ensisijaisesti kirjoitetaan. Myöskään adjektiivien semanttinen luokitus ei ole aukoton: usea adjektiivi voisi sopia useaan eri luokkaan. Tällaisten adjektiivien kohdalla olen luokitellut adjektiivit semanttisiin ryhmiin sen mukaisesti, mihin ne oman näkemykseni mukaan parhaiten sopivat.

Seuraavaksi käsittelen diskursseja ja adjektiiveja aineistoesimerkkien avulla. Pyrin samalla havainnollistamaan ja perustelemaan löytämiäni diskursseja ja adjektiiveja. Keskityn lähinnä niihin tekstikatkelmiin, jotka ilmentävät adjektiivien semanttisia luokkia parhaiten. Pyrin analysoimaan nostamiani esimerkkejä yksityiskohtaisesti tarkastellen etenkin adjektiivivalintoja. Muita sanaluokkia sivuan hyvin rajallisesti silloin, kun perustelen diskurssivalintojani. Painotan käsittelyssäni adjektiiveja, ja enkä siis diskursseja perustellessani käy läpi kaikkia kyseistä diskurssia ilmentäviä sanavalintoja. Tarkoitukseni on jokaisen alaluvun lopussa lähinnä lyhyesti perustella diskurssi muutaman sananvalinnan avulla. En huomioi kaikkia adjektiiveja poimimistani tekstikatkelmista, vaan tarkastelen niitä adjektiiveja, jotka kulloisessakin diskurssissa ja kulloistakin semanttista ryhmää tarkasteltaessa ovat olennaisia. Tekstikatkelmista olen **lihavoanut** analyysissäni käsittelemäni adjektiivit.

5.1. Tunteet

[Tunteet] -päädiskurssi sisältää kaikki sellaiset aladiskurssit, joissa morsiamet ja sulhaset viittaavat häähumun mukanaan tuomiin tunteisiin. Näiden diskurssien aineistoesimerkeissä morsiamet ja sulhaset kertovat aiheesta painottaen selkeästi sen aiheuttamia tunteita. Tämän tutkimuksen aineistossa [tunteet] -päädiskurssin tiheimmin esiintyviksi aladiskurssiksi osoittautuivat [stressi ja huolet] sekä [kiire]. Vaikka morsiamet ja sulhaset eivät aina kirjoitakaan stressistä tai kiireestään negatiiviseen sävyyn, painottuvat näissä aladiskurssissa selkeästi negatiiviset tunteet. Aineistossani esiintyy omina diskurssinaan myös positiivisia tunteita, kuten [haaveet ja unelmat], mutta niiden esiintymistiheys on huomattavasti harvempi. Siksi ne lukeutuivat pois analyysistäni.

5.1.1. Stressi ja huolet

Koska kaikki aineistoni morsiamet ja sulhaset suunnittelevat ja toteuttavat häitään hyvin aktiivisesti, nousee teksteistä esiin myös joitakin morsiamia ja sulhasia huolestuttavia aihepiirejä. [Stressi ja huolet] on morsianten ja sulhasten teksteissä tiheään esiintyvä diskurssi. Morsiamet kuvaavat stressiä **psykkisin mensuraalisin adjektiivein** ja **psykkisin emotionaalisin adjektiivein**. Psykkisistä mensuraalisista adjektiiveista Sanna ja Tiina käyttävät esimerkiksi adjektiiveja *laaja*, *iso* ja *helppo*:

- (1) *Häihin on aikaa 2 kuukautta ja 1 viikko ja täytyy sanoa, että tunteiden skaala on laaja. Minä odotan innokkaasti, pelkään että jotain tapahtuu tai jotain menee pieleen, jännitän, stressaan, murehdin ja sitten taas stressaan.* (Sanna 11.6.2012)
- (2) *Iip, tasan 6 kuukauden kuluttua sitä ollaan aviossa! Isompaa häästressiä eikä ”kylmiä jalkoja” oo vielä ilmennyt, mutta se on kyllä tullut mieleen että hyvä että todella aloitettiin hääsuunnittelu vuotta ennen, saa rauhassa olla ja pohtia ^^.* (Tiina 25.2.2012)
- (3) *Enpä voi muuta kuin kehottaa tulevia morsiamia koettamaan myös rentoutua viimeiset viikot ennen häitä, vaikka helppoa se ei tosiaan ole.* (Sanna 12.8.2012)

Kielitoimiston sanakirja antaa sanalle *laaja* merkitykset ’tasosta, alueesta: pinta-alaltaan suuri, lavea’ tai ’liikkeistä tai muusta sellaisesta pitkälle ulottuva’ tai ’tilavuudesta: tilava, väljä’ tai ’yleisesti paljon jotakin sisältävä, suurella alalla esiintyvä tai vaikuttava’ (KS 2012 s.v. *laaja*). Sana *iso* puolestaan tarkoittaa ’suurikokoista, kookasta, mittavaa tai laajaa sekä vaikutukseltaan huomattavaa, kovaa tai voimakasta’. Sitä voidaan käyttää myös määrän kuvauksessa tarkoittamassa runsasta tai lukuisaa. Adjektiivina *iso* käytetään usein merkityksissä ’mahtava, tärkeä ja arvokas’. (KS 2012 s.v. *iso*.) Molemmat naisten käyttämistä adjektiiveista, sekä *laaja* että *iso*, kuvaavat siis jollakin tapaa substantiivin tarkoitteen kokoa. Sanna kirjoittaa tunteiden skaalan olevan *laaja*, ja seuraavassa virkkeessä hän mainitseekin häiden aiheuttaman stressin useaan otteeseen. Tiina puolestaan suhtautuu hääjärjestelyihin kevyemmin: hän ei ole kokenut vielä *isompaa*

häästressiä. Adjektiivin komparatiivi ilmaisee, että ominaisuuden aste on vertailtavalla suurempi kuin vertailukohtalla. Tiinan tekstikatkelmassa vertailukohtaa ei ole, jolloin komparatiivi tarkoittaa ominaisuuden korkeahkoa astetta. Tällöin on kyse adjektiivin moderatiivisesta tulkinnasta. (VISK 2008: § 635.)

Adjektiivin *helppo* luen psyykkiseksi mensuraaliseksi adjektiiviksi, sillä tekstikatkelma osoittaa rentoutumisen merkityksen ajatuksissa tapahtuvaa mittaamista (ks. luku 3.3.). Adjektiivilla *helppo* tarkoitetaan 'vähän taitoa tai työtä vaativaa, vaivatonta, kevyttä, mukavaa sekä helposti, vaivattomasti saavutettavaa tai tehtävää' (KS 2012 s.v. *helppo*). Sanna kirjoittaa, ettei rentoutuminen ole helppoa viimeisinä viikkoina ennen häitä. Tällöin kyseessä on siis adjektiivin *helppo* negaatio eli kielto (VISK 2008: § 1615). Stressi näkyy siis myös tässä Tiinan sananvalinnassa: vaikka hän ei suoranaisesti myönnä stressaavansa, hän kuitenkin kieltää rentoutumisen helppouden.

- (4) *Viimeiset työviikot olivat jotenkin ylitsepäsemättömän raskaita, energiaa ei jäänyt suuremmin tuhlattavaksi työpäivien jälkeen. Häihin on enää kaksi viikkoa huomenna, mutta stressitaso on ainakin toistaiseksi ihan siedettävällä tasolla.* (Tiina 10.8.2012)

Aineistoesimerkissä (4) näkyvät Tiinan stressin kuvaukseen käyttämät psyykkiset emotionaaliset adjektiivit *raskas* ja *siedettävä*. Kielitoimiston sanakirja antaa sanalle *raskas* yhteensä yhdeksän eri määritelmää. Tiina kuvaa nimenomaan työviikkojen olleen raskaita, jolloin tähän sanalle *raskas* sopisi määritelmäksi 'väsymyksen tai muun sellaisen tunteesta' tai 'ankara, kova, vaikea, rasittava'. (KS 2012 s.v. *raskas*.)

Adjektiivi *siedettävä* merkitsee 'sietokyvyn rajoissa olevaa, mukiinmenevää ja laatuunkäypää' (KS 2012 s.v. *siedettävä*). Passiivin VA-partisiipilla ja passiivin VA-partisiipin leksikaalistumilla on modaalinen merkitys: esimerkiksi sana *siedettävä* ilmaisee usein mahdollisuutta. Modalisuudella tarkoitetaan semanttista aluetta, jossa on kyse asiaintilan todenmukaisuutta ja toteutumismahdollisuuksia koskevista arvioista. Modaalisilla kielenaineiksilla puhuja ilmaisee, onko asiaintila hänen mielestään tai yleisesti ottaen varma, epävarma, todennäköinen, välttämätön, mahdollinen tai mahdoton, pakollinen tai luvallinen, toivottava tai epätoivottava tai ulkoisista tai sisäisistä edellytyksistä riippuvainen. Aina passiivin VA-partisiippi ei kuitenkaan saa modaalista tulkintaa vaan se

voi, kuten vastaava aktiivin partisiippikin, ilmaista meneillään olevaa, tulevaa tai ajan-kohtaan sitomatonta tilannetta. (VISK 2008: § 524, § 1551.) Tiinan kirjoittamassa tekstikatkelmassa sana *siedettävä* ilmaisee stressitason meneillään olevaa tilannetta.

Passiivin VA-partisiipilla eli TAVA-partisiipilla voidaan kuvata modaaliasteikon molempia ääripäitä, sekä välttämättömyyttä että mahdollisuutta. Pekkanen kuvaa TAVA-partisiipin välttämättömyysrakenteeksi *olla*-verbin ja yksikön nominatiivin TAVA-partisiipin muodostamaa verbiliittoa (*on palautettava*). Mahdollisuusrakenteeksi Pekkanen kutsuu *olla*-verbin ja monikon inessiivissä olevan TAVA-partisiipin liittoa (*olla tehtävissä*). (Pekkanen 2011: 13, 133, 161–163.) Tiinan tekstikatkelmassa ilmaus *on ihan siedettävällä tasolla* ei ole suoraan verrattavissa Pekkanen määrittelemiin rakenteisiin adessiivimuotoisen partisiipin *siedettävällä* vuoksi. Tiinan tekstikatkelmassa on kyseessä partisiipin adjektiivinen leksikaalistunut käyttö, ja siksi verbaaliset rakenteet eivät siihen sovi. Modaalisuutta voidaan kuitenkin ajatella myös laajassa mielessä siten, että modaalisia ovat kaikki rakenteet, joilla on mahdollisuuden tai välttämättömyyden merkitys (Pekkanen 2011: 34). Täten Tiinan tekstikatkelman adjektiivin *siedettävä* voidaan ajatella ilmaisevan mahdollisuutta: on mahdollista, että stressitaso on siedettävä.

Emotionaaliseksi luen adjektiivit *raskas* ja *siedettävä* siksi, että niiden primaariin merkitykseen kuuluu emotionaalisuus. Tiinan käyttämät emotionaaliset adjektiivit kuvastavat hänen henkilökohtaisen suhtautumisensa stressiin: hän kertoo stressin olevan omasta mielestään sekä siedettävällä tasolla että toisaalta työpäivien olleen hääjärjestelyjen lomassa raskaita. Myös Sanna käyttää stressin kuvaamisessa emotionaalisia adjektiiveja:

- (5) *Olen tosiaan ollut viime viikkoina melkoisen väsynyt, kun juuri sain tämän kevään koulutouhut ahkeroitua loppuun, aloitin vielä uudessa harjoittelupaikassa ja vaikka siellä mukavaa onkin, niin rankkaa on.* (Sanna 13.4.2012)

Sanna kuvaa stressin ja väsymyksen aiheuttavaa harjoittelupaikkaa mukavaksi, mutta rankaksi. Sana *mukava* merkitsee 'hauskaa, hupaisaa, rattoisaa, lupsakkaa, miellyttävää tai kivaa' (KS 2012 s.v. *mukava*). Adjektiivi *mukava* on verbikannaton vA-adjektiivi, jossa adjektiivijohdin -vA on liittynyt nominaaliseen vartaloon. Lisäksi *mukava* on leksikaalistunut adjektiivi. (VISK 2008: § 290.) Adjektiiville *rankka* kielitoimiston sana-

kirja antaa merkityksen 'ankara, kova, raju, perusteellinen, voimille käypä' (KS 2012 s.v. *rankka*). Adjektiivit *mukava* ja *rankka* ovat selvästi emotionaalisia, sillä se välittävät Sannan suhtautumista käsiteltävään asiaan.

Aineistoesimerkissä (5) Sanna kuvaa väsymyksen suuruutta psyykkisellä mensuraalisella adjektiivilla *melkoinen*. Kielitoimiston sanakirjan mukaan adjektiivia *melkoinen* käytetään vain myönteisissä lauseyhteyksissä merkityksissä 'kohtalainen, aikamoinen, jollinenkin, huomioon otettava ja merkitsevä' (KS 2012 s.v. *melkoinen*). Myös Ison suomen kieliopin mukaan sanaa *melkoinen* käytetään ensisijaisesti myöntölauseissa (VISK 2008: § 1634). Sannan tekstissä adjektiivilla *melkoinen* kuvataan selkeästi väsymyksen suuruuden ajatuksissa tapahtuvaa mittaamista, ja sen vuoksi luokittelen adjektiivin *melkoinen* psyykkiseksi mensuraaliseksi adjektiiviksi.

Molemmat miehet kuvaavat stressiä **psyykkisin emotionaalisin adjektiivein**. Psykkiset emotionaaliset adjektiivit ovat adjektiivien semanttisista ryhmistä ainoa, johon kuuluvia adjektiiveja molemmat miehet käyttävät teksteissään puhuessaan stressistä. Pekka ja Mikko kirjoittavat stressistä käyttäen esimerkiksi adjektiiveja *paha* ja *kaunis*:

- (6) *Häätaantuma kuulostanee **pahalta**, mutta kyseessä lienee terve irtiotto ennen tosipaikkaa. Saa nähdä, miten pitkään taantuma kestää. Lamaksi se tuskin kuitenkaan pääsee vajoamaan.* (Mikko 6.6.2012)
- (7) *Pukuvuokrauksen jälkeen varmaan henkilökohtainen panostus menee tanssikurssiin. Olen jo valmiiksi ihan saatanan kauhistunut. Olen ottanut tanssiaskelia viimeksi joskus 90-luvulla Night Club Marilynissa ja se ei ollut **kaunista**.* (Pekka 11.3.2013)

Aineistoesimerkissä (6) Mikko käyttää psyykkisistä emotionaalista adjektiivia *paha*. Mikon tekstikatkelmaan adjektiiville *paha* sopii parhaiten määritelmä 'epäedullinen, epäsuotuista, sopimaton, haitallinen, vahingollinen, uhkaava' (KS 2012 s.v. *paha*). Adjektiivi *paha* on selkeästi psyykinen emotionaalinen adjektiivi, sillä sen primaariin merkitykseen kuuluu emotionaalisuus.

Aineistoesimerkissä (7) Pekka puolestaan kirjoittaa, ettei hänen tanssinsa ole ollut *kaunist* katseltavaa. Adjektiiville *kaunis* Kielitoimiston sanakirja antaa merkityksen 'ulkoisilta ominaisuuksiltaan (sopusuhtaisen, sopusointuisen) miellyttävä, viehättävä, esteettinen'. Erikoistuneessa merkityksessä adjektiivia *kaunis* käytetään myös säästä puhuttaessa tarkoittamassa 'aurinkoista, kirkasta seesteistä ja hienoa'. Myös kielellisistä ilmauksista puhuttaessa adjektiivilla *kaunis* tarkoitetaan 'hyvin muotoiltua, vaikuttavaa, osuvaa, sattuvaa, herkkää, hienoa, kiittävää, ylistävää, kohteliasta ja imartelevaa'. Sisäisestä laadusta puhuttaessa adjektiivi *kaunis* saa merkitykset 'kohtelias, hyvántapainen, kiltti; eettisesti arvokas, inhimillisyyttä osoittava, jalo, ylevä; mieltä kohottava, ylentävä' tai 'arvokas, merkittävä, oivallinen ja hyvä'. (KS 2012 s.v. *kaunis*.) Pekan tekstikatkelma välittää selkeästi sen tuottajan asennoitumista pääsanana tarkoitetta kohtaan, ja siksi olen lukenut adjektiivin *kaunis* tässä psyykkiseksi emotionaaliseksi adjektiiviksi. Myös Antila (2008: 68) ja Seppä (2010: 73) ovat luokitelleet adjektiivin *kaunis* psyykkiseksi emotionaaliseksi adjektiiviksi.

Mikko käyttää kuvaillessaan pettymystään emotionaalista adjektiivia *kova*:

- (8) *Ratikan vaihtuminen huoletti etenkin kuulutuslaitteiston puutteen vuoksi. Onneksi HKL tuli kuitenkin asiassa vastaan ja lupasi asentaa vaunuumme mikrofonin ja kaiuttimet! Näin bestman voi alkuperäisen suunnitelman mukaan kertoa ajon aikana juttuja vieraille. Nämä ilouutiset vierittivät **kovimman** pettymyksen sivuun; hoituuhan tämä homma näinkin.* (Mikko 31.7.2012)

Kuvainnollisessa merkityksessä adjektiivia *kova* käytetään esimerkiksi sanonnassa *kova pähkinä*, jolla tarkoitetaan vaikea pulmaa tai ongelmaa. Eräs adjektiivin *kova* määritelmä on myös 'vaikutukseltaan voimakas, erittäin tuntuva, tehokas, luja, ankara'. (KS 2012 s.v. *kova*.) Mikon tekstikatkelmassa sana *kovin* on adjektiivista muodostettu komparaatiojohdos. Komparaatiojohdokset ovat adjektiiveja ja adverbeja, joita käytetään vertailun ilmaisemiseen. Komparaatiojohdokset sisältävät komparatiivin tai superlatiivin johtimen. Mikon tekstikatkelmassa johdos sisältää superlatiivijohtimen *-in*. Superlatiivijohdos ilmaisee, että ominaisuutta on enemmän kuin missään muussa verrattavassa. (VISK 2008: § 300, § 301, § 633.)

Luen tämän alaluvun tekstikatkelmat kuuluviksi diskurssiin [stressi ja huolet], sillä niiden sananvalinnoista välittyy hääjärjestelyiden aiheuttamat henkiset paineet tai niiden puuttuminen. Esimerkiksi aineistoesimerkeissä (1), (2) ja (4) mainitaan substantiivi *stressi*, jolla tarkoitetaan jatkuvaa, varsinkin henkistä räsytystä tai painetta (KS 2012 s.v. *stressi*). Aineistoesimerkissä (3) Sanna kieltää rentoutumisen helppouden, ja aineistoesimerkissä (5) hän puhuu väsymyksestään. Aineistoesimerkissä (6) Mikko puhuu terveestä irtiotosta. Substantiivina *irtiotto* käytetään kuvainnollisessa merkityksessä *Loma oli irtiotto arjesta* (KS 2012 s.v. *irtiotto*). Aineistoesimerkissä (7) Pekka kertoo olevansa saatanan kauhistunut tulevasta tanssikurssista. Kielitoimiston sanakirja ei lue partitiippia *kauhistunut* omaksi sanakseen, mutta verbi *kauhistua* tarkoittaa kauhun valtaan joutumista, pelästymistä, järkyttymistä ja tyrmistymistä (KS 2012 s.v. *kauhistua*). Aineistoesimerkissä (8) Mikko puhuu pettymyksestä, jolle Kielitoimiston sanakirja antaa merkityksen 'pettyminen, pettyneisyys; pettymisen aihe' (KS 2012 s.v. *pettymys*). Kaikissa näissä tekstikatkelmista ja niiden sanavalinnoista välittyy stressi ja huolet.

Sekä naiset että miehet kuvaavat stressiä psyykkisin adjektiivein. Mikko käyttää diskurssissa [stressi ja huolet] lisäksi psyykkisiä statuaalisia adjektiiveja ja Pekka psyykkisiä possessiivisia adjektiiveja. Kokoa tai määrää kuvaavia adjektiiveja ei miesten teksteissä esiinny diskurssissa [stressi ja huolet]. Tämä erottaa miesten käyttämät adjektiivit naisten käyttämistä adjektiiveista. Naisten käyttämistä adjektiiveista lähes kaikki ovat joko psyykkisiä emotionaalisia tai psyykkisiä mensuraalisia adjektiiveja lukuun ottamatta Sannan käyttämää yksittäistä psyykkistä statuaalista adjektiivia. Naisten teksteissä diskurssi [stressi ja huolet] esiintyy eri yhteyksissä yhteensä kahdeksan kertaa ja miesten teksteissä seitsemän kertaa. En viittaa esiintymiskertoilla adjektiivien määrään vaan siihen, kuinka usein diskurssi esiintyy eri teksteissä. Johdannossa esitin ennakkohypoteesiksi sen, että uskon miesten kuvaavan tunteitaan fyysisin adjektiivein. Tässä tutkimusten tulokset ovat ennakkohypoteesini vastaisia: miehet kuvaavat stressiä ja hääjärjestelyiden aiheuttamia huoliaan psyykkisin emotionaalisin adjektiivein.

5.1.2. Kiire

Diskurssi [kiire] esiintyi morsianten ja sulhasten teksteissä suhteellisen usein. Molemmat morsiamet kuvaavat kiirettä **psykkisin mensuraalisin adjektiivein** ja **psykkisin emotionaalisin adjektiivein**. Morsiamet kuvaavat kiireen suuruutta myös psykkisin mensuraalisin adjektiivein *loputon* ja *iso*:

- (9) *Tekemättömien töiden lista on näköjään **loputon**. Jotenkin olen onnistunut pitämään itseni **kiireisenä** ja häät ovat vähän niin kuin olleet siinä sivussa, sitten se iskee tajuntaan, aikaa on kaksi viikkoa!* (Sanna 2.8.2012)
- (10) *Tervehdys pitkästä aikaa => Ei ole paljon tullut blogin puolelle lähiaikoina eksytyä, koulu ja **iso** työharjoittelu on vienyt paljon aikaa ja rentoutuminen on vienyt lopun ajan. - - . Häät ovat muutenkin painuneet jonkin verran taka-alalle ajatuksissani. Heti häiden jälkeen syksyllä on ohjelmassa kaksi työharjoittelua, kirurgian ja sisätautien osastoilla. Lisäksi koulu painaa päälle opinnäytetyöstressin muodossa.* (Tiina 19.4.2012)

Sanna kuvaa tekemättömien töiden listan olevan *loputon*. Sanalla *loputon* on merkitys 'loppumaton, lakkaamaton, päättymätön, ehtymätön, rajaton, ääretön; alinomainen, ainainen' (KS 2012 s.v. *loputon*). Sana *loputon* on karitiivijohdos. Karitiivijohdot ovat johtimen *-tOn* (: *-ttOmA-*) sisältäviä adjektiiveja. Ne ilmaisevat yleensä kantasubstantiivinsa tarkoitteen puuttumista luonnehdittavan substantiivin tarkoitteelta. Semanttisesti tarkasteltuna karitiivijohdoksiin kuuluu paljon suurta määrää tai kokoa ilmaisevia *tOn*-johdoksia, kuten *määrätön*, *silmitön*, *suunnaton*, *tolkuton* ja *yletön*. (VISK 2008: § 292.) Sannan käyttämä adjektiivi *loputon* on määrää ilmaiseva *tOn*-johdos, jonka *ton*-pääte ilmaisee, ettei tölle näy loppua. Myös Tiina kertoo, että hääjärjestelyiltä aikaa on vienyt *iso* työharjoittelu. Sanalle *iso* merkitykseksi sopii tässä yhteydessä parhaiten 'mittava, laaja' (ks. luku 5.1.1. aineistoesimerkki (2)). Sanna kuvaa työharjoittelun syyksi hääjärjestelyjen kiireeseen. Sekä adjektiivi *loputon* että adjektiivi *iso* merkitsevät Sannan tekstikatkelmassa primaaristi koon tai merkityksen ajatuksissa tapahtuvaa mittaamista, ja siksi luokittelen nämä adjektiivit psykkisiksi mensuraalisiksi adjektiiveiksi.

Psyykkisistä emotionaalisisista adjektiiveista morsiamet käyttävät esimerkiksi adjektiiveja *hurja, hyvä, yksitoikkoinen, täysipainoinen* ja *sekava*:

- (11) *Villi Varpusen inspiroimana päätin kasata hieman listaa, mitä kaikkea on tekemättä. Jos vaikka siitä kauhistunut ryhtyisi toimeen ^^ - - . Tuntuu aika **hurjalta** listalta, näin yhtäkkiä vain mietittynä, onneksi kuitenkin paljon asioita on jo hoidossakin, ja noille **keskeneräisillekin** on jo uhrattu ajatuksia. (Tiina 24.1.2012)*
- (12) *Jahka kevät kuitenkin menee ohi ja koulu jaa kesätauolle, on koko kesä aikaa **yksitoikkoisen** työn ohessa alkaa hypettämään vähän häitäkin. Eli viimeistään kesäkuussa palataan **täysipainoisen** hääsuunnittelun pariin! (Tiina 19.4.2012)*
- (13) *Tulevalla viikolla olisi suunnitelmissa postilla päivittäin vähän päiväkirjamaisesti, sen mukaan miten ehtii. Aika **hyvällä** mallilla ovat jo asiat, jonkin verran pientä sälää hankittavana ja jotain pieniä askarteluja vielä jäljellä. Ja runsaasti tulostettavaa materiaalia. (Tiina 18.8.2012)*
- (14) *Mihin se aika meni? Viikko. Vastahan kirjoitin tänne, miten aikaa oli kuu-kausi. Tunnelmat on vähän **sekavat**, koulukin ehti alkaa, mukavilla tuskastuttavan pitkillä päivillä ja kevyesti iltapuvuilla. Eipähän ehdi jännittää! (Sanna 11.8.2012)*

Aineistoesimerkissä (11) Tiina nimittää tekemättömien töiden listaa hurjaksi ja myöntää useiden hoidettavien asioiden olevan *keskeneräisiä*. Sana *hurja* tarkoittaa 'rajua, hillitöntä, silmitöntä, raivokasta, riehaantunutta, villiä tai villiintynyttä, vimmittua ja mielettöntä'. Arkisessa kielenkäytössä adjektiivia *hurja* käytetään usein myös merkityksessä 'huikea, huima, tavaton, mahdoton, yletön, älytön, hirveä' esimerkiksi sellaisissa käyttöyhteyksissä kuin *Hurjat hinnat. Hurjan jännittävä. Hurjan kivaa!*. (KS 2012 s.v. *hurja*.) Arkisessa merkityksessä adjektiivia *hurja* käytetään ilmaisemassa määrää tai astetta. Tiina käyttää selkeästi sanaa *hurja* tässä merkityksessä. Luen adjektiivin *hurja* psyykkiseksi emotionaaliseksi adjektiiviksi (enkä psyykkiseksi mensuraaliseksi adjektiiviksi), sillä mielestäni se ilmaisee ensisijaisesti kirjoittajan henkilökohtaista suhtautumista.

Adjektiiville *keskeneräinen* Kielitoimiston sanakirja puolestaan antaa merkityksen 'loppuun suorittamaton, kehittymätön, viimeistelemätön, puolivalmis, puoli-, keskentekoinen, päättämätön, lopettamaton, puolinainen, vaillinainen' (KS 2012 s.v. *keskeneräinen*). Adjektiivi *keskeneräinen* on (*i*)*nen*-loppuisen yhdysadjektiivi. Ne ovat yhdyssanan tai sanaliiton johdoksia, merkitykseltään possessiivisia ja ilmaisevat kuuluvuussuhdetta niin kuin muutkin (*i*)*nen*-johdokset. Tosin yhdysadjektiivien merkitykseen ei tavallisesti sisälly kantasanan tarkoitteen runsauden implikaatiota. Sana *keskeneräinen* on merkitykseltään erikoistunut yhdysadjektiivi, ja Iso suomen kielioppi nimittää sitä oppitekoiseksi. (VISK 2008: § 274.) Tiinan hääkiirettä tuntuu helpottavan se, että myös tällaisten keskeneräisten asioiden eteen on jo tehty jotakin.

Tiina nimittää kesätyötään *yksitoikkoiseksi*, ja yksitoikkoisen työn ohella hän uskoo aikaa riittävän myös hääjärjestelyille. Adjektiivi *yksitoikkoinen* tarkoittaa 'tasaisena tai samanlaisena jatkuvaa, vaihtelutonta, pitkäveiteistä, pitkäpiimäistä, ikävystyttävää, kylmästyttävää ja monotonista' (KS 2012 s.v. *yksitoikkoinen*). Tiina uskoo kiireiltään ehtivänsä kesällä myös *täysipainoisen hääsuunnittelun pariin*. Sanalle *täysipainoinen* kielitoimiston sanakirja antaa merkitykset 'painoltaan vaaditun, maksimaalisen, normaalin suuruinen' ja 'kunnollinen, laadukas, hyvälaatuinen, tasokas; täysitehoinen' (KS 2012 s.v. *täysipainoinen*). Tiina selkeästi viittaa adjektiivilla merkitykseen 'täysitehoinen'.

Aineistoesimerkissä (13) Tiina kuvaa hääjärjestelyjen edistymistä psyykkisellä emotionaalisella adjektiivilla *hyvä*. Adjektiivi *hyvä* saa Kielitoimiston sanakirjassa yhteensä 11 eri määritelmää. Adjektiivi *hyvä* saa määritelmät 'laadukas, korkeatasoinen, erinomainen; sopiva, tarkoituksenmukainen, riittävä', 'taitava, etevä, kyvykäs, lahjakas, pätevä', 'miellyttävä, mukava', 'edullinen, suotuista, otollinen, hyödyllinen, onnekas', 'vahva, voimakas, hyväkuntoinen, terve', 'eettisesti arvokas, puhdas, jalo, ylevä, hieno; hyväsydäminen, lempeä, ystävällinen', 'hieno, arvostettu, kunnioitettu, maineikas' sekä 'aikamoinen, melkoinen, sievoinen, runsas'. Näiden kahdeksan määritelmän lisäksi adjektiivia *hyvä* käytetään puhutteluissa, toivotuksissa ja tervehdyksissä sekä osoittamassa myöntymistä, hyväksymistä ja suosiota. Adjektiivia *hyvä* käytetään myös merkityksessä 'pitää jotakin hyvänä, hyväillä, helliä'. (KS 2012 s.v. *hyvä*.) Tiinan tekstikatkelmassa adjektiivi *hyvä* viittaa siihen, että hääjärjestelyjen sujuvuus miellyttää Tiinaa. Luokittelun adjektiivin *hyvä* psyykkiseksi emotionaaliseksi adjektiiviksi, sillä sen primaariin merkitykseen kuuluu emotionaalisuus. Lisäksi adjektiivin pääsanana tarkoite *malli* ei

kuulu esineelliseen todellisuuteen. Yleisimmin (Antila 2008: 60, Seppä 2010: 72) adjektiiviksi *hyvä* luokitellaan pro gradu -tutkielmissa psyykkiseksi emotionaaliseksi adjektiiviksi. Antilan Voi hyvin -lehden adjektiiveja käsittelevässä tutkimuksessa adjektiiviksi *hyvä* on kolmanneksi yleisin, ja useimmiten se esiintyy superlatiivimuodossa *paras*. Tihinen (2006: 57) luokittelee paikoitellen adjektiivin *hyvä* fyysiseksi reseptiiviseksi adjektiiviksi katsoen sen ilmentävän makuaistin herättämää mielikuvaa.

Sannan käyttämä adjektiiviksi *sekava* saa merkitykset 'epäjärjestyksessä, sekaisin, sikin sokin oleva, sekainen, sotkuinen' ja 'epäselvä, hämärä' ja 'epäloogisesti, vaikeaselkoisesti, hämärästi, kaoottisesti ajatteleva, itseään ilmaiseva tai toimiva' (KS 2012 s.v. *sekava*). Luen aineistoesimerkin (14) tekstikatkelman kuuluvaksi diskurssiin [kiire] siksi, että tekstin muut ainekset viestivät kiirettä. Esimerkiksi verbi *ehdiä* tarkoittaa 'voida tehdä jotakin ajan riittävyyden vuoksi, tehdä jotakin jossakin ajassa, johonkin mennessä; joutaa, joutua' (KS 2012 s.v. *ehdiä*). Lisäksi Sanna käyttää diskurssissa [kiire] esimerkiksi psyykkisiä emotionaalisia *hyvä* ja *mukava*. En käsittele näitä adjektiiveja tässä, sillä olen käsitellyt niitä jo aikaisemmissa esimerkeissä. Lisäksi käyttöyhteyksiltään ne esiintyvät samantyyppisissä tekstikohdissa kuin aikaisemmissa esimerkeissä.

Morsiamet kuvailevat häiden aiheuttamaa kiirettä käyttäen adjektiiveja kahdesta eri adjektiiviryhmästä. Sulhaset käyttävät kiireen kuvaamiseen **psyykkisiä emotionaalisia adjektiiveja**. Mikko kuvailee kiirettä adjektiivein *kiireinen*, *uskomaton* ja *aikamoinen*:

- (15) *Olipas **kiireinen** sunnuntai! Käytimme tämän päivän vanhojen valokuvien läpikäymiseen ja skannaamiseen.* (Mikko 29.7.2013)
- (16) *Niin se heinäkuu tuli ja tupsahti. Aika **uskomatonta** kuinka aika kiittää. Tämä kuukausi on viimeinen täysi kuukausi enne häitämme. Paljon aikaa ja vaivaa on käytetty häävalmisteluihin, mutta yllättävän paljon on edessä vielä kaikenlaista säätöä.* (Mikko 1.7.2012)
- (17) *Vapun jälkeen on ollut taas **aikamoista** hässäkkää häävalmistelujen suhteen.* (Mikko 4.5.2012)

Mikko käyttää diskurssissa [kiire] adjektiivia *kiireinen*. Adjektiivilla *kiireinen* tarkoitetaan 'kiirettä pitävää, kiireissään, kiireesti toimivaa, malttamatonta, hätäistä, kiireellistä' (KS 2012 s.v. *kiireinen*). Mikon tekstikatkelmassa adjektiivi *kiireinen* on psyykkinen emotionaalinen adjektiivi, sillä se kuvaa ensisijaisesti Mikon emotionaalista suhtautumista asiaan. Mikko kirjoittaa myös ajan kulun hääjärjestelyjen aikana olevan *uskomatonta*. Kielitoimiston sanakirja antaa sanalle *uskomaton* merkityksen 'jota on vaikea uskoa, tavaton, ihmeellinen' (KS 2012 s.v. *uskomaton*). Lisäksi Mikko kuvailee häävalmistelujen olevan *aikamoista hässäkkää*. Sanan *aikamoinen* määritelmäksi Kielitoimiston sanakirja antaa esimerkit *aikamoinen kivenjätkäle ja aikamoinen valhe* (KS 2012 s.v. *aikamoinen*). Näissä esimerkeissä sanalla *aikamoinen* näyttää olevan substantiivin tarkoitteen kokoa tai määrää ilmaiseva merkitys. Adjektiivin *aikamoinen* merkitys ensisijaisesti viittaa Mikon omaan emotionaaliseen suhtautumiseen ja sen suuruuteen, ja siksi luen adjektiivin tässä kohtaa emotionaaliseksi.

Pekka puolestaan käyttää diskurssissa [kiire] psyykkisiä emotionaalisia adjektiiveja *hyvä*, *arvokas* ja *paha*:

(18) *Olen tässä koittanut saada itselleni ja bestmanille aikaa pukuvuokraamoon, mutta suuri työmäärä leipätyössä häiritsee hääjärjestelyitä. Olisi ollut pari **hyvää** vapaapäivää, mutta lähden parin päivän työreissulle Tallinnaan, joten kaksi **arvokasta** päivää menee taas työn merkeissä. (Pekka 11.3.2013)*

(19) *Ensi viikolla järjestetään Helsingissä I love me-messut johon olisi itselläkin ollut halukkuuksia osallistua, mutta viikonloppu osuu **pahimpaan mahdolliseen** rakoon. Sukukokous, parit kissanristiäiset ja peli vielä siihen päälle. Mikään osa ei minusta irtoa häämessuille. (Pekka 10.10.2012)*

Adjektiiville *hyvä* Kielitoimiston sanakirja antaa yhteensä 11 erilaista merkitystä (ks. aineistoesimerkki 13). Pekan tekstikatkelmassa adjektiivin *hyvä* merkitykseksi sopii parhaiten 'edullinen, suotuisa, otollinen, hyödyllinen, onnekas' tai 'laadukas, korkeatasoinen, erinomainen; sopiva, tarkoituksenmukainen, riittävä' (KS 2012 s.v. *hyvä*). Pekan tekstissä sanan *hyvä* merkitys viittaa etenkin substantiivin tarkoitteen *päivä* otollisuuteen. Vapaapäiviä, joiden aikana hääjärjestelyjä olisi mahdollista tehdä, Pekka ku-

vailee myös *arvokkaiksi*. Sanan *arvokas* merkitys on 'suuri-, kallisarvoinen, kallis, tärkeä ja arvossa pidetty, arvonantoa nauttiva, kunnioitettava sekä arvokkuutta osoittava, juhlallinen, vakava'. Sanaa käytetään myös kuvailemaan jotain paljon maksavaa ja hinnanakasta. (KS 2012 s.v. *arvokas*.) Pekan vapaapäiviä kuvaavat adjektiivivalinnat osoittavat hänen oman henkilökohtaisen suhtautumisensa, joten sekä adjektiivin *hyvä* että adjektiivin *arvokas* sijoittaminen psyykkisiin emotionaalisiin adjektiiveihin on perusteltua.

Aineistoesimerkissä (19) Pekka kertoo häämessujen osuvan hänen omien kiireidensä keskellä *pahimpaan mahdolliseen rakoon*. Adjektiiville *paha* sopivin merkitys Pekan tekstikatkelmassa on 'epäedullinen, epäsuotuisa, sopimaton, haitallinen, vahingollinen, uhkaava' tai 'vaikea, hankala, kiusallinen; työläs voittaa, korjata, parantaa tai muuta sellaista' (KS 2012 s.v. *paha*). Pekka käyttää adjektiivin *paha* superlatiivimuotoa *pahin*. Superlatiivi ilmaisee, että tarkasteltavan ominaisuuden aste on luonnehdittavalla suurempi kuin muilla saman vertailujoukon jäsenillä. Superlatiivi vertaa luonnehdittavaa tilanteen kannalta olennaiseen vertailujoukkoon. Aina vertailukohta ei kuitenkaan ilmene kontekstista, mutta se on pääteltävissä. (VISK 2008: § 642.) Pekan tekstikatkelmassa vertailukohta ei ilmene, mutta se on pääteltävissä: kaikkien ajankohtien eli "rakojen" joukossa häämessujen ajankohta on hankalin.

Adjektiiville *mahdollinen* Kielitoimiston sanakirja antaa määritelmän 'joka voi (yleensä tai määrähdoin) toteutua, tapahtua, käydä päinsä, joka voidaan toteuttaa, tehdä, saada aikaan' ja 'jonka voi ajatella t. olettaa olevan olemassa, tapahtuvan, toteutuvan, tulevan kysymykseen, käyvän päinsä; todennäköinen, oletettava, ajateltavissa tai odotettavissa oleva' (KS 2012 s.v. *mahdollinen*). Modaaliset adjektiivit kuten *ilmeinen*, *mahdollinen*, *selvä*, *todennäköinen*, *varma* ja *välttämätön* ovat siinä mielessä suhteellisia, että niiden merkitys on ainakin jossain määrin riippuvainen puhujan arviosta. Ne ovat myös asteikollisia: *melko todennäköistä*, *varmempaa*. (VISK 2008: § 605.) Pekan käyttämä ilmaus *pahin mahdollinen* on selkeästi kiinni Pekan henkilökohtaisesta arviosta, ja siten sekä adjektiivi *paha* että adjektiivi *mahdollinen* ilmaisevat psyykkisiä emotionaalisia ominaisuuksia.

Diskurssi [kiire] näkyy tämän alaluvun aineistoesimerkeissä monin tavoin. Aineistoesimerkeissä (9) ja (15) Sanna ja Mikko kuvaavat itseään kiireisiksi. Aineistoesimerkissä (10) Tiina kuvailee opiskelun ja muiden asioiden vievän aikaansa siten, että hääjärjeste-

lyt ovat saaneet väistyä taka-alalle. Aineistoesimerkeissä (11) ja (12) Tiina pohtii tekevätkö asioita ja ajan riittävyyttä. Aineistoesimerkeissä (13) ja (14) Sanna ja Tiina kirjoittavat siitä, kuinka ehtivät hoitaa kaiken. Verbi *ehdiä* saa Kielitoimiston sanakirjassa merkityksen 'voida tehdä jtk ajan riittävyyden vuoksi, tehdä jtk jssak ajassa, jhk mennessä; joutaa, joutua' (KS 2012 s.v. *ehdiä*). Aineistoesimerkissä (16) Mikko kirjoittaa, että *aika kiittää*. Verbi *kiittää* tarkoittaa erittäin 'nopeasti liikkumista, lentämistä viilentämistä ja pyyhkäisemistä' (KS 2012 s.v. *kiittää*). Lisäksi Mikko kuvaa hääjärjestelyjä sanalla *hässäkkä*, mikä tarkoittaa 'hötäkkää, mylläkkää, metakkaa ja hössäkkää' (KS 2012 s.v. *hässäkkä*). Aineistoesimerkeissä (18) ja (19) Pekka kirjoittaa vapaahetkien vähyydestä ja siitä, kuinka työt vievät aikaa hääjärjestelyiltä. Kaikissa näissä tekstikalkelmissa korostuu siis selkeästi kiire tai ajan puute.

Diskurssissa [kiire] morsiamet ja sulhaset eroavat käyttämissään adjektiiveissa samantyyppisesti kuin diskurssissa [stressi ja huolet]. Morsiamet käyttävät adjektiiveja kahdesta eri psyykkisiin adjektiiveihin kuuluvista adjektiiveista. Diskurssissa [kiire] Tiina käyttää psyykkisten mensuraalisten adjektiivien sijaan myös fyysisiä mensuraalisia adjektiiveja. Sulhaset puolestaan kuvailevat kiirettä pääasiassa psyykkisin emotionaalisiin adjektiiveihin. Mikko käyttää muutamaa adjektiivia myös psyykkisten lokationaalisten ja psyykkisten komparatiivisten adjektiivien ryhmistä. Myöskään diskurssin [kiire] kohdalla ennakkohypoteesini ei siis pitänyt paikkaansa: miehet käyttävät diskurssissa [kiire] fyysisten adjektiivien sijaan psyykkisiä adjektiiveja. Diskurssi [kiire] esiintyy morsianten teksteissä yhteensä 11 kertaa ja sulhasten teksteissä yhteensä yhdeksän kertaa.

Diskurssin [kiire] kohdalla huomioitavaa on se, että naiset käyttävät myös psyykkisiksi statuaalisiksi luokiteltuja adjektiiveja. Esimerkiksi Sanna kirjoittaa aineistoesimerkissä (9) pitäneensä itsensä *kiireisenä*. Tässä lukisin adjektiivin *kiireinen* psyykkiseksi statuaaliseksi adjektiiviksi (toisin kuin Mikon tekstikalkemassa 16), sillä sen primaariin merkitykseen kuuluu Sannan henkisen tilan kuvaus. Lisäksi Sanna käyttää psyykkisiä statuaalisia adjektiiveja *flunssainen* ja *huippu* kuvatessaan omaa henkistä tilaansa. Myös Tiina kirjoittaa olevansa *kauhistunut* ja *pelästynyt* siitä, kuinka vähän aikaa hääjärjestelyihin on käytettävissä. Sijoittaisin Tiinan käyttämät NUT-partisiipit psyykkisiin statuaalisiin adjektiiveihin, mikäli ne olisi johonkin adjektiiviryhmään sijoitettava. Kielitoimiston sanakirja ei kuitenkaan tulkitse näistä adjektiiveista kumpaakaan omaksi sanakseen, ja siksi luen ne tutkimukseni ulkopuolelle. En siis voi myöskään varsinaisesti lu-

kea tutkimukseni tulokseksi sitä, että morsiamet käyttävät diskurssissa [kiire] psyykkisiä statuaalisia adjektiiveja, koska vain Sannan käyttämät adjektiivit luetaan rajaukseni vuoksi adjektiiveiksi. Nostin tämän seikan analyysissäni kuitenkin esille antaakseni totuudenmukaisen kuvan naisten käyttämistä adjektiiveista.

5.2. Konkreettiset järjestelytoimenpiteet

[Konkreettiset järjestelytoimenpiteet] -diskurssi sisältää kaikki ne diskurssit, jotka koskevat puhtaasti vihkitilaisuuden käytännön järjestelyjä. Näissä diskursseissa morsiamet ja sulhaset siis viittaavat juhlien valmisteluihin juuri konkreettisen järjestelytoiminnan näkökulmasta. Tunteet ja mielikuvat jäävät [konkreettiset järjestelytoimenpiteet] -diskurssin aineistoesimerkeissä vähemmälle huomiolle.

5.2.1. Pukeutuminen

[Pukeutuminen] on hyvin taajaan esiintyvä diskurssi morsianten ja sulhasten teksteissä. Morsiamet kuvaavat pukeutumista **fyysisin reseptiivisin, fyysisin mensuraalisin, fyysisin statuaalisin, psyykkisin statuaalisin, psyykkisin mensuraalisin** sekä **psyykkisin emotionaalisin adjektiivein**. Fyysistä reseptiivisistä adjektiiveista morsiamet käyttävät etenkin värejä kuvaavia adjektiiveja:

(20) *Sitten olen keksinyt, että kun isäni saattaa minut alttarille, haluaisin kovasti, että hänellä olisi **musta** puku, **musta** kravatti ja **vaalean vihreä** kauluspaita. Olisi niin kiva olla sävy sävyä! (Sanna 13.5.2012)*

(21) *Viimeiset elementit sulhasen pukeutumiseen alkavat olla kasassa. Sulho päätyi pukeutumaan tavalliseen **mustaan** pukuun, ja loppujen lopuksi päätyi käyttämään jo olemassa olevaa Turo Tailorin pukuaan. - - . Kaulaan tulee aiemminkin näkynyt **pullonvihreä** kravatti. Alunperin etsinnässä oli myös **vihreä** liivi, mutta mieleistä ei meinannut millään löytyä. (Tiina 12.8.2012)*

Morsiamet kuvaavat pukeutumista eri värejä ilmaisevin adjektiivin niin runsaasti, että päätin analyysissäni ottaa esille molemmilta morsiamilta yhden värejä kuvaavia adjektiiveja sisältävät tekstiesimerkit. En analysoi tässä kaikkia värejä sisältäviä ilmauksia: nämä ilmaukset muistuttavat sen verran toisiaan, että analyysistä tulisi joka tapauksessa samanlaista. Fyysisistä reseptiivisistä adjektiiveista suurin osa on aineistossani värejä kuvaavia adjektiiveja. Myös Tihisen (2006: 58) tutkimuksessa fyysisten reseptiivisten adjektiivien ryhmässä on eniten värejä kuvaavia adjektiiveja.

Sanna toivoisi isänsä käyttävän vihkitilaisuudessa mustaa pukua, mustaa kravattia ja vaaleanvihreää kauluspaitaa. Myös Tiina kertoo sulhasen pukeutuvan mustaan pukuun. Luen adjektiivin *musta* tässä samalla tavalla kuvaavaksi adjektiiviksi kuin esimerkiksi adjektiivin *vihreä*. Adjektiivin *musta* kohdalla on kuitenkin huomioitava se, että mustalla puvulla voitaisiin viitata myös tiettyyn asukokonaisuuteen. Kielitoimiston sanakirja ei löydä ilmausta *musta puku*, ja sen vuoksi luen adjektiivin *musta* tavalliseksi kuvaavaksi adjektiiviksi. Kielitoimiston sanakirja antaa adjektiiville *musta* ensisijaisen merkityksen 'hiilen, pien tai muun sellaisen värinen; tällainen väriaine; hyvin tumma tai pimeä'. Sanalla *musta* on myös erikoistuneita merkityksiä, esimerkiksi vaatteista (*pikkumusta*) tai shakkinappuloista (*Musta antautui.*) puhuttaessa. Adjektiivia *musta* käytetään myös useissa eri kuvainnollisissa merkityksissä, esimerkiksi *juoda kahvi mustana*, *maa on musta*, *mieli mustana*, *selittää musta valkoiseksi* ja *mustien vapautusliike*. (KS 2012 s.v. *musta*.) Molemmat morsiamet kuvailevat pukeutumista myös adjektiivilla *vihreä*, joka saa merkitykset 'kasvavan ruohon, kasvinlehtien tai muun sellaisen värinen' ja 'vihreä väri' ja 'leikkovihreä' ja 'ympäristönsuojelun näkökohdat huomioon ottavasta toiminnasta'. Sanalla *vihreä* on erikoistuneita (*vihreä valo*), kuvainnollisia (*olla vihreä kateudesta*) ja leikkillisiä (*pieni vihreä mies*) merkityksiä. (KS 2012 s.v. *vihreä*.) Iso suomen kielioppi lukee värit absoluuttisiksi adjektiiveiksi, sillä esimerkiksi *punainen* on tietynlainen väri riippumatta siitä, mistä entiteetistä on kyse. Värisävyissä voi kuitenkin erottaa eri asteita. (VISK 2008: § 606.)

Morsiamet tarkentavat vihreän eri sävyjä määritteillä *vaalean-* ja *pullon-*, ja he siis kuvaavat pukeutumisen värejä suhteellisen tarkasti. Morsianten käyttämät väri-ilmaukset kertovat ensisijaisesti ulkoisen todellisuuden herättämistä aistivaikutelmista. Lisäksi adjektiivien kuvaamat substantiivien tarkoitteet *puku*, *kravatti*, *kauluspaita* ja *liivi* kuuluvat ihmistajunnan ulkopuolella olevaan esineelliseen todellisuuteen. Näillä perusteilla

adjektiivit *musta*, *vaaleanvihreä*, *pullonvihreä* ja *vihreä* luokitellaan tässä fyysisiksi reseptiivisiksi adjektiiveiksi.

Sanna käyttää lisäksi fyysisiä reseptiivisiä adjektiiveja *olkaimeton* ja *sisäänrakennettu*:

- (22) *Mekon sovittaminen valaisi myös muutamaa muuta asiaa. Kokeilin tällä kertaa pukua **olkaimettomien** rintsikoiden kanssa jotka olin suunnitellut sen alle laittavani ja kappas, istuu paremmin ilman niitä. Puvussa on kerta kaikkiaan niin hyvä ja **jämäkkä sisäänrakennettu** toppaus rintamuksessa, että se ei muuta kaipaa. Eikä sieltä mitään vilkkunut, kun koetin kumarrella. ;)* (Sanna 11.3.2012)

Kielitoimiston sanakirja ei tunne adjektiivia *olkaimeton*. Se kuitenkin löytää omaksi sanakseen adjektiivin *olkaimellinen*, joten luen myös kieltomuodon *olkaimeton* tässä adjektiiviksi ja otan sen mukaan analyysiini. Sana *olkaimellinen* tarkoittaa 'sellaista, jossa on olkaimet, esimerkiksi *olkaimellinen kesämekko*' (KS 2012 s.v. *olkaimellinen*). Adjektiiville *sisäänrakennettu* kielitoimiston sanakirja antaa määritelmäksi esimerkit 'Kamera, jossa on sisäänrakennettu [paremmin: kiinteä, yhdysrakenteinen] salamavalolaite. Järjestelmän sisäänrakennetut [paremmin: järjestelmään (luonnostaan) kuuluvat] heikkoudet' (KS 2012 s.v. *sisäänrakennettu*). Näilläkin adjektiiveilla Sanna siis kuvaa pukeutumisen ulkoisen todellisuuden herättämiä aistivaikutelmia.

Fyysisistä mensuraalisista adjektiiveista morsiamet käyttävät morsiamet käyttävät adjektiiveja *paksu*, *vanha* ja *lyhyt*:

- (23) *Niitä siis kannusta tilaamaan, sillä kiinalainen käsityö on osoittautunut ainakin omien tuotteiden kohdalla aivan uskomattoman hyväksi. Myös kankaat ovat olleet laadukkaita, ei ihan heti Suomesta ole löytynyt noin **paksua** ja kestävän tuntuista satiinia.* (Sanna 18.6.2012)
- (24) *Something old, something new, something borrowed, something blue. Niinpä, mutta entä jos minulla ei taida olla mitään vanhaa, lainattua tai sinistä? Vai joko häöpuku lasketaan **vanhaksi**, jos se on hankittu vuosi sitten?* (Sanna 5.6.2012)

- (25) *Myös dramaattisia tummia pukuja oli nähtävillä, reunimmainen oikealla oli kaasoni suosikki. Kaasomekkoa, **lyhyttä** oli ikävän vähän. Vasemman reunan vihreä sävy <3 (Tiina 3.2.2012)*

Sanna kuvailee hääpukeutumista varten tilaamaansa kangasta paksuksi. Sannan tekstissä adjektiivin *paksu* merkitykseksi sopii parhaiten 'levymäisistä, litteistä esineistä ja muodostumista: läpimitaltaan suhteellisen iso' (KS 2012 s.v. *paksu*). Sana *vanha* puolestaan tarkoittaa esineistä ja asioista puhuttaessa 'pitkään olemassa ollut tai kestänyt, kauan sitten tehty tai alkunsa saanut, menneisyydestä juontuva' (KS 2012 s.v. *vanha*). Adjektiivilla *lyhyt* tarkoitetaan Tiinan aineistoesimerkissä pituudeltaan lyhyttä (KS 2012 s.v. *lyhyt*). Adjektiivit *paksu*, *vanha* ja *lyhyt* kuvaavat siis kaikki jotakin mittaa, paksuutta, ikää tai kokoa yleensä. Lisäksi näiden adjektiivien kuvaamat substantiivin tarkoitteet *satiini*, *hääpuku* ja *kaasonmekko* kuuluvat kaikki tajunnan ulkopuolella olevaan esineelliseen todellisuuteen. Näillä perusteilla luen adjektiivit *paksu*, *vanha* ja *lyhyt* fyysisiksi mensuraalisiksi adjektiiveiksi. Myös Antila (2008: 69) lukee adjektiivin *vanha* joko tapauksen mukaan joko fyysiseksi tai psyykkiseksi mensuraaliseksi adjektiiviksi.

Fyysisiä tai psyykkisiä statuaalisia adjektiiveja morsiamet käyttävät teksteissään jonkun verran. Sanna käyttää tekstissään psyykkistä statuaalista adjektiivia *alaston*. Lisäksi molemmat morsiamet käyttävät fyysistä statuaalista adjektiivia *paljas*:

- (26) *Sitten olisi selkäkin liian **paljas**. Ehkä tämä johtuu siitä etten yleensä koskaan käytä mitään olkaimetonta, niin on jotenkin **alaston** olo. Siispä, kaulakorun tämä nyt todennäköisesti vaatii. (Sanna 11.3.2012)*

- (27) *Olen melko tarkka kaikkien etikettien suhteen, niin myös kirkkoetiketin kohdalla. Ei siis tullut kysymykseenkään, että menisin vihittäväksi olkaimettomassa hääpuvussani olkapäät **paljaina**. (Tiina 25.6.2012)*

Adjektiivi *alaston* tarkoittaa 'vaatteetonta, riisuutunutta, riisuttua tai lehdetöntä, puutonta, rakennuksetonta tai muuta sellaista sekä autiota, tyhjää, karua ja kolkkoa'. Kuvainnollisessa merkityksessä adjektiivia *alaston* käytetään myös merkityksessä 'kaunistelematon tai peittelemätön, esimerkiksi *alaston totuus*'. (KS 2012 s.v. *alaston*.) Sannan tekstikatkelmassa luen adjektiivin psyykkiseksi statuaaliseksi adjektiiviksi, sillä se ku-

vaa primaaristi Sannan henkistä tilaa: Sanna ei kuvaa olevansa fyysisesti alaston, vaan hänen tarkoituksenaan on kuvata lähinnä olotilaa, joka aiheutuu paljaista olkapäistä. Adjektiivi *alaston* on absoluuttinen adjektiivi, sillä se ilmaisee sellaista olion tilaa, jossa ominaisuus pätee joko kokonaan tai ei ollenkaan (VISK 2008: § 606).

Sanalle *paljas* Kielitoimiston sanakirja antaa määritelmän 'alaston, verhoton, peitteetön'. Vaatteista puhuttaessa sanalla *paljas* viitataan myös merkitykseen 'verhoamaton': *paljaat käsivarret, paljas iho*. (KS 2012 s.v. paljas.) Sekä Tiinan että Sannan teksteissä adjektiivilla *paljas* viitataan nimenomaan merkitykseen 'verhoamaton'. Adjektiivin *paljas* luokittelen tässä fyysiseksi, sillä kirjoittajat kuvaavat adjektiivilla *paljas* enemmänkin fyysistä tilaa kuin henkistä olotilaa. Mielestäni adjektiivi *paljas* kirjoittajien käyttämissä konteksteissa on verrattavissa Leppäjärven ja Jämsän mainitsemaan esimerkkiin *kattohuoparakenteet ovat suojaamattomina*. (Leppäjärvi & Jämsä 1976: 7). Tässä yhteydessä Leppäjärvi ja Jämsä siis lukevat adjektiivin *suojaamaton* fyysiseksi statuaaliseksi adjektiiviksi.

Psyykkisistä mensuraalisista adjektiiveista morsiamet käyttävät esimerkiksi adjektiiveja *parempi, edullinen ja varsinainen*:

(28) *Sitten itse morsiusneitoihin, muistutuksena mekonhan piti olla tämän värinen. Mutta sieltä tulikin jotain paljon **parempaa**, nimittäin kaksi aivan ihanan todella vihreää mekkoa, tuo värihän olisi ollut enemmän minttu ja jouduin siihen tavallaan tyytymään, kun oli **edullisempi** kuin muutamalla muulla myyjällä.* (Sanna 8.3.2012)

(29) *Teimme eilen sulhon kanssa päiväselään shoppailureissun Helsinkiin, puuttuvia hääkampeita etsimään. Retken **varsinainen** missio oli mennä ostamaan puvun liivi frakkipalvelu Namista.* (Tiina 7.7.2012)

Sanna kertoo tilaamansa mekon olleen *jotain paljon parempaa* kuin hän oli etukäteen ajatellut. Kielitoimiston sanakirjan määritelmistä sanan *parempi* merkitykseksi sopii Sannan tekstikatkelmassa parhaiten määritelmät 'laadukkaampi, korkeatasoisempi, erinomaisempi, sopivampi, tarkoituksenmukaisempi, oikeampi' tai 'miellyttävämpi, mukavampi' tai 'suotuisampi, edullisempi, hyödyllisempi, onnekkaampi' (KS 2012 s.v.

parempi). Luokittelen Sannan tekstikatkelmassa adjektiivin *hyvä* komparatiivimuodon *parempi* psyykkiseksi mensuraaliseksi adjektiiviksi: Sannan teksti kuvastaa merkityksen ajatuksissa tapahtuvaa mittaamista. *Hyvä - parempi - paras* -komparaatiosarjaa kutsutaan suppleetiiviseksi eli täydennysparadigmalliseksi komparaatiosarjaksi (VISK 2008: § 300). *Hyvä*-adjektiivin komparaatiomuodot *parempi* ja *paras* perustuvat vanhaan, jo kielestämme kadonneeseen *para*-adjektiiviin (Eronen 2002: 10).

Myös Tiinan tekstikatkelmassa adjektiivi *varsinainen* ilmaisee retken merkityksen ajatuksissa tapahtuvaa mittaamista. Adjektiivi *varsinainen* tarkoittaa oikeaa tai todellista. Kielitoimiston sanakirja antaa adjektiiville *varsinainen* myös merkityksen 'pääasiallinen, ensisijainen, tosiasiallinen; säännönmukainen'. Sanaa *varsinainen* voidaan käyttää myös arkisessa merkityksessä 'kertakaikkinen, aikamoinen ja kaikkien aikojen'. (KS 2012 s.v. *varsinainen*.) Johtimen *-(i)näinen* sisältävät adjektiivijohdokset ilmaisevat usein ominaisuutta, joka adjektiivin luonnehtimalla substantiivin tarkoitteella on tai tilaa, jossa tämä tarkoite on. Lisäksi on merkitykseltään yksilöllisiä muodosteita. Johdos-tyyppiin kuuluu n. 35 vakiintunutta lekseemiä, eikä tähän johdosryhmään kartu enää uusia johdoksia. Ei-kuvailevat adjektiivit, kuten *varsinainen* ja *kyseinen*, esiintyvät usein substantiivin etumääritteenä. (VISK 2008: § 282, § 603.)

Sanna kertoo tilaamansa mekkojen olleen *edullisempia* kuin muiden vastaavien mekkojen. Kielitoimiston sanakirja määrittelee adjektiivin *edullinen* 'etua, hyötyä, voittoa tuottavaksi, hyödylliseksi, edukkaaksi tai halvaksi tai myönteiseksi, miellyttäväksi, suotuisaksi, hyväksi ja mainioksi' (KS 2012 s.v. *edullinen*). Tässäkin adjektiivivalinnassa komparaatiomuoto ilmaisee vertailua, ja siten mekon edullisuuden ajatuksissa tapahtuvaa mittaamista. Myös Leppäjärvi ja Jämsä luokittelevat esimerkiksi adjektiivin *helppo* esimerkissä *Optimistijoilla on halpa, helppo rakentaa* psyykkiseksi mensuraaliseksi adjektiiviksi (Leppäjärvi & Jämsä 1976: 9). Luokittelen adjektiivin *edullinen* Sannan tekstissä kontekstiltään samantyyppiseksi Leppäjärven ja Jämsän esimerkin kanssa, ja sen vuoksi adjektiivi *edullinen* on selkeästi Sannan tekstikatkelmassa psyykkinen mensuraalinen adjektiivi.

Sanna ja Tiina käyttävät diskurssissa [pukeutuminen] psyykkisiä emotionaalisia adjektiiveja *viehättävä*, *upea* ja *mieleinen* ja *hieno*:

- (30) *Mitä ihmettä minä sitten lainaan? Varmaan jotain vanhaa tai sinistä? Toivon että tässä herää joitakin ideoita, etten joudu päätymään esimerkiksi vanhoihin sinisiin alushousuihin, tai johonkin muuhun yhtä **viehättävään!** ;)* (Sanna 5.6.2012)
- (31) *Kun tänään saavuimme paikalle, oli paikalla kaksi muutakin seuruetta (mikä mielestäni oli vähän typerää kun aika oli kuitenkin varattu...) - - . Alexian nettisivusto ei ollut ajan tasalla, ja moni puvuista, joita kaasoni olivat miettineet, eivät olleetkaan enää tämän vuoden mallistoissa. **Mieleiset** kuitenkin löytyivät. - - . Kaiken kaikkiaan, sietää tulla **hienot** puvut kolmen kuukauden päästä!* (Tiina 17.3.2012)
- (32) *Tilasimme saketin Turo Tailorilta, erään paikallisen vaateliikkeen kautta. Sieltä taitavat tosin melkein kaikki tilata, hinta vaan sitten vaihtelee. Puku onkin saapunut ja näytti muuten **upealta!*** (Sanna 13.5.2012)

Aineistoesimerkissä (31) Sanna käyttää ironisesti psyykkistä emotionaalista adjektiivia *viehättävä*. Adjektiivi *viehättävä* saa merkitykset 'ihastuttava, miellyttävä, suloinen, herttainen' (KS 2012 s.v. *viehättävä*). Tiina taas kertoo mieleisten mekkojen löytyneen. Adjektiivilla *mieleinen* tarkoitetaan 'jokin mielen mukaista, miellyttävää, mieluista ja mieluisaa' (KS 2012 s.v. *mieleinen*). Tiina toivoo myös, että tilatut puvut olisivat *hienot*. Adjektiivi *hieno* saa merkitykset 'erinomainen, hyvä, mainio, oivallinen', 'valiolaa-tuinen', 'hienostoon, sivistyneistöön, 'parempiin piireihin kuuluva, niille ominainen, ylhäinen, hienostunut, sivistynyt', 'aistikas, muodikas, tyylikäs, elegantti', 'jalo, hienotunteinen, henkevä, sielukas' ja 'ohut, kapea, kaita, hoikka, hento', 'pienirakeinen, -syinen', 'sileä', 'pienisilmäinen, -välinen, tiheä', ' tarkka, tarkka- t. hienorakenteinen, herkkä' sekä 'vähäinen, lievä, pienoinen, hienoinen' (KS 2012 s.v. *hieno*). Adjektiivilla *hieno* on siis suhteellisen monta merkitystä. Tiinan tekstikatkelmassa adjektiivin *hieno* merkitykseksi sopivat parhaiten substantiivin tarkoitteen erinomaisuuteen, hienouteen ja tyylikkyyteen viittaavat merkitykset. Adjektiivien *viehättävä*, *mieleinen* ja *hieno* primaariin merkitykseen kuuluu emotionaalisuus. Leppäjärvi ja Jämsä luokittelevat adjek-

tiivin *hauska* esimerkissä *Ne eivät ole likikään niin hauskoja* psyykkiseksi emotionaaliseksi adjektiiviksi (Leppäjärvi & Jämsä 1976: 10). Tiinan ja Sannan käyttämät adjektiivit *viehättävä*, *mieleinen* ja *hieno* välittävät samanlaista emotionaalista suhtautumista pääsanan tarkoitetta kohtaan, ja siksi ne ovat selkeästi psyykkisiä emotionaalisia adjektiiveja. Tihinen (2006: 58) on luokitellut adjektiivin *hieno* tutkimuksessaan fyysiseksi reseptiiviseksi adjektiiviksi. Tosin Tihinen ottaa adjektiivin *hieno* kohdalla vahvasti huomioon sen esiintymiskontekstin mainoksessa: tässä kontekstissa adjektiivilla *hieno* nimenomaan korostetaan makuaistia.

Aineistoesimerkissä (32) adjektiivi *upea* heijastaa ensisijaisesti Sannan emotionaalista suhtautumista. Luen siis adjektiivin *upea* tässä psyykkiseksi emotionaaliseksi adjektiiviksi, vaikka adjektiivin *upea* pääsanan tarkoite *puku* kuuluukin tajunnan ulkopuolella olevaan esineelliseen todellisuuteen. Adjektiivilla *upea* tarkoitetaan komeaa, näyttävää, loisteliasta, loistavaa ja suurenmoista (KS 2012 s.v. *upea*). Aineistoesimerkissä (23) Sanna käyttää lisäksi psyykkistä emotionaalista adjektiivia *jämäkkä*. Adjektiiville *jämäkkä* Kielitoimiston sanakirja antaa synonyymien *jämerä* sekä aineistoesimerkit *jämäkkää puhetta*, *jämäkkä tamminen pöytä* (KS 2012 s.v. *jämäkkä*). Sana *jämerä* puolestaan tarkoittaa 'päätäväistä, lujaluonteista, tomeraa, tuhtia, karskia sekä jykevää tanakkaa ja vahvaa' (KS 2012 s.v. *jämerä*). Adjektiivi *jämäkkä* kuuluu *Akka*-loppuisiin adjektiiveihin, jotka ovat enimmäkseen deskriptiivissävyisiä ja lekseemikannattomia. Jotkin *Akka*-adjektiivit ovat kantasanallisia (*punakka*, *kuivakka*), mutta yleensä niillä on vain korrelaatteja (*kalvakka* – *kalvas*, *kalpea*; *kimakka*, *kimeä*). Vakiintuneita *Akka*-adjektiiveja on kolmisenkymmentä. (VISK 2008: § 288.) Adjektiivi *jämäkkä* on siis selkeästi sävyiltään kuvaileva, ja sen merkitys kuvastaa ensisijaisesti emotionaalista suhtautumista. Tämän vuoksi on luokitellut adjektiivin *jämäkkä* psyykkiseksi emotionaaliseksi adjektiiviksi.

Miehet käyttävät diskurssissa [pukeutuminen] etenkin **psyykkisiä possessiivisia adjektiiveja**. Possessiivisista adjektiiveista miehen käyttävät adjektiiveja *yhteinen*, *perinteinen* ja *oma*:

- (33) *Pukeutumiseen haetaan näin yhteistä ilmettä väreillä, ja sulhanen pidentään näiden bileiden ainoana sakettikaverina muiden – myös bestmanin – tyytyessä tummaan pukuun.* (Mikko 28.5.2012)

- (34) *Itse olen saanut suhteellisen vapaat kädet päättää pukeutumisestani. Olen tanssinut saketin ja frakin välillä, sillä bonjour ja **perinteinen** puku ovat täysin poissuljetut. Ajatus silinterihatusta myös kiehtoo ja erään pukupalvelun leidi kehuikin kulmikkaan partani korostavan hattua. Minussa asuu siis ripaus Abraham Lincolnia. (Pekka 6.3.2012)*
- (35) *Morsiamen sormuksen ajattelimme pitää ehdotuksen mukaisena, koska säästöt vähentämällä timantteja tai kaventamalla rinkulaa ovat melko kosmeettisia. **Omassa** sormuksessani voimme vaihtaa hieman metallia, jolloin kokonaishinta huokenee. Morsiamen sormustahan kaikki katsovat. (Pekka 26.4.2013)*

Mikko kirjoittaa tekstissään, että sulhasen ja bestmanin pukeutumiseen haetaan *yhteistä ilmettä*. Kielitoimiston sanakirja määrittelee adjektiivin *yhteinen* ’ellaiseksi, joka on samanaikaisesti kahden tai useamman omistuksessa, hallussa tai käytössä tai koskee kahta tai useampaa’. Adjektiivilla *yhteinen* voidaan myös tarkoittaa sellaista toimintaa, joka tapahtuu tai tehdään yhdessä, ja sillä on myös harvinaisempi merkitys ’yhteenlaskettu, kokonais-’. Uskonnollisissa yhteyksissä adjektiivi *yhteinen* on käytössä myös ilmauksessa *kolmiyhteinen*. (KS 2012 s.v. *yhteinen*.) Kuten Kielitoimiston sanakirjan ensimmäisestä määritelmästä ilmenee, sanalla *yhteinen* viitataan kantasanan tarkoitteen omistamiseen. Tämän vuoksi olen luokitellut adjektiivin *yhteinen* psyykkiseksi possessiiviseksi adjektiiviksi.

Pekka kertoo, että hänen omassa pukeutumisessaan *perinteinen* puku on poissuljettu vaihtoehto. Adjektiivilla *perinteinen* tarkoitetaan ’perinteen tai perinteiden mukaista ja traditionaalista’ (KS 2012 s.v. *perinteinen*). Leppäjärvi ja Jämsä määrittelevät esimerkiksi adjektiivin *julkinen* esimerkissä *julkinen välirikko Rooman kanssa* sekä adjektiivin *sisäinen* esimerkissä *etualalla sisäiset kysymykset* possessiiviseksi adjektiiveiksi (Leppäjärvi & Jämsä 1976: 9). Adjektiivin *perinteinen* voi rinnastaa näiden adjektiivien kanssa samantyyppiseen merkityskenttään, ja siksi olen luokitellut sen semanttiseksi ryhmäksi psyykkiset possessiiviset adjektiivit.

Pekka käyttää diskurssissa [pukeutuminen] myös psyykkistä possessiivista adjektiivia *oma*. Adjektiivilla *oma* saa merkitykset 'jokin omistama tai hallitsema, jollekin tai johonkin kuuluva' ja 'johonkin ryhmään, yhteisöön tai muuhun sellaiseen kuuluva'. Adjektiivia *oma* käytetään myös tähdentämässä jonkin itsenäistä toimintaa tai asemaa. (KS 2012 s.v. *oma*.) Pekan tekstikatkelmassa adjektiivin *oma* primaariin merkitykseen kuuluu omistaminen, ja siksi olen luokitellut sen psyykkiseksi possessiiviseksi adjektiiviksi. Myös Anna Antila on pro gradu -työssään (2008) luokitellut adjektiivin *oma* psyykkiseksi possessiiviseksi adjektiiviksi. Antilan Voi hyvin -lehden adjektiiveja käsittelevässä työssä adjektiivi *oma* on kaikista yleisin, ja se esiintyy yleensä aineettomien asioiden yhteydessä. Antilan tutkimuksessa adjektiivi *oma* esiintyy Mikon tekstikatkelman tavoin konkreettisen asian omistamista ilmaisevassa tehtävässä vain kerran. (Antila 2008: 57.) Myös Sepän (2010: 70) tutkimusaineiston asuntomyynti-ilmoituksissa adjektiivi *oma* esiintyy useimmin, ja se luetaan psyykkiseksi possessiiviseksi adjektiiviksi. Lisäksi Tihinen (2006: 43) luokittelee adjektiivin *oma* psyykkiseksi possessiiviseksi adjektiiviksi.

Molemmat sulhaset käyttävät siis diskurssissa [pukeutuminen] psyykkisiä possessiivisiä adjektiiveja. Sulhaset käyttävät diskurssissa [pukeutuminen] adjektiiveja myös muista adjektiivien semanttisista ryhmistä, mutta tämän kyseisen diskurssin kohdalla possessiiviset adjektiivit ovat ainoa ryhmä, joihin kuuluvia adjektiiveja sekä Mikko että Pekka käyttävät. Sulhaset eivät käytä adjektiiveja yhtä useasta semanttisesta ryhmästä kuin morsiamet. Kaksi muuta adjektiivien semanttista ryhmää, joihin kuuluvia adjektiiveja joko Mikko tai Pekka käyttää, ovat fyysiset mensuraaliset adjektiivit tai psyykkiset mensuraaliset adjektiivit. Sulhaset siis kuvaavat pukeutumista joko käyttäen omistamista kuvaavia adjektiiveja tai jollakin tapaa kokoa tai määrää ilmaisevia adjektiiveja.

Diskurssi [pukeutuminen] esiintyy morsianten teksteissä yhteensä 17 kertaa ja sulhasten teksteissä yhteensä 12 kertaa. Diskurssissa [pukeutuminen] siis ennakkohypoteesini siitä, että naiset käyttävät useampaan semanttiseen ryhmään kuuluvia adjektiiveja kuin miehet, pitää siis paikkansa. Esimerkiksi psyykkisten emotionaalisten adjektiivien ryhmä puuttuu kokonaan sulhasten teksteistä diskurssissa [pukeutuminen]. Naisten teksteissä puolestaan psyykkiset emotionaaliset adjektiivit ovat hyvinkin vahvasti esillä, ja siten morsianten teksteissä korostuu emotionaalisuus enemmän kuin miehillä. Tosin ennakkohypoteesini siitä, että miehet käyttäisivät enemmän fyysisiä adjektiiveja, ei täs-

säkään diskurssissa pitänyt paikkaansa. Diskurssissa [pukeutuminen] miehet käyttävät fyysisiä adjektiiveja hyvin rajalliset, kun taas naiset käyttävät fyysisiä adjektiiveja jopa kolmesta eri fyysisten adjektiivien ryhmästä.

5.2.2. Koristelu

Diskurssi [koristelu] esiintyy tiheään sekä morsianten että sulhasten blogiteksteissä. Diskurssiin [koristelu] luen kaikki sellaiset morsianten ja sulhasten tekstikatkelmat, joissa jollakin tavalla viitataan häiden koristeluun – olipa kyseessä sitten hääauto, juhlapaikan koristelu, hääkutsujen koristelu tai esimerkiksi tarjoilupöydän koristelu.

Morsiamet käyttävät diskurssissa [koristelu] **fyysisiä reseptiivisiä, fyysisiä statuallisia, fyysisiä mensuraalisia, psyykkisiä mensuraalisia ja psyykkisiä emotionaalisia adjektiiveja**. Fyysisistä reseptiivisistä adjektiiveista molemmat morsiamet käyttävät värejä kuvaavia adjektiiveja. En erittele näiden adjektiivien markityksiä enää erikseen, sillä analyysissä olisi samanlaiset ainekset kuin edellisen luvun 5.1.1. värejä käsittelevässä analyysissäni. Sanna käyttää fyysisistä reseptiivisistä adjektiiveista ainoastaan värejä kuvaavia adjektiiveja. Tiina puolestaan käyttää myös reseptiivisiä adjektiiveja *siivekäs, kuviollinen ja amerikkalaishäiden henkiset*:

- (36) *Keskiaukeamalta löytyy juhlapäivän menu, sekä hää”logoksemme” muodostunut **siivekäs** avain.* (Tiina 17.6.2012)
- (37) *Alun perin menimme hakemaan Dunin kangasta jäljitteleviä, valkoisia servettejä. Löytyi kuitenkin niin kivan vihreitä **kuviollisia**, että päädyimmekin hankkimaan servetit teemaväriin mukaisesti.* (Tiina 17.6.2012)
- (38) *Tänään löysinkin boolien tarjoilua varten ihanan **amerikkalaishäiden henkiset** tarjoiluastiat, hanalla varustetut lasimaljat. Maljat ovat peräisin Hong Kongista, ja hintaa oli 29,95/kpl eli melko paljon, mutta en voinut vastustaa.* (Tiina 13.6.2012)

Kielitoimiston sanakirja määrittelee adjektiivin *siivekäs* 'sellaiseksi, jolla tai jossa on siivet' (KS 2012 s.v. *siivekäs*). Adjektiivi *siivekäs* on *kAs*-johtimen sisältävä adjektiivi, jonka kantasana on substantiivi *siipi*. Johtimen *-(i)kAs* (: *-(i)kkAA-*) sisältävät johdokset ovat enimmäkseen adjektiiveja. Niitä on parisataa sanakirjalekseemiä. Johtimella on kaksi varianttia: *-kAs* ja *i*-alkuinen *-ikAs*. *-(i)kAs*-johdosten kantasanaanana on useimmiten substantiivi, ja johdokset ovat merkitykseltään possessiivisia. Oheismerkityksenä johdoksilla on usein kantasanan tarkoitteen tai tarkoitteiden runsaus. Jotkin *-(i)kAs*-adjektiivit ilmaisevat myös sellaista, jossa on kantasanan tarkoitteen tyypillisiä ominaisuuksia. Johtimen *-(i)kAs* sisältävien adjektiivien kantasubstantiivi on useammin abstrakti- kuin konkreettismerkityksinen. (VISK 2008: § 287.)

Adjektiivi *kuviollinen* puolestaan tarkoittaa 'sellaista, jossa on kuvio tai kuvioita' (KS 2012 s.v. *kuviollinen*). Adjektiivi *kuviollinen* on *kuvio*-substantiivista *-llinen*-johtimella muodostettu adjektiivi. Tällaiset *-llinen*-johtimen sisältävät adjektiivit ovat possessiivisia ja ilmaisevat väljempää kuuluvuussuhdetta: ne ilmaisevat kantasansa tarkoitteen kuulumista luonnehdittavan substantiivin tarkoitteelle, tarkoitteeseen tai sen yhteyteen. Kantasanan tarkoite voi olla joko konkreettinen tai abstraktinen. Konkreettismerkitykselliset kantasanat, kuten Tiinan tekstikatkelman *kuvio*, ovat lähes poikkeuksetta lasketavaa entiteettiä ilmaisevia. Johdoksella *-(i)nen* muodostetuista adjektiiveista *-llinen*-adjektiivit eroavat siten, että niihin ei sisälly kantasanan tarkoitteen runsauden implikaatiota. (VISK 2008: § 276.)

Sekä adjektiivin *siivekäs* kantasana *siipi* että adjektiivin *kuviollinen* kantasana *kuvio* ovat merkitykseltään konkreettisia. Possessiivisuutensa vuoksi adjektiivit *siivekäs* ja *kuviollinen* olisi ollut mahdollista sijoittaa myös psyykkisiin possessiivisiin adjektiiveihin. Molempien adjektiivien merkitys ilmaisee mielestäni kuitenkin ensisijaisesti ulkoisen todellisuuden herättämiä aistivaikutelmia (ks. Leppäjärvi & Jämsä 1976: 6), ja sen vuoksi olen luokitellut adjektiivit *siivekäs* ja *kuviollinen* fyysisiksi reseptiivisiksi adjektiiveiksi.

Tiina kuvailee löytäneensä häidensä koristukseksi *amerikkalaishäiden henkiset* tarjoi- luastiat. Kielitoimiston sanakirja antaa adjektiiville *henkinen* merkitykset 'älyllinen, sielullinen, psyykkinen; hengen-, sielunelämään kuuluva tai sitä koskeva', 'aineeton, abstrakti' ja yhdyssanan jälkiosana 'mieleinen, luonteinen'. Adjektiivia *henkinen* käyte-

tään myös ilmaisemassa ihmisten lukumäärää (*tuhathenkinen*). (KS 2012 s.v. *henkinen*.) Tiinan tekstikatkelmassa adjektiivilla *henkinen* viitataan tarjoiluastioiden tyyliin ja luonteeseen. Jotkin (*i*)*nen*-johtimiset adjektiivit vaativat rinnalleen genetiivimuotoisen etutäydennyksen tai määriteosan. On myös mahdollista, että tällaiset adjektiivit vaativat ohelleen nominatiivimuotoisen määriteosan taikka adverbi- tai adpositiomääriteosan. Adjektiivi *henkinen* kuuluu sellaisten adjektiivien joukkoon, joita voidaan käyttää joko täydennyksen tai määriteosan vaativina tai pelkästään. (VISK 2008: § 269.) Tiinan tekstikatkelmassa adjektiiviin *henkinen* liittyy genetiivitäydennys *amerikkalaishäiden*. Adjektiivin kuvaama substantiivin *tarjoiluastia* tarkoite kuuluu selkeästi ihmistajunnan ulkopuolella olevaan esineelliseen todellisuuteen. Lisäksi adjektiivilausekkeen merkitys ilmaisee primaaristi ulkoisen todellisuuden herättämiä aistivaikutelmia, ja luokittelun sen siis fyysiseksi reseptiiviseksi adjektiiviksi.

Fyysisistä statuaalisista adjektiiveista morsianten teksteissä esiintyi diskurssissa [koristelu] esimerkiksi adjektiivit *muovinen*, *ryppyinen*, *valmis* ja *tyhjä*:

- (39) *Eilen sitten bongasimme Anttilassa valkeita kelluvia **muovisia** lootuskukkia, mutta hinta oli 4 euroa/kukka, joten aika kallis satsi olisi tullut. Sitten tietenkin välähti: ebay!* (Sanna 25.3.2012)
- (40) *Ainoa huono puoli oli että laatikko oli ottanut hieman vauriota kuljetuksessa, joten etenkin päällimäiset servetit olivat sen verran **ryppyisiä**, että niitä joutunee painojen alla oikomaan siistimmiksi.* (Sanna 23.3.2012)
- (41) *No mitäs hääjuttuja sitten? **Valmiit** paikkakortit tuli yhdistettyä pöytäkytteihin, niin että lauantaina avustavien henkilöiden on helpompi laittaa pöydät valmiiksi.* (Tiina 21.8.2012)
- (42) *Kun vihkosen avaa, ensimmäisellä aukeamalla on vain Arwen Iltatähden siteeraus. Päästin **tyhjää** tilaa rakastavan esteettisen silmäni kunnolla vauhtiin käsiohjelmaa väsäillessäni ^^* (Tiina 17.6.2012)

Sanna harkitsee käyttävänsä koristeluun *muovisia lootuskukkia*. Adjektiiville *muovinen* Kielitoimiston sanakirja antaa määritelmän 'muovista tehty'. Kuvainnollisessa merkityksessä adjektiivia *muovinen* käytetään myös merkityksessä 'teennäinen', esimerkiksi *muovinen hymy*. (KS 2012 s.v. *muovinen*.) Leppäjärven ja Jämsän mukaan fyysiset statuaaliset adjektiivit kuvaavat tilaa tai koostumusta, ja heidän mukaansa esimerkiksi adjektiivi *nahkainen* luokitellaan esimerkissä *ja ottaa kädestään nahkaisen hansikkaan* fyysiseksi statuaaliseksi adjektiiviksi (Leppäjärvi & Jämsä 1976: 7). Sannan käyttämä adjektiivi *muovinen* kuvaa selkeästi koostumusta. Se on verrattavissa Leppäjärven ja Jämsän käyttämään adjektiiviin *nahkainen*, ja siksi luen sen fyysiseksi statuaaliseksi adjektiiviksi.

Muut Sannan ja Tiinan käyttämät fyysiset statuaaliset adjektiivit *ryppyinen*, *valmis* ja *tyhjä* kuvaavat enemmänkin tilaa kuin koostumusta. Adjektiivi *ryppyinen* tarkoittaa 'sellaista, jossa on rypyjä, kurttuja tai poimuja tai joka on ruttuinen' (KS 2012 s.v. *ryppyinen*). Adjektiiville *valmis* Kielitoimiston sanakirja antaa merkitykset 'lopulliseen tilaansa, muotoonsa tai muuhun sellaiseen saatettu', 'loppuun asti ratkaistu, käsitelty, viimeistelty, selvä', 'johonkin toimintaan, tehtävään tai muuhun sellaiseen tai jonkin varalta valmistautunut, varautunut, vireessä, kunnossa', 'taipuvainen, suostuvainen, halukas, karkäs' ja 'jotakin käyttöä, tehtävää tai muuta sellaista varten varustettu, kunnossa' (KS 2012 s.v. *valmis*). Adjektiiville *tyhjä* Kielitoimiston sanakirja antaa yhteensä seitsemän eri määritelmää. Tiinan tekstikatkelmaan määritelmiksi sopivat parhaiten 'sisällystä vailla oleva, mitään sisältämätön' ja 'jossa ei ole tekstiä, kuvia tai muuta sellaista, puhdas, kirjoittamaton, merkitsemätön' (KS 2012 s.v. *tyhjä*). Kaikki kolme adjektiivia, *ryppyinen*, *valmis* ja *tyhjä*, merkitsevät siis jonkinlaista entiteetin tilaa ja ovat selkeästi fyysisiä staattisia adjektiiveja.

Fyysisistä mensuraalisista adjektiiveista morsiamet käyttävät adjektiiveja *ohut* ja *pieni*:

(43) *Nämä on tarkoitus olla pöydässä kattauksen yhteydessä, kahviserveteiksi hankimme sitten vain **ohuen ohuita** vaaleanvihreitä servettejä.* (Sanna 23.3.2012)

(44) *En ole millään löytänyt mieleistä hääparia kakun päälle, joten miksemme hyödyntäisi tässäkin tapauksessa harrastuksiamme. Varsinaiset ihmis(tai*

haltia-, örkki-, kääpiö-...)figuurit ovat kuitenkin sen verran pieniä, että poikkesimme Games Workshoppiin ja ostimme kaksi lohikäärmettä kakkujen päälle. (Tiina 7.7.2012)

Sanna käyttää tekstissään fyysistä mensuraalista adjektiivia *ohut*. Adjektiivia *ohut* käytetään levymäisten, litteiden esineiden paksuudesta puhuttaessa merkityksessä 'läpimitaltaan pienehkö, hieno, vähäinen'. Lisäksi adjektiivi *ohut* saa pitkänomaisten esineiden, muotojen tai muun sellaisen paksuudesta puhuttaessa merkityksen 'ympärysmitaltaan tai leveydeltään pienehkö, hoikka, hieno, hento, solakka, soukka, kapea'. Aineesta tai ainekoostumuksesta puhuttaessa adjektiivi *ohut* tarkoittaa sellaista, jossa jotakin olennaista on vähän tai harvassa. Nesteistä tai nestemäisistä aineista puhuttaessa adjektiivi *ohut* saa myös merkityksen 'juokseva, notkea'. Adjektiivilla *ohut* voidaan tarkoittaa myös 'lievää, vähäistä, heikkoa tai kalpeaa, kelmeää ja valjua'. (KS 2012 s.v. *ohut*.) Sanna käyttää tekstissään adjektiivin *ohut* määritteenä saman adjektiivin toista muotoa, genetiiviä *ohuen*. Tällainen substantiivin, adjektiivin tai verbin määritteenä olevan sanan toisto on merkitykseltään intensifioiva. Se on ikonista, sillä sanaa toistamalla korostetaan puheenalaisen ilmiön suuruutta, painavuutta, etäisyyttä tai muuta sellaista. Merkitykseltään intensifioivia toisteisia ilmaustyyppejä ovat myös sellaiset konstruktiot, joissa nomini toistuu jossain toisessa taivutusmuodossa, aivan kuten Sannan tekstikatkelmassa. (VISK 2008: § 1737.) Adjektiivi *ohut* on selkeästi fyysinen mensuraalinen adjektiivi, sillä adjektiivin kuvaama substantiivin tarkoite *servetti* on osa tajunnan ulkopuolella olevaa esineellistä todellisuutta, ja lisäksi adjektiivi *ohut* kuvaa servettien paksuutta.

Adjektiivia *pieni* morsiamet käyttävät sekä fyysisenä että psyykkisenä adjektiivina. Tiinan tekstiesimerkissä (44) adjektiivi *pieni* on fyysinen, sillä sen kuvaama substantiivin tarkoite *figuuri* on osa tajunnan ulkopuolista esineellistä todellisuutta. Sannan tekstikatkelmassa (45) adjektiivi *pieni* on taas psyykkinen, sillä sen kuvaaman substantiivin tarkoite *muokkaus* viittaa epäesineelliseen tarkoitteeseen. Molemmissa esimerkeissä adjektiivi *pieni* kuvaa tarkoitteen kokoa: Sannan tekstikatkelmassa tarkoitteen kokoa mitataan ajatuksissa, kun taas Tiinan tekstissä koko on havaittavissa. Adjektiivi *pieni* tarkoittaa 'ulottuvuudeltaan, ulkonaisilta mittasuhteiltaan vähäistä, pienikokoista tai määrältään, paljoudeltaan vähäistä tai asteeltaan, voimaltaan, vaikutukseltaan vähäistä tai arvoltaan tai merkitykseltään vähäistä, vähäarvoista ja mitätöntä' (KS 2012 s.v. *pieni*). Antilan

(2008) Voi hyvin -lehden adjektiiveja käsittelevässä tutkimuksessa adjektiivi *pieni* on toiseksi yleisin. Samoin kuin omassa tutkimuksessani, myös Klemolan aineistossa adjektiivina *pieni* käytetään sekä fyysisenä että psyykkisenä mensuraalisena adjektiivina. (Antila 2008: 59–60.)

(45) *Tästä päästään siihen ongelmaan, että Ariel kyllä muistuttaa minua, mutta Erikissä ja miehessäni ei ole mitään samaa. No, siniset silmät, mutta siihen se jääkin. Figuurit vaativat siis **pieniä** muokkausta, ensin kysyin muutamaa kaveria apuun, mutta päätin sitten kuitenkin reippaasti maalata ne itse, kun tuli visio aiheesta.* (Sanna 20.6.2012)

(46) *En pidä perinteisistä kolmion mallisista, pöydällä pystyssä tonottavista ohjelmatiedotteista. Tästä syystä tuli lähdettyä tekemään vähän vaikeamman kautta, jokaiselle henkilökohtainen ”käsiohjelma”. Hirmuisasti pikkuessitteillä ei ole **informatiivista** arvoa, mutta ovatpahan sieviä!* (Tiina 17.6.2012)

Tiina käyttää tekstissään lisäksi psyykkistä mensuraalista adjektiivina *informatiivinen*. Adjektiivi *informatiivinen* tarkoittaa ’informoivaa, tietoa antavaa, tiedottavaa, tiedotus-, informatorista’ (KS 2012 s.v. *informatiivinen*). Tiinan teksti kuvastaa esitteiden informatiivisen arvon ajatuksissa tapahtuvaa mittaamista. Tämän vuoksi olen luokitellut adjektiivin *informatiivinen* psyykkiseksi mensuraaliseksi adjektiiviksi.

Psyykkisiä emotionaalisia adjektiiveja morsiamet käyttävät diskurssissa [koristelu] runsaimmin. Tällaisia emotionaalisia adjektiiveja ovat esimerkiksi *meidän näköinen*, *huono*, *kaunis* ja *oikeanlainen*:

(47) *Parta prinssiltä jäi puuttumaan, mutta ovat ne nyt huomattavasti enemmän **meidän näköisimmme!** :) Nämä siis tulevat kakun päälle, sitten kakun juurelle tulee Merri-muru.* (Sanna 20.6.2012)

(48) *Juhlapaikalla on tosiaan pieni allas, kuten olen varmasti aiemmin maininnutkin. Mietinnässä on ollut laittaisiko sinne kynttilöitä, kukkia vai mitä.*

Jotenkin sitten alkoi tuntua, että kynttilät saattavat ehkä kuitenkin olla huono idea. (Sanna 25.3.2012)

- (49) *Nämä kun varustaa kirkkailla mehubooleilla ja kauniilla etiketeillä, niin jo on baaritiskillä piristettä viemässä huomiota alkoholin puutteesta.* (Tiina 13.6.2012)
- (50) *Ja sitten kun sulhaselle esittelee ylpeänä ensimmäistä valmista kutsua, alkaa tekemisprosessiin täysin osallistumaton mies pohtimaan, että onko se nyt kumminkaan oikeanlainen 0_o.* (Tiina 24.5.2012)

Sanna kuvailee kakun koristeeksi käyttämiään hahmoja ilmauksella *meidän näköinen*. Kielitoimiston sanakirja määrittelee adjektiivin *näköinen* 'ulkonäöltään jonkin kaltaiseksi, jotakin muistuttavaksi ja joltakin näyttäväksi' (KS 2012 s.v. *näköinen*). Adjektiivi *näköinen* on suhteutusadjektiivi, jolla on etuasemainen genetiivitäydennys *meidän*. Suhteutusadjektiiveista erotetaan kolme merkitysryhmää: mitattavaa ominaisuutta, aisti- ja yleisvaikutelmaa sekä suhteellista tilaa, paikkaa tai aikaa tarkoittavat. Adjektiivi *näköinen* kuuluu toiseen merkitysryhmään, jonka adjektiiveilla suhteutetaan muita kuin mitattavia ominaisuuksia. Adjektiivi *näköinen* merkitsee yleisvaikutelmaa, ja sen kaltaisia adjektiiveja kutsutaan ekvatiivisiksi: ne ovat samaistavia. Esimerkiksi lauseke *Maijan näköinen* merkitsee 'samannäköinen kuin Maija'. (VISK 2008: § 613.) Jo adjektiivilausekkeen *meidän näköinen* merkityksestä heijastuu siis kirjoittajan emotionaalinen suhtautuminen puhuttavaan asiaan, ja siksi lauseke kuuluu selkeästi psyykkisiin emotionaalisiin adjektiiveihin.

Sanna kirjoittaa epäilevänsä, että kynttilät ovat *huono idea* koristelussa. Kielitoimiston sanakirja antaa adjektiiville *huono* merkitykset 'kielteisenä, epäedullisena, kartettavana, puutteellisena tai muuta sellaisena pidettävä', 'laadultaan vajavainen, keho, (käyttö)kelvoton, puutteellinen, viallinen, kulunut, kurja; epätarkoituksenmukainen, epätydyttävä, riittämätön', 'taidoiltaan tai kyvyiltään heikko, kyvytön, lahjaton, osaamaton, taitamaton', 'keho, epämiellyttävä, ikävä', 'heikko, voimaton, huonokuntoinen, sairas, kivulloinen' sekä 'eettisesti ala-arvoinen, siveetön, säädytön, moraaliton, sopimaton' (KS 2012 s.v. *huono*). Tiina kertoo koristelevansa tarjoiluastiat *kauniilla etiketeillä*. Adjektiivi *kaunis* tarkoittaa ensisijaiselta merkitykseltään ulkoisilta ominaisuuksiltaan (sopusuhtaisen, sopusointuisen) miellyttävää, viehättävää ja esteettistä (KS 2012 s.v.

kaunis). Sekä adjektiivi *huono* että adjektiivi *kaunis* välittävät lauseen tuottajan asenteen pääsanojensa *idea* ja *etiketti* tarkoitteita kohtaan: Sannan käyttämä adjektiivi *huono* ilmaisee hylkäävää asennetta, kun taas Tiinan käyttämä adjektiivi *kaunis* ilmaisee hyväksyvää asennetta (ks. Leppäjärvi & Jämsä 1976: 9). Koska näiden adjektiivien ensisijaiseen merkitykseen kuuluu emotionaalisuus, olen luokitellut ne psyykkisiksi emotionaaliseksi adjektiiveiksi.

Tiina kirjoittaa tekstissään, että hänen sulhasensa pohtii, onko kutsujen koristelu *oikeanlainen*. Adjektiivi *oikeanlainen* saa merkityksen 'oikea, oikealta tuntuva, sopiva' (KS 2012 s.v. *oikeanlainen*). Adjektiivi *oikeanlainen* on yhdysadjektiivi, jonka leksikaalisia rakenneosia ovat yhdysosat. Yhdysosina voivat toimia eri sanaluokkien ja eri rakennetyyppien sanat. Yhdysadjektiivit, kuten kaikki määriteyhdyssanat, koostuvat kahdesta yhdysosasta: määriteosasta ja edusosasta. Yleisimpiä yhdysadjektiiveja ovat juuri (*i*)nen-edusosaiset, kuten Tiinan tekstikatkelman adjektiivi *oikeanlainen*. Näissä (*i*)nen-edusosaisissa yhdysadjektiiveissa on yleensä suhteutusadjektiivi, joka vaatii rinnalleen genetiivimuotoisen seuralaisen. Edusosana voi myös olla genetiivialkuun liittyvä *lainen-* tai *moinen-*aines, joka ilmaisee kaltaisuutta (*jonkinlainen, samanlainen, pirunmoinen*). (VISK 2008: § 403, § 426.) Adjektiivi *oikeanlainen* Tiinan tekstissä ilmaisee virkkeen subjektin asennetta pääsanana tarkoitetta kohtaan. Adjektiivin *oikeanlainen* primaariin merkitykseen kuuluu emotionaalisuus, ja siksi luokittelen sen psyykkiseksi emotionaaliseksi adjektiiviksi.

Sulhaset käyttävät diskurssissa [koristelu] **fyysisiä reseptiivisiä** ja **psyykkisiä mensuraalisia** adjektiiveja. Pekka käyttää diskurssissa [koristelu] ainoastaan värejä kuvaavia fyysisiä reseptiivisiä adjektiiveja. Mikko sen sijaan käyttää värejä kuvaavien adjektiivien lisäksi esimerkiksi fyysisiä reseptiivisiä adjektiiveja *yhtenäinen* ja *läpinäkyvä*:

- (51) *Tilanne kuitenkin muuttui vuoden alussa, kun vihreä vakiintui – osin sattumienkin kautta – häidemme teemaväriksi. - - . Teemaväriajatuksen konkretisoiduttua yhtenäisen värimaailman tavoittelu tuntuu mukavalta jutulta. Jos olisin itserakkaampi kaveri, julistaisin kovaan ääneen, että kyllä on siistiä kun kaikki mukautuu minun pukeutumiseeni. :D (Mikko 28.5.2012)*

- (52) *Paperi kuitenkin osoittautui huomattavasti kuvittelemaamme ohuemmaksi: auringonvalon tulviessa sisään asuntoomme se tuntui miltei läpinäkyvältä. Eihän tällaisia kehtaisi lähettää, pohja on saatava paksummaksi! huudahdimme. (Mikko 17.5.2012)*

Adjektiiville *yhtenäinen* Kielitoimiston sanakirja antaa merkitykset 'eheä, osittamaton, aukoton, yhtäjaksoinen, keskeytymätön, rikkumaton, kompakti', 'samanlainen, yhtäläinen, yhdenmukainen', 'johdonmukainen, järjestelmällinen, systemaattinen', 'tasalaatuinen, -koosteinen, -rakenteinen, homogeeninen' ja 'eheän, sopusuhtaisen tai muun sellaisen kokonaisuuden muodostava, harmoninen' (KS 2012 s.v. *yhtenäinen*). Adjektiivi *läpinäkyvä* puolestaan tarkoittaa sellaista, jonka läpi voi nähdä. Kuvainnollisessa merkityksessä adjektiivilla *läpinäkyvä* tarkoitetaan myös 'valheelliseksi tai harhauttavaksi havaittavaa'. (KS 2012 s.v. *läpinäkyvä*.) Mikon tekstikatkelmassa adjektiiville *läpinäkyvä* sopii parhaiten konkreettinen merkitys 'sellainen, jonka läpi voi nähdä'. Adjektiivit *yhtenäinen* ja *läpinäkyvä* ovat selkeästi fyysisiä reseptiivisiä adjektiiveja, sillä ne kuvaavat primaaristi ulkoisen todellisuuden herättämiä aistivaikutelmia.

Psyykkisistä mensuraalisista adjektiiveista sulhaset käyttävät esimerkiksi adjektiiveja *laaja*, *melkoinen* ja *halpa*:

- (53) *Morsiameni ideasta tarjoamme vieraillemme hääkarkin sijaan lahjaksi hääsaippuan, Hetkinen, saip... siis mitä? Kyllä vain, saippua! Jokaista vierasta odottaa paikalla kuvassa näkyvä vaaleanpunainen, vadelmantuoksuinen sydänsaippua. Kyseessä on yllätys, ja haluamme tarjota vieraillemme oivaltamisen ilon. - - . Saippuat morsiameni hankki saippuaverstas Solinasta, jossa valikoima on **laaja**. (Mikko 3.8.2012)*
- (54) *Nyt tässä on sellaista jämäkkyyttä, jota kutsuiltamme odotimme, ja nämä kehtaamme lähettää hyvillä mielin. Postitus venähtänee kuitenkin maanantaille, sillä edessä on luonnollisesti vielä **melkoinen** kuorten kirjoitusurakka. (Mikko 17.5.2012)*
- (55) *Häihimme on vielä vuosi aikaa ja tähän mennessä olemme jo alustavasto varmistaneet: - - . – Kukkatytön, jonka rekrytoimme eilen, kun kuulimme*

*erään tuttavamme siirtyvän ravintola-alalta tekemään täyspäiväisesti kukka-asetelmia ja jotain sen suuntaista. Jos asia olisi käsissäni, niin olisin varmaan tilannut kukkakaupasta hautajaiskimpun, koska ne ovat **halvempia** kuin hääkimpun.* (Pekka 30.5.2012)

Adjektiivien *laaja* ja *melkoinen* merkityksiä olen tarkastellut jo aikaisemmin alaluvussa 5.1.1. Pekan tekstikatkelmassa adjektiiville *halpa* sopii merkitys 'vähän maksava, huokea(hintainen); vähän maksua ottava' (KS 2012 s.v. *halpa*). Luen adjektiivit *laaja*, *melkoinen* ja *halpa* psyykkisiksi mensuraalisiksi adjektiiveiksi, sillä adjektiivien kvaliteetti on päättelyn tulosta, ja lisäksi ne ilmaisevat koon tai hinnan ajatuksissa tapahtuvaa mitaamista.

Diskurssi [koristelu] esiintyi naisten teksteissä yhteensä 13 kertaa ja miesten teksteissä yhteensä yhdeksän kertaa. Diskurssissa [koristelu] morsiamet ja sulhaset käyttävät melko samantyyppisiä adjektiiveja. Sekä morsiamet että sulhaset käyttävät adjektiiveja molemmista adjektiivien pääryhmistä, fyysisistä ja psyykkisistä adjektiiveista. Morsiamet tosin käyttävät adjektiiveja useasta eri adjektiiviryhmästä, kun taas miehet käyttävät lähinnä vain kahden eri ryhmän adjektiiveja. Lisäksi morsiamet kuvailevat koristelua emotionaalisin adjektiivein, kun taas miesten käyttämät adjektiivit ovat merkitykseltään konkreettisempia lähinnä ulkonäköä tai kokoa kuvaavia adjektiiveja. Diskurssissa [koristelu] ennakkohypoteesini naisten useamman adjektiiviryhmän käytöstä pitää siis paikkansa.

5.2.3. Tarjoilu

Diskurssi [tarjoilu] esiintyy kaikkien morsianten ja sulhasten teksteissä. Naiset kuvaavat tarjoilua **fyysisillä reseptiivisillä** ja **psyykkisillä komparatiivisilla** adjektiiveilla. Fyysisistä reseptiivisistä adjektiiveista naiset käyttävät erilaisia värejä kuvaavia adjektiiveja. Niiden merkitykset jätän tässä vaiheessa käsittelemättä, sillä värejä olen käsitellyt jo aikaisemmissa alaluvuissa.

Psyykkisistä komparatiivisista adjektiiveista morsiamet käyttävät diskurssissa [tarjoilu] adjektiiveja *sellainen, jonkinsorttinen ja erilainen*:

- (56) *Kokeilin tänään macaron täytteitä, niin sanottuihin ”kakkosluokan kuoriin”, eli siis sellaisiin, jotka eivät ole täydellisiä ulkoisesti, mutta jotka olen pakastanut testausta varten.* (Sanna 2.8.2012)
- (57) *Olemme pitkään jatkailleet, tarjotako häissämme alkoholia vai ei. Eikä näkökanta johtuu lähinnä budjetin rajallisuudesta, kun taas juhlatilaan sisältyvä tyylikäs baaritiski suorastaan vaatii jotain. Niinpä päätimme perustaa jonkinsorttisen mehubaarin, muutamalla erilaisella ja erivärisellä alkoholittomalla boolilla (mahdollisesti asettaen viereen pari vodkapulloa jos joku kaipaa terästyä =D).* (Tiina 13.6.2012)

Proadjektiivi *sellainen* saa määritelmät ’sitä laatua tai lajia oleva kuin edellä mainittu, jäljessä mainittu, puheena ollut, sitä laatua tai lajia, josta tulee puhe; semmoinen, senkaltainen, senlaatuinen’, ’usein painokkaana ilmaisevassa ihastusta, hämmästyttä, mielipahaa yms.’, ’vertailevissa lauseissa’ sekä ’*Sellaisenaan* puhtaana, pelkkänä, muuttamattomana, laimentamattomana tai muuta sellaista’. Usein adjektiivia *sellainen* käytetään etenkin puheessa myös painottomana lisänä viittaamassa johonkin, joka edellytetään yleisesti tunnetuksi (*No hän on sellainen suunsoittaja*). Lisäksi adjektiivia *sellainen* käytetään usein konjunktioiden yhteydessä. (KS 2012 s.v. *sellainen*.) Sannan tekstikatkelmassa adjektiivilla *sellainen* viitataan tarjoiltavien leivonnaisten laatuun.

Tiina kommentoi häidensä juomatarjoilua ja kirjoittaa, että aikoo perustaa *jonkinsorttisen juomabaarin*. Suhteutusadjektiiveilla (esimerkiksi ~ *ikäinen*, ~ *painoinen*) on etu-asemainen genetiivitäydennys tai yhdyssanoissa määriteosa. Suhteutusadjektiiveista erotetaan usein kolme eri merkitysryhmää, jotka ovat mitattavaa ominaisuutta kuvaavat, aisti- ja yleisvaikutelmaa tarkoittavat sekä suhteellista paikkaa, tilaa tai aikaa tarkoittavat. Adjektiivi *jonkinsorttinen* on aisti- ja yleisvaikutelmaa kuvaava suhteutusadjektiivi. Näillä suhteutetaan jotain muuta kuin mitattavaa ominaisuutta. (VISK 2008: § 613.) Tiinan tekstikatkelmassa suhteutusadjektiivilla *jonkinsorttinen* suhteutetaan mehubaarin laatua. Kielitoimiston sanakirja ei löydä määritelmää adjektiiville *jonkinsorttinen*. Merkitykseltään samantyyppisen adjektiivin *jonkinmoinen* kohdalla Kielitoimiston sanakirja

ohjaa katsomaan sanan *jonkinlainen* merkityksen. Sanalle *jonkinlainen* Kielitoimiston sanakirja antaa merkitykset 'jonkinlaatuinen, -moinen, -näköinen, -vertainen, jokin' ja 'Jos *jonkinlainen* vaikka minkäläinen, kaikenlainen'. (KS 2012 s.v. *jonkinlainen*.) Koska Kielitoimiston sanakirja löytää nämä merkitykset, luen adjektiivin *jonkinsorttinen* mukaan tutkimukseeni. Tämän adjektiivin kohdalla huomioin myös adjektiivin puhekielisen luonteen ja tämän luonteen mahdollisen vaikutuksen sanan löytymiseen Kielitoimiston sanakirjasta.

Adjektiivi *erilainen* tarkoittaa 'erilaatuista, -muotoista tai muuta sellaista, eroavaa, eriaivää, toisen-, muunlaista, poikkeavaa' (KS 2012 s.v. *erilainen*). Tavallisimmin komparatiiviset adjektiivit ovat juuri *-lainen* tai *-läinen* -päätteisiä sanoja. Niillä viitataan usein pronomiinin tavoin kontekstiin. (Leppäjärvi & Jämsä 1976: 9.) Sekä Sannan tekstikatkelmassa adjektiivi *sellainen* että Tiinan tekstikatkelmassa adjektiivit *jonkinsorttinen* ja *erilainen* viittaavat konteksteihinsa, ja ne kaikki ovat selkeästi komparatiivisia adjektiiveja.

Miehet käyttävät diskurssissa [tarjoilu] **fyysisiä reseptiivisiä, fyysisiä statuaalisia, psyykkisiä mensuraalisia, psyykkisiä komparatiivisia ja psyykkisiä emotionaalisia** adjektiiveja. Fyysisistä reseptiivisistä adjektiiveista Pekka käyttää värejä kuvaavia adjektiiveja sekä adjektiivia *maukas*. Mikko puolestaan käyttää värejä kuvaavien adjektiivien lisäksi fyysisiä reseptiivisiä adjektiiveja *hedelmäinen, pehmeä, ja raikas*:

(58) *Isäni laittoi minulle viestiä Vironmaalta, että ampui hirven, joka sitten myöhemmin jalostuu osaksi häämenua. Isäni tiedusteli, että mitä osaa erityisemmin haluaisimme hirvestä ja olemme tuumanneet, että paistia. Paisti on **maukasta**, ja sitä on **helppo** muokata osaksi hääpöytää ja se maistuu melkein kaikille, jotka lihaa syövät. (Pekka 11.10.2012)*

(59) *Viiniä voi kuvata helposti lähestyttäväksi, **hedelmäiseksi**, melko **runsaaksi** mutta **pehmeäksi**. Tuoksu on intensiivinen ja mausteinen, jossa voi aistia marjoja, aprikoosin kukkia ja myskiä. Jälkimaku on pitkä, ja viini sopii varmasti erinomaisesti pääruokana tarjottavan härän kanssa. (Mikko 4.8.2012)*

- (60) *Paikan kakkuvaihtoehdoista valitsimme lopulta limejuustokakun kahdesta syystä: vihreä on yksi häidemme teemaväreistä, ja halusimme tarjota kevyen ja raikkaan kakun.* (Mikko 6.5.2012)

Adjektiivilla *maukas* tarkoitetaan 'hyvältä maistuvaa, hyvänmakuista, maittavaa ja herkullista' (KS 2012 s.v. *maukas*). Adjektiiville *hedelmäinen* Kielitoimiston sanakirja antaa määritelmän 'Hedelmäinen [= hedelmänmakuinen] viini. Makea-, runsashedelmäinen' (KS 2012 s.v. *hedelmäinen*). Mikon tekstikatkelmassa adjektiiville *pehmeä* sopii parhaiten määritelmä 'sävyistä, valoisuudesta: hillitty, lämmin, lempeä, sointuva, hivelevä. Huilun pehmeä ääni. Kynttilöiden pehmeässä valossa. Punasävyinen pehmeä valaistus. Pehmeät pastellisävyt. Viinin pehmeä hedelmäinen maku.' (KS 2012 s.v. *pehmeä*). Mikon tekstikatkelmassa adjektiiville *raikas* sopii parhaiten määritelmäksi 'viileä, vilpoinen, kylmä, raitis, virkistävä, piristävä; tuore, veres, pilaantumaton: Raikas pakkasaamu. Raikkaat tuulet. Raikas vesi. Aamun-, kasteenraikas. Hengittää raikasta ulkoilmaa. Tuoksua raikkaalta t. raikkaalle. Raikas hedelmäsalaatti. Raikas maku.' (KS 2012 s.v. *raikas*). Luen adjektiivit *maukas*, *hedelmäinen*, *pehmeä*, ja *raikas* fyysisiksi reseptiivisiksi adjektiiveiksi, sillä niillä kuvataan makua. Lisäksi adjektiivien kuvaama entiteettien tarkoitteet *paisti*, *viini* ja *kakku* ovat osa tajunnan ulkopuolella olevaa esi-neellistä todellisuutta. Myös Kielitoimiston sanakirjan määritelmissä näiden jokaisen adjektiivin merkityksestä voi huomata viittauksen johonkin aistivaikutelmaan.

Ruuskanen viiniadjektiiveja käsittelevässä tutkimuksessa adjektiivi *pehmeä* on kolmanneksi yleisin fyysistä ominaisuutta kuvaava adjektiivi. Ruuskanen käyttää tutkimuksessaan R.M.W. Dixonin adjektiivien luokittelumallia hieman soveltaen. Tässä luokittelumallissa fyysisen ominaisuuden adjektiiveja käytetään etenkin maun luonnehtimiseen, mutta myös paikoitellen tuoksujen ilmentämiseen. Adjektiivilla *pehmeä* viitataan etenkin viinin makuun ja suutuntumaan. Myös adjektiivia *runsas* käytetään usein tuoksun kuvaamiseen. Adjektiivin *hedelmäinen* Ruuskanen on luokitellut aromia kuvaavaan adjektiivin semanttiseen tyyppiin, johon kuuluvilla adjektiiveilla viiniä kuvataan johonkin tiettyyn aromiin viitaten. Adjektiivi *hedelmäinen* on Ruuskanen tutkimuksen selkeästi useimmin toistuva adjektiivi. Sillä kuvataan yleisimmin viinin tuoksua, mutta myös joskus makua. (Ruuskanen 2011: 49–56, 61–63.) Adjektiivit *pehmeä*, *hedelmäinen* ja *runsas* kuvaavat siis myös Ruuskanen tutkimuksen mukaan viinin makua tai tuoksua, ja

niiden luokittelu omassa luokittelumallissani fyysisiin reseptiivisiin adjektiivihin on myös tältä kannalta perusteltua.

Fyysisiä reseptiivisiä adjektiiveja morsiamet ja sulhaset käyttävät etenkin kirjoittaessa pukeutumisesta, koristelusta ja tarjoilusta. Kaikissa näissä aihepiireissä ollaan läheisesti tekemisissä aistihavaintojen, etenkin näkö-, maku-, ja tuntoaistin havaintojen, kanssa. Siten on luonnollista, että fyysisiä reseptiivisiä adjektiiveja esiintyykin juuri näissä diskursseissa. Antilan Voi hyvin -lehden adjektiiveja käsittelevässä tutkimuksessa reseptiivisiä adjektiiveja on hieman yli kolmannes kaikista Antilan tutkimusaineiston adjektiiveista. Hänen aineistossaan reseptiivisiä adjektiiveja käytetään lähinnä luonnon ja maistaman kuvaukseen. Kuten omassa aineistossani, myös Antilan aineistossa suuri osa reseptiivisistä adjektiiveista on värejä kuvaavia adjektiiveja. (Antila 2008: 28–31.)

Fyysisistä statuaalisista adjektiiveista sulhaset käyttävät adjektiiveja *alkoholiton*, *mineraalipitoinen* ja *luuton*:

- (61) *Alkoholittoman* alkumaljavaihtoehdon miettimiseen emme halunneet käyttää paljon aikaa. Ainoana ehtonamme oli, että halusimme jotakin muuta kuin tylsääkin tylsempää pommacia. (Mikko 1.8.2012)
- (62) Ja mitä tulee tarjoiluihin ratikassa: annamme jokaiselle tölkillisen kivennäisvettä. - - . *Mineraalipitoinen* vesi toivon mukaan tasapainottaa oloa ennen juhlapaikalle pääsyä ja luo hyvää mieltä kostuttamalla suut. (Mikko 31.7.2012)
- (63) Eli tarvitset lihaa ja kalaa sadan hengen häihin noin 15kg *luuttomana* ja perattuna. Se, mitä se maksaa ja mistä sitä saat on itsestä kiinni. Kuitenkin tuossa määrässä kannattaa jo painella pois Citymarketista ja mennä suoraan tuottajan suuntaan. (Pekka 22.7.2012)

Adjektiivi *alkoholiton* tarkoittaa 'sellaista, jossa ei ole alkoholia' (KS 2012 s.v. *alkoholiton*). Adjektiivi *mineraalipitoinen* taas tarkoittaa 'kivennäispitoista' (KS 2012 s.v. *mineraalipitoinen*). Adjektiivia *luuton* käytetään etenkin ruoasta puhuttaessa, ja sillä tarkoitetaan 'sellaista, jossa ei ole luuta tai luita' (KS 2012 s.v. *luuton*). Adjektiivit *alkoho-*

liton, *mineraalipitoinen* ja *luuton* ovat selkeästi fyysisiä statuaalisia adjektiiveja, sillä ne merkitsevät tilaa tai koostumusta. Lisäksi adjektiivien kuvaamat substantiivien tarkoitteet ovat osa tajunnan ulkopuolella olevaa esineellistä todellisuutta.

Psyykkisistä mensuraalisista adjektiiveista sulhaset käyttävät esimerkiksi adjektiiveja *helppo*, *runsas*, *kevyt* ja *melkoinen*. Aineistoesimerkissä (58) Pekka käyttää psyykkistä mensuraalista adjektiivia *helppo* diskurssissa [tarjoilu]. Adjektiivin *helppo* merkitykseen olen perehtynyt jo aineistoesimerkin (3) käsittelyn kohdalla. Aineistoesimerkissä (59) Mikko käyttää adjektiivia *runsas*. Adjektiivilla *runsas* tarkoitetaan määrästä puhuttaessa 'sellaista, jota on paljon, määrältään suurta tai lukuisaa'. Adjektiivia *runsas* käytetään myös etenkin mitoista tarkoittamassa jonkin verran tietyn määrän ylittävää tai reilua. (KS 2012 s.v. *runsas*.)

Aineistoesimerkissä (60) Mikko käyttää psyykkistä mensuraalista adjektiivia *kevyt*. Adjektiivi *kevyt* tarkoittaa 'vähän painavaa tai ketterää, joustavaa, sulavaa ja herkkää, helppää, pehmeää, lempeää tai vähän ponnistusta vaativaa, helppoa, vaivatonta tai hilpeää, iloista, vapautunutta, huoletonta sekä pintapuolista, pinnallista, leväperäistä ja heppoista'. Mikon tekstikatkelmassa viitataan kakun makuun, jolloin adjektiivin *kevyt* määritelmäksi sopii parhaiten 'heikko, mieto, pieni, vähäinen, niukka'. Tässä merkityksestä myös Kielitoimiston sanakirja antaa makuun viittaavat esimerkit *Kevyttä valkoviiniä. Kevyt suolaus, ehostus*. (KS 2012 s.v. *kevyt*.) Pekka käyttää lisäksi psyykkistä mensuraalista adjektiivia *melkoinen* diskurssissa [tarjoilu]:

(64) *Luovuimme booli-ideasta aika varhaisessa vaiheessa, koska ensinnäkin vieraat odottavat ammatti-ihmisten häistä jotain juomapuolen sinfoniaa ja toisekseen boolin hävikki voi olla melkoinen.* (Pekka 30.5.2012)

Myös adjektiivin *melkoinen* merkitykseen olen syventynyt jo aineistoesimerkin (5) käsittelyn kohdalla. Luen adjektiivit *helppo*, *runsas*, *kevyt* ja *melkoinen* psyykkisiksi mensuraalisiksi adjektiiveiksi, sillä ne merkitsevät vaikeusasteen, koon, määrän tai merkityksen ajatuksissa tapahtuvaa mittaamista. Lisäksi adjektiivien kuvailemat substantiivien tarkoitteet ovat joko epäesineellisiä tai määritteenä olevan adjektiivin kvaliteetti on päättelyn tulosta (ks. Leppäjärvi & Jämsä 1976: 7).

Psyykkisistä komparatiivisista adjektiiveista sulhaset käyttävät hyvin samantyyllisiä adjektiiveja kuin morsiamet. Sulhasten teksteissä diskurssissa [tarjoilu] käytetään esimerkiksi adjektiiveja *erilainen* ja *sellainen*:

- (65) *Drinkkivalikoima ei ole suuren suuri, mutta varmasti riittävä. Tarjolla on kahta **erilaista** Martinia, joita voi nauttia sellaisenaan tai drinkiksi sekoitettuna, viskikolaa sekä puolalaista Zubrowka-biisoninruohovodkaa, josta syntyy omenamehun kanssa aivan **loistava** drinkki (vinkki, vinkki!).* (Mikko 3.8.2012)
- (66) *Meillä tulee olemaan muutama kasvissyöjä, mutta myös pari **sellaista**, jotka eivät esimerkiksi voi uskontonsa vuoksi sika syödä. Ja minun mielestä sika on kuitenkin vähän sellainen ei-niin-juhlava lajike.* (Pekka 11.1.2012)

Adjektiivien *erilainen* ja *sellainen* merkityksiä käsittelin jo morsianten aineistoesimerkkien (56) ja (57) tarkastelun kohdalla, joten jätän ne tässä kohtaa käsittelemättä. Myös perustelut näiden adjektiivien sijoittamiseen komparatiivisten adjektiivien ryhmään löytyvät aineistoesimerkkien (56) ja (57) käsittelyn kohdalta.

Aineistoesimerkissä (65) näkyy Mikon käyttämä psyykkinen emotionaalinen adjektiivi *loistava*. Adjektiivilla *loistava* tarkoitetaan 'kirkasta, hohtavaa, välkkyvää, kiiltävää, kimmeltävää, hehkuvaa, säihkyvää, heleää ja helakkaa'. Mikon tekstikatkelmassa adjektiivin *loistava* merkitykseksi sopii 'erinomainen, suurenmoinen, verraton, mainio, hieno, oiva, loistelias, loistokas, hohdokas'. (KS 2012 s.v. *loistava*.) Lisäksi sulhaset käyttävät diskurssissa [tarjoilu] psyykkisiä emotionaalisia adjektiiveja *fiini* ja *julma*:

- (67) *Juomien oheen voi myöhään illalla napata hodarin. Hodarit olivat juhlapaikkamme suositteloima iltapalavaihtoehto. Alun perin suhtauduimme kuitenkin hieman epäillen ja pohdimme "**fiinimpiä**" vaihtoehtoja. Lopulta laiskuus (ja ehkä järkikin?) voitti: eiköhän se hodari suurimmalle osalle maistu hyvin!* (Mikko 3.8.2012)
- (68) *Kuitenkin, tässä on kuva tulevasta pöydän pääruoasta. Jostakin voi tuntua **julmalta**, että laitan kuvan kuolleesta eläimestä blogiini, mutta tämä on*

minun blogini ja teen sillä mitä haluan. Sitä paitsi välillä on hyvä muistuttaa ihmisille, että liharuoka ei kasva paketissa pihviksi. (Pekka 11.10.2012)

Mikko kirjoittaa pohtineensa *fiinimpiä* vaihtoehtoja häidensä iltapalatarjoiluun. Adjektiivia *fiini* käytetään lähinnä arkikäytössä merkityksessä 'hieno, sievä; hienosteleva, sievistelevä' (KS 2012 s.v. *fiini*). Pekka puolestaan käyttää diskurssissa [tarjoilu] psyykkistä emotionaalista adjektiivia *julma*, jolla tarkoitetaan 'säälimätöntä, armotonta, raakaa, hirveää ja kauheaa' (KS 2012 s.v. *julma*).

Adjektiivit *loistava*, *fiini* ja *julma* ovat selkeästi psyykkisiä emotionaalisia adjektiiveja. Adjektiivien *loistava*, *fiini* ja *julma* sanakirjamerkitykset todistavat sen, että näiden adjektiivien primaariin merkitykseen Pekan ja Mikon tekstikatkelmissa kuuluu emotionaalisuus. Vaikka adjektiivin *loistava* pääsanana tarkoite *drinkki* kuuluu tajunnan ulkopuolella olevaan esineelliseen todellisuuteen, luin adjektiivin *loistava* Mikon tekstikatkelmassa psyykkiseksi emotionaaliseksi adjektiiviksi: adjektiivi *loistava* heijastaa emotionaalista asennoitumista. Adjektiivin *fiini* pääsanana tarkoite *vaihtoehto* kuuluu epäesineelliseen todellisuuteen.

Diskurssiin [tarjoilu] luen kuuluviksi kaikki sellaiset tekstikatkelmat, joissa jollakin tavalla kirjoitetaan häiden ruoka- tai juomatarjoilusta. Tämän alaluvun tekstikatkelmat kuuluvat siis hyvin luonnollisesti diskurssiin tarjoilu. Aineistoesimerkissä (56) Sanna pohtii pieniä macaron-leivoksia, ja aineistoesimerkissä (57) Tiina käsittelee häidensä juomatarjoilua. Lisäksi aineistoesimerkeissä pohditaan hääviinejä, pääruoan lihavaihtoehtoja, iltapalatarjoiluja ja kakkuvaihtoehtoja.

Diskurssissa [tarjoilu] sulhaset käyttävät adjektiiveja useammasta eri adjektiiviryhmästä kuin morsiamet. Tämän diskurssin kohdalla on tosin huomioitava, että diskurssi [tarjoilu] esiintyy miesten teksteissä huomattavasti useammin kuin naisten. Yksittäisiä esiintymiä naisilla on yhteensä neljä, kun taas miesten teksteissä diskurssi [tarjoilu] esiintyy yhteensä 11 kertaa.

5.2.4. Juhlapaikka

Diskurssi [juhlapaikka] esiintyy kaikkien kirjoittajien teksteissä useaan kertaan. Luen diskurssiin [juhlapaikka] kuuluvaksi kaikki sellaiset tekstikatkelmat, joissa morsiamet ja sulhasen jollakin tapaa kuvailevat häiden juhlapaikkaa. Morsiamet käyttävät diskurssissa [juhlapaikka] **fyysisiä mensuraalisia** ja **psykkisiä emotionaalisia** adjektiiveja. Fyysistä mensuraalisista adjektiiveista morsiamet käyttävät esimerkiksi adjektiiveja *kapea, iso, pitkänmallinen* ja *tilava*:

(69) *Kävimme eilen juhlapaikalla ottamassa hieman mittoja ja katsomassa paikkoja ja voin sanoa, että minua ahdistaa. - - . Omistaja sanoi että autot on yleensä jätetty pihatien varteen, mutta ei sinne kyllä mielestämme mahdu. ./ Tai ei ainakaan kovin paljon, tie on melkoisen **kapea**, niin ehkä muutama. Lähistöllä ei ole mitään **isompaa** parkkipaikkaa, eli eli... mitäs tehdään? (Sanna 4.5.2012)*

(70) *Juhlatila on hankalan **pitkänmallinen**, joten kovin kummoisia kuvia siitä en saanut (tällä kertaa sentään kamera mukana!). - - . Samalla tuli vilkaisu vessoja, jotka viimeksi unohdin tarkistaa. Olivat onneksi kivan **tilavat** ja pöydille saa vieraille ”ensiapulaukut”. (Tiina 9.7.2012)*

Adjektiivia *kapea* käytetään etenkin pitkänomaisten esineiden, rakenteiden, muodostumien tai muun sellaisen leveydestä tai paksuudesta puhuttaessa. Adjektiivi *kapea* tarkoittaa myös ’suppea-alaista, niukkaa, vähäistä, ohutta, rajallista, yksipuolista ja ahdasnäköistä’. (KS 2012 s.v. *kapea*.) Adjektiivin *iso* merkitystä olen tutkinut jo aineistoesimerkin (2) käsittelyn yhteydessä, joten toiston välttämiseksi jätän sen tässä käsittelemättä. Sekä adjektiivin *kapea* että adjektiivin *iso* kuvailemat substantiivien tarkoitteet *tie* ja *parkkipaikka* kuuluvat ihmistajunnan ulkopuolella olevaan esineelliseen todellisuuteen. Ne kuvaavat lisäksi tilaan suhteutettua mittaa ja ovat siis selkeästi fyysisiä mensuraalisia adjektiiveja.

Adjektiivissa *pitkänmallinen* määriteosana toimii genetiivimuotoinen adjektiivi *pitkän-*. Adjektiivi *-mallinen* puolestaan on aisti- ja yleisvaikutelmaa ilmaiseva suhteutusadjektiivi. Suhteutusadjektiivit vertailevat entiteetin ominaisuutta ja suhteuttavat sen johonkin

toiseen entiteettiin. Suhteutusadjektiiveilla on etuasemainen genetiivitäydennys tai yhdysanoissa usein määriteosa. Aisti- ja yleisvaikutelmaa ilmaisevilla suhteutusadjektiiveilla suhteutetaan yleensä muita kuin mitattavia ominaisuuksia. (VISK 2008: § 609, § 613.) Adjektiiville *mallinen* Kielitoimiston sanakirja antaa merkityksen 'muotoinen, tyylinen, tyyppinen, mukainen, lainen' (KS 2012 s.v. *mallinen*). Adjektiivi *pitkä* puolestaan tarkoittaa pituudeltaan suurta pituussuuntaan tai pituudeltaan määräkokoista sekä kauan kestävä tai jatkuvaa ja hitaasti kuluva tai suoritettavaa. Adjektiivi *pitkä* saa myös merkitykset 'laaja, runsassisältöinen' sekä 'suuri, iso'. (KS 2012 s.v. *pitkä*.) Tiinan tekstikatkelmassa adjektiivilla *pitkänmallinen* viitataan juhlatilan muotoon ja kokoon yleensä, ja siksi olen lukenut sen tässä fyysiseksi mensuraaliseksi adjektiiviksi. Adjektiivi *tilava* puolestaan tarkoittaa 'sellaista, jossa on paljon tilaa tai joka on avara, laaja, väljä, kookas tai iso' (KS 2012 s.v. *tilava*). Myös adjektiivi *tilava* viittaa siis selkeästi tilan kokoon ja on siksi fyysinen mensuraalinen adjektiivi.

Psyykkisistä emotionaalisista adjektiiveista morsiamet käyttävät adjektiiveja *kaunis*, *meidän näköinen*, *ikävä*, *jyrkkä*, *vaarallinen*, *lapsiystävällinen*, *hyvännäköinen* ja *upea*:

(71) *Paikka on kaunis ja meidän näköisemme, mutta kovin se tuntui taas käydessä pieneltä, joten on myös hieman huolta siitä kuinka saamme vieraat mahdutettua. - - . Tämä on hieman ikävä seikka, lapset on tarkoitus sijoittaa yläkertaan, jossa on tilat mm. dvd:n katselua varten. Mutta hyvänen aika ne portaat sinne on jyrkät ja vaaralliset... ei siis todellakaan mikään lapsiystävällinen paikka. (Sanna 4.5.2012)*

(72) *Tilaan sisältyy myös mielettömän hyvännäköinen baaritila, joka on merkittävin syy miksi edelleen jahkailemme tullako vai ei tulla alkoholia. Näin upeat puitteet jotenkin vaatisivat alkoholitarjoilun =D. (Tiina 9.7.2012)*

Adjektiivin *kaunis* merkityksiä olen käsitellyt jo aineistoesimerkkien (7) ja (51) tarkastelun yhteydessä, joten jätän adjektiivin *kaunis* merkitykset tässä käsittelemättä. Myös adjektiivilausekkeen *meidän näköisemme* merkitystä olen käsitellyt jo aineistoesimerkissä (49). Adjektiivi *ikävä* saa merkitykset 'pitkäveteinen, yksitoikkoinen, mielenkiinnoton, ikävyyttävä, pitkästyttävä, epäviihtyisä, kuiva, kuivakiskoinen, tylsä', 'alakuiloinen, apea, ankea, haikea' sekä 'valitettava, harmillinen, kiusallinen, hankala; epä-

miellyttävä, vastenmielinen’ (KS 2012 s.v. *ikävä*.) Adjektiivilla *vaarallinen* puolestaan tarkoitetaan ’sellaista, joka aiheuttaa vaaraa, jossa vaara uhkaa sekä onnettomuutta, vahinkoa tai muuta sellaista tuottavaa, riskin ja riskejä sisältävää sekä pelottavaa ja pelättävää’ (KS 2012 s.v. *vaarallinen*.) Adjektiivi *lapsiystävällinen* saa yhteiskunnasta, suunnittelusta tai muusta sellaisesta puhuttaessa merkitykset ’lasten tarpeet huomioon ottava, lasten hyvinvointia edistävä’ sekä ihmisistä tavallisemmin puhuttaessa merkitykset ’lapsille ystävällinen, lapsista pitävä’ (KS 2012 s.v. *lapsiystävällinen*.) *Ystävällinen*-loppuiset yhdysadjektiivit ovat *vapaa*- ja *rikas*-loppuisten yhdysadjektiivien ohella yksi lukumäärältään yleisimpiä yhdysadjektiiveja. *Ystävällinen*-adjektiivi on yksi laajakäyttöisimpiä adjektiiveja, jos otetaan huomioon kuinka moneen erilaiseen määriteosaan se liittyy. Adjektiivi *ystävällinen* antaa muodostamalleen yhdysadjektiiville merkityksen ’johonkin myönteisesti suhtautuva, jotakin suosiva tai edistävä’. (Palander 2002: 16.) Adjektiivit *kaunis*, *meidän näköinen*, *ikävä*, *vaarallinen* ja *lapsiystävällinen* välittävät lauseen tuottajan Sannan suhtautumista, joten luen ne psyykkisiksi emotionaaliseksi adjektiiveiksi.

Tiina käyttää diskurssissa [juhlapaikka] adjektiiveja *hyvännäköinen* ja *upea*. Adjektiivilla *hyvännäköinen* tarkoitetaan ’hyvältä näyttävää, hauskannäköistä, kaunista, komeaa, tyylikästä tai muuta sellaista sekä huvittavan tai hassun näköistä’ (KS 2012 s.v. *hyvännäköinen*). Kuten aineistoesimerkissä (70) Tiinan käyttämä adjektiivi *pitkänmallinen*, myös adjektiivi *hyvännäköinen* on suhteutusadjektiivi, jolla verrataan kahta entiteettiä jonkin ominaisuuden tai dimension suhteen (VISK 2008: § 609). Adjektiivi *upea* saa merkitykset ’komea, näyttävä, loisteliaa, loistava, suurenmoinen’ (KS 2012 s.v. *upea*). Myös adjektiivit *hyvännäköinen* ja *upea* ilmaisevat lauseen tuottajan Tiinan hyväksyvää asennetta, ja niiden primaariin merkitykseen kuuluu emotionaalisuus.

Miehet käyttävät diskurssissa [juhlapaikka] **fyysisiä mensuraalisia** adjektiiveja. Muut miesten käyttämät adjektiivit jakautuvat eri adjektiiviryhmiin tasaisesti, eikä mikään muu ryhmä korostu molempien sulhasten teksteissä. Miehet käyttävät diskurssissa [juhlapaikka] esimerkiksi adjektiiveja *suuri*, *pieni*, ja *iso*:

- (73) *Paikan kolme juhlasalia sijaitsevat rakennuksen toisessa kerroksessa. **Suurimmassa**, av-laitteet tarjoavassa salissa (150 m²) järjestetään ruokailu ja ohjelmanumerot, kun taas **pienempään** Keltaiseen saliin (120 m²) si-*

joitetaan noutopöytä, baari sekä myöhemmin tanssilattia. (Mikko 5.5.2012)

- (74) *Talo oli rakennettu kolmeen kerrokseen, jossa keskimmaisessa oli kyökki ja **pieni** sali, alakerrassa saunatilaa ja pari huonetta ja yläkerrassa varsinainen juhlasali. Juhlasali oli rakennettu kahteen osaan, joita yhdisti kaksi **isoa** ovea.* (Pekka 28.2.2012)

Adjektiiviksi *suuri* tarkoittaa 'ulottuvuudeltaan, ulkonaisilta mitoiltaan isokokoista ja kookasta tai määrältään, paljoudeltaan runsasta tai asteeltaan, voimaltaan, vaikutukseltaan huomattavaa tai arvoltaan ja merkitykseltään tai asemaltaan huomattavaa, merkittävää ja tärkeää' (KS 2012 s.v. *suuri*). Mikon tekstikatkelmassa adjektiiviksi *suuri* merkitsee mitoiltaan isokokoista tai suurta. Antilan tutkimuksessa neljänneksi yleisin adjektiiviksi Voi hyvin -lehdessä on adjektiiviksi *suuri*. Useimmiten Antila on luokitellut adjektiivin *suuri* psyykkiseksi mensuraaliseksi adjektiiviksi. Vain kolmessa tapauksessa Antila luokittelee adjektiivin *suuri* fyysisiksi mensuraaliseksi adjektiiviksi. (Antila 2008: 61–62.)

Adjektiivien *pieni* ja *iso* merkityksiä olen tarkastellut työssäni jo aikaisemmin, joten en koe niiden käsittelyn olevan tässä enää tarpeellista. Adjektiiviksi *pieni* olen tarkastellut jo aineistoesimerkeissä (9) ja (46) ja adjektiiviksi *iso* aineistoesimerkeissä (2) ja (11). Mikon ja Pekan teksteissä adjektiivit *suuri*, *pieni* ja *iso* merkitsevät kokoa yleensä. Niiden kuvailemat entiteettien tarkoitteet *sali* ja *ovi* ovat osa tajunnan ulkopuolella olevaa esineellistä todellisuutta, ja siksi luokittelen nämä adjektiivit fyysisiksi mensuraaliseksi adjektiiviksi.

Sekä morsiamet että sulhaset käyttävät siis diskurssissa [juhlapaikka] fyysisiä mensuraalisia adjektiiveja. Mensuraalisten adjektiivien käyttö tässä diskurssissa on luonnollista, sillä diskurssissa [juhlapaikka] kirjoittajat usein kuvailevat konkreettisia paikkoja tai tiloja. Morsiamet käyttävät diskurssissa [juhlapaikka] lisäksi psyykkisiä emotionaalisia adjektiiveja. Tässä diskurssissa ennakkohypoteesini siitä, että morsiamet käyttävät enemmän psyykkisiä adjektiiveja, pitää siis paikkansa. Morsianten teksteissä diskurssi [juhlapaikka] esiintyi kolme kertaa ja sulhasten teksteissä neljä kertaa.

6. TUTKIMUSTULOSTEN POHDINTAA

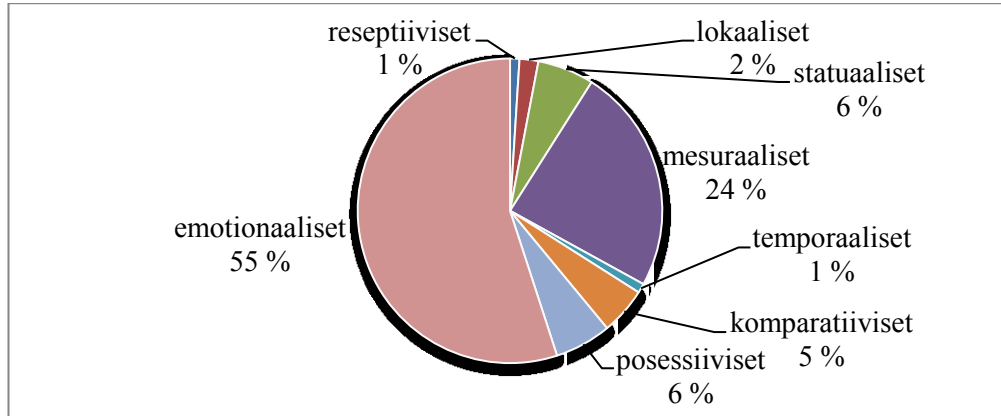
6. 1. Adjektiivien määrällistä tarkastelua

Tässä luvussa tarkoitukseni on lyhyesti tarkastella adjektiivien määriä aineistossani. Vaikka tarkoitukseni ei ole luoda varsinaista yksityiskohtaista kvantitatiivista analyysia, tämä alaluku on tärkeä osa morsianten ja sulhasten adjektiivien vertailua. Lisäksi tämä luku auttaa minua antamaan totuudenmukaisen kuvan morsianten ja sulhasten käyttämistä adjektiiveista. Aluksi käsittelen eri adjektiiviryhmien prosentuaalisia osuuksia koko aineistossa. Tämän jälkeen tarkastelen erikseen morsianten ja sulhasten käyttämiä adjektiiveja ja niiden prosentuaalisia osuuksia.

Adjektiiviesiintymiä on aineistossani yhteensä 1 007. Koko aineiston adjektiiveista naisten käyttämiä adjektiiveja on 49 % ja miesten käyttämiä adjektiiveja 51 %. Ottaen huomioon siis kaikki adjektiivit tarkastelematta niiden semanttisia ryhmiä morsianten ja sulhasten tekstien adjektiiviesiintymät ovat määrällisesti lähellä toisiaan. Aineistoni kaikista adjektiiveista 72 % on psyykkisiä ja 27 % fyysisiä. Tutkimusaineistoni adjektiivien kokonaismäärä vastaa muutaman muun Oulun yliopistossa julkaistun adjektiivitutkimuksen adjektiivimäärää. Esimerkiksi Anna Antilan (2008) *Voi hyvin* -lehden adjektiiveja käsittelevässä tutkimuksessa adjektiiveja on yhteensä 704, joista fyysisiä adjektiiveja on 17,6 % ja psyykkisiä 82,4 %. Salla Klemolan (1997) satujen adjektiiveja käsittelevässä tutkimuksessa adjektiiveja on yhteensä 1061. Klemolan tutkimuksen kansansatujen adjektiiveista 62,7 % on psyykkisiä ja 37,3 % fyysisiä. Uusien satujen adjektiiveista 58,6 % on psyykkisiä ja 41,1 % fyysisiä. Sepän (2010) tutkimuksessa adjektiiveja on 3090 kappaletta, Tihisen (2006) tutkimuksessa adjektiiviesiintymiä on 2613 kappaletta ja Ahon (2000) tutkimuksessa adjektiiveja on yhteensä 4059.

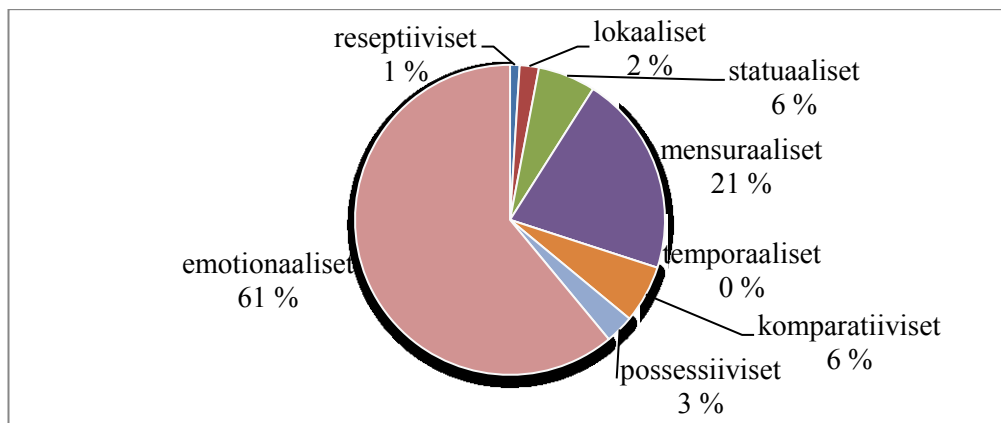
Konteksti vaikuttaa luonnollisesti adjektiiviesiintymien määrään. On siis oletettavaa, että joissakin tekstiyhteyksissä adjektiiveja on huomattavasti enemmän. Esimerkiksi Ruuskasen (2011) aineiston viinikuvaukset koostuvat pääasiassa adjektiiveista. Hänen aineistossaan adjektiivien toistuvuus on suurta, ja siltikin erilaisia adjektiiveja on yhteensä 252 kappaletta. Konteksti vaikuttanee myös siihen, miten fyysisten ja psyykkisten adjektiivien osuus aineistoissa vaihtelee.

Tutkimusaineistoni adjektiiveista valtaosa, 72 %, on psyykkisiä adjektiiveja. Psyykkisistä adjektiiveista 1 % on reseptiivisiä, 2 % lokaalisia, 6 % statuaalisia, 24 % mensuraalisia, 1 % temporaalisia, 5 % komparatiivisia, 6 % posessiivisia ja 55 % emotionaalisia. Psyykkisten adjektiivien jakautuminen aineistossani näkyy kuviossa 3.

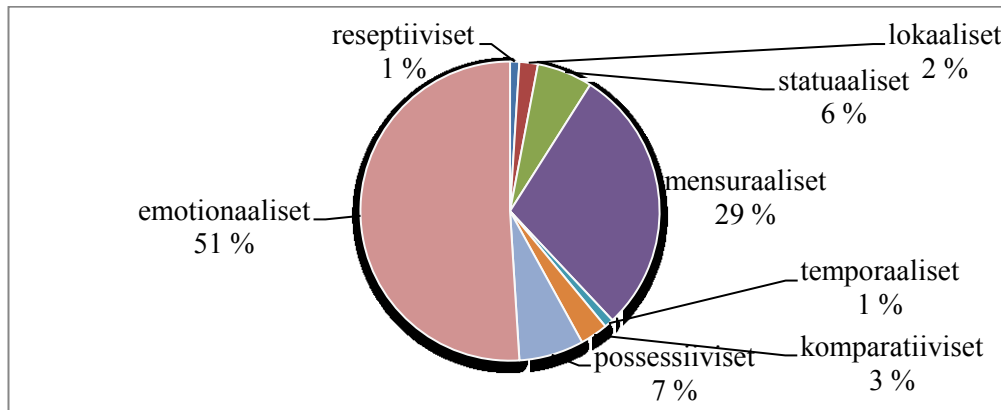
KUVIO 3. Psyykkiset adjektiivit.

Naisten teksteissä adjektiiviesiintymiä on yhteensä 498. Näistä psyykkisiä on 346 adjektiiviesiintymää. Toisin sanoen 70 % kaikista naisten käyttämistä adjektiiveista on psyykkisiä. Naisten käyttämistä psyykkisistä adjektiiveista 1 % on reseptiivisiä, 2 % lokaalisia, 6 % statuaalisia, 21 % mensuraalisia, 6 % komparatiivisia, 3 % posessiivisia ja 61 % emotionaalisia. Temporaalisista adjektiiveista morsianten käyttämässä adjektiiveissa oli ainoastaan yksi esiintymä, ja siten se ei tällä prosenttitarkkuudella näy tuloksissa. Morsianten käyttämien psyykkisten adjektiivien jakautuminen aineistossani näkyy kuviossa 4.

KUVIO 4. Morsianten käyttämät psyykkiset adjektiivit.

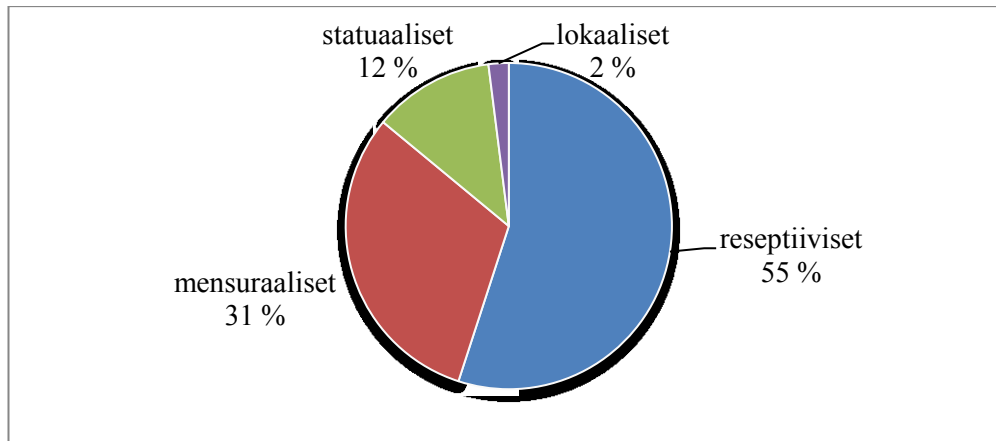
Sulhasten teksteissä adjektiiviesiintymiä on yhteensä 509. Näistä psyykkisiä on 401 esiintymää eli 79 % prosenttia kaikista sulhasten käyttämistä adjektiiveista. Miesten käyttämistä psyykkisistä adjektiiveista reseptiivisiä on 1 %, lokaalisia 2 % statuaalisia 6 %, mensuraalisia 29 %, temporaalisia 1 %, komparatiivisia 3 %, possessiivisiä 7 % ja emotionaalisia 51 %. Sulhasten käyttämät psyykkiset adjektiivit jakautuvat aineistossani kuvion 5 mukaisesti.

KUVIO 5. Sulhasten käyttämät psyykkiset adjektiivit.

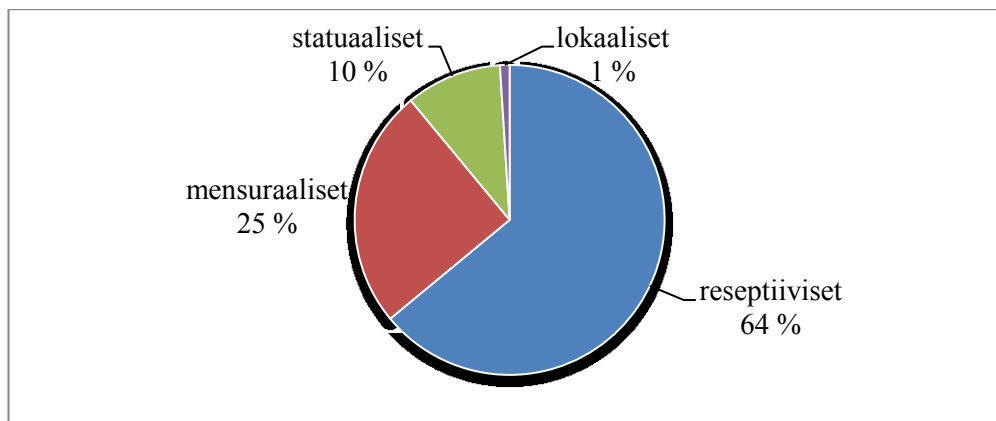
Tämän luvun kuvioissa olen siis tarkastellut ainoastaan adjektiivien määriä morsianten ja sulhasten teksteissä enkä ole huomionnut niiden yhteydessä esiintyviä diskursseja. Kun morsianten ja sulhasten käyttämiä adjektiiveja tarkastelee huomioimatta diskursseja, psyykkisten adjektiivien semanttisiin alaryhmiin on suhteellisen samansuuntaista. Sulhasten käyttämistä adjektiiveista hieman suurempi osa on psyykkisiä. Psyykkisten adjektiivien semanttisten ryhmien adjektiiviesiintymien määrät poikkeavat hieman toisistaan. Morsianten käyttämistä adjektiiveista 61 % on emotionaalisia ja sulhasten käyttämistä adjektiiveista 51 % on emotionaalisia. Sen sijaan miehet käyttävät psyykkisiä mensuraalisia adjektiiveja hieman enemmän kuin naiset.

Fyysisiä adjektiiveja on aineistossani 28 % kaikista adjektiiveista. Fyysisistä adjektiiveista 55 % on reseptiivisiä, 31 % mensuraalisia, 12 % statuaalisia ja 2 % lokaalisia. Näissä luvuissa olen siis ottanut huomioon sekä miesten että naisten käyttämät adjektiivit. Fyysisten adjektiivien jakautuminen aineistossani näkyy kuviossa 6.

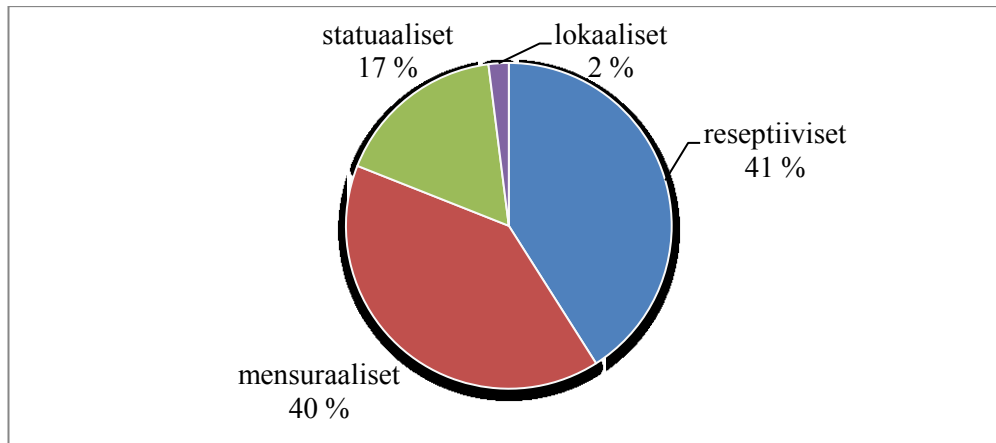
KUVIO 6. Fyysiset adjektiivit.

Morsianten tekstien adjektiiviesiintymistä 173 kappaletta eli 35 % on fyysisiä. Naisten käyttämistä fyysisistä adjektiiveista 64 % on reseptiivisiä, 25 % mensuraalisia, 10 % statuaalisia ja 1 % lokaalisia. Kuvio 7 ilmaisee morsianten käyttämien fyysisten adjektiivien jakautumisen eri semanttisiin ryhmiin.

KUVIO 7. Naisten käyttämät fyysiset adjektiivit.

Sulhasten käyttämistä adjektiiveista 108 eli 21 % on fyysisiä. Miesten käyttämistä fyysisistä adjektiiveista 41 % reseptiivisiä, 40 % mensuraalisia, 17 % statuaalisia ja 2 % lokaalisia. Kuviossa 8 näkyy sulhasten käyttämien fyysisten adjektiivien jakautuminen semanttisiin ryhmiin.

KUVIO 8. Miesten käyttämät fyysiset adjektiivit.

Fyysisten adjektiivien kohdalla morsianten ja sulhasten käyttämät adjektiivit jakautuivat semanttisiin alaryhmiin hieman eri tavalla. Morsianten käyttämistä adjektiiveista suurin osa, 61 %, on reseptiivisiä. Sulhasten teksteissä taas fyysisten mensuraalisten ja fyysisten reseptiivisten adjektiivien osuus on lähes sama, noin 40 %. Lokaalisia adjektiiveja sekä morsiamet että sulhaset käyttävät hyvin rajallisesti. Statuaalisia adjektiiveja miehet käyttävät hieman useammin kuin naiset.

Tämä alaluku 6.1. osoittaa hyvin sen, kuinka erilaisia tai yksipuolisempia tutkimukseni tulokset olisivat olleet, mikäli en olisi ottanut diskurssien tarkastelua mukaan tutkimukseeni ja osaksi analyysiani. Kun adjektiivit sidotaan asiayhteyteensä ja kirjoitusaiheeseensa, erot morsianten ja sulhasten käyttämien adjektiivien välillä tulevat selkeämmin esille. Lisäksi diskurssikohtainen tarkastelu tuo esiin enemmän morsianten ja sulhasten suhtautumista häiden aihepiireihin.

6.2. Tutkimustulokset adjektiivien semanttisten ryhmien mukaan

Fyysisiä reseptiivisiä adjektiiveja aineistoni kirjoittajat käyttävät diskursseissa [koristelu] ja [tarjoilu]. Morsiamet käyttävät fyysisiä reseptiivisiä adjektiiveja lisäksi diskursseissa [pukeutuminen]. Fyysisiä reseptiivisiä adjektiiveja sekä morsiamet ja sulhaset käyttävät ainoastaan päädiskurssin [konkreettiset järjestelytoimenpiteet] aladiskursseissa. Fyysiset reseptiiviset adjektiivit ilmaisevat ulkoisen todellisuuden herättämiä aisti-vaikutelmia, ja niiden pääsanana tarkoite kuuluu ihmistajunnan ulkopuolella olevaan

todellisuuteen. Pääsanojen konkreettisuuden vuoksi on luonnollista, etteivät morsiamet ja sulhaset kuvaile tunteitaan fyysisin reseptiivisin adjektiivein.

Fyysisiä mensuraalisia adjektiiveja morsiamet ja sulhaset käyttävät diskurssissa [juhlapaikka]. Morsiamet käyttävät fyysisiä mensuraalisia adjektiiveja lisäksi diskurssissa [pukeutuminen] ja [koristelu]. Juhlapaikan kuvaaminen fyysisin mensuraalisin adjektiivein on varsin luonnollista: usein teksteissä kuvataan häidenviettopaikkaa hyvin konkreettisesti eri tiloja ja kalustusta eritellen. Tällöin kokoa ja mittaa kuvaavat adjektiivit nousevat helposti esille. Morsiamet käyttävät fyysisiä mensuraalisia adjektiiveja kirjoittaessaan pukeutumisestaan ja häiden koristelusta. Mensuraalisilla adjektiiveilla morsiamet usein tuovat kuvailunsa kohteeseen yksityiskohtia ja tarkkuutta.

Fyysisiä statuaalisia adjektiiveja naiset käyttävät diskurssissa [pukeutuminen] ja [koristelu] ja miehet diskurssissa [tarjoilu]. Statuaalisilla adjektiiveilla morsiamet ja sulhaset kuvaavat joko tilaa tai koostumusta. Fyysisistä statuaalisista adjektiiveista tutkimusaineistossani esiintyivät esimerkiksi adjektiivit *paljas, alkoholiton, luuton, mineraalipitoinen, muovinen, ryppyinen, valmis* ja *tyhjä*.

Fyysisiä lokaalisia, psyykkisiä reseptiivisiä, psyykkisiä lokaalisia ja psyykkisiä temporaalisia aineistoni morsiamet ja sulhaset käyttävät tutkimusaineistoni teksteissä hyvin rajallisesti. Kaikista 1007 adjektiivista yhteensä 5 adjektiivia on fyysisiä lokaalisia, 8 psyykkisiä reseptiivisiä, 16 psyykkisiä lokaalisia ja 4 psyykkisiä temporaalisia. Yhdessäkään analyysissä käsittelemässäni diskurssissa mikään näistä adjektiivien semanttisesta ryhmästä ei noussut esille siten, että molemmat sulhasista tai morsiamista olisivat niitä käyttäneet. Täten näiden adjektiivien kohdalla en voi tehdä päätelmiä niiden yleisimmistä diskurssikonteksteista. **Psyykkisiä statuaalisia adjektiiveja** morsianten ja sulhasten teksteissä esiintyi hieman enemmän: 45 adjektiiviesiintymää kaikista 1007 adjektiiviesiintymästä on psyykkisiä statuaalisia adjektiiveja. Kuitenkin nämä psyykkiset statuaaliset adjektiivit jakoutuivat diskurssihin epätasaisesti eikä psyykkisiä statuaalisia adjektiiveja kerry erityisesti tiettyyn diskurssiin.

Psyykkisiä mensuraalisia adjektiiveja morsiamet käyttävät runsaasti useissa eri diskurssissa. Sekä morsiamet että sulhaset käyttävät psyykkisiä mensuraalisia adjektiiveja diskurssissa [koristelu]. Morsiamet käyttävät psyykkisiä mensuraalisia adjektiiveja li-

säksi diskursseissa [stressi ja huolet], [kiire] ja [pukeutuminen]. Miehet käyttävät psyykkisiä mensuraalisia adjektiiveja myös diskurssissa [tarjoilu]. Morsiamet kuvaavat mensuraalisin adjektiivein siis myös tunteita, kun taas miehet käyttävät psyykkisiä mensuraalisia adjektiiveja ainoastaan päädiskurssissa [konkreettiset järjestelytoimenpiteet]. Kokoa ja mittaa ilmaisevat adjektiivit ovat tutkimusaineistossani hyvin yleisiä ja taajaan esiintyviä, joten mensuraalisten adjektiivien laaja esiintyvyys eri diskursseissa on luonnollista.

Psyykkisiä komparatiivisia ja psyykkisiä possessiivisia adjektiiveja morsiamet ja sulhaset käyttävät ainoastaan yhdessä diskurssissa. Psyykkisiä komparatiivisia adjektiiveja sekä morsiamet että sulhaset käyttävät diskurssissa [tarjoilu]. Psyykkisiä possessiivisia adjektiiveja sulhaset käyttävät diskurssissa [pukeutuminen]. Komparatiivisista adjektiiveista etenkin adjektiivi *erilainen* korostuu sekä morsianten että sulhasten teksteissä.

Psyykkisiä emotionaalisia adjektiiveja morsiamet ja sulhaset käyttävät tutkimusaineistossani hyvin taajaan. Morsiamet käyttävät emotionaalisia adjektiiveja kaikissa muissa diskursseissa paitsi diskurssissa [tarjoilu]. Sulhaset käyttävät psyykkisiä emotionaalisia adjektiiveja diskursseissa [stressi ja huolet], [kiire] ja [tarjoilu]. Sekä morsiamet että sulhaset kuvaavat siis häiden aiheuttamia tunteita emotionaalisilla, asennetta ilmaisevilla adjektiiveilla. Lisäksi emotionaalisia adjektiiveja käytetään aineistossani kuvaamaan konkreettisia esineellisiä tarkoitteita.

7. PÄÄTÄNTÖ

Tässä pro gradu -tutkielmassani tutkin morsianten ja sulhasten blogitekstien adjektiiveja ja diskursseja. Tarkoitukseni oli yhdistää diskurssit ja adjektiivit siten, että tutkin adjektiiveja kunkin teksteistä esiin nousseen diskurssin sisällä. Tutkimusaineistoni koostuu kahden morsiamen ja kahden sulhasen hääblogiteksteistä. Tekstejä on yhteensä 108 kappaletta, ja ne kaikki ovat yli sadan sanan mittaisia. Kaikki tässä tutkimuksessa tutkimani tekstit on kirjoitettu aikana 20.1.2012–25.6.2013.

Tutkimuksessani yhdistelin leksikaalista semantiikkaa ja kriittistä diskurssianalyysiä. Leksikaalisen semantiikan avulla tarkastelin sitä, millaisia blogitekstien adjektiivit ovat. Semantiikkaa tarvitsin analyysissäni siihen, että voin ottaa kantaa adjektiivien merkityksiin. Diskurssianalyysin osalta painotin analyysissäni kriittistä diskurssianalyysiä ja nojasin työni etenkin Norman Fairclough'n (esim. 1989) ajatuksille. Diskurssianalyysi näkyi työssäni siinä, että tarkastelin tiettyihin diskursseihin liittyneitä adjektiiveja. Adjektiivien luokittelussa käytin Leppäjärven ja Jämsän (1976) luokittelumallia. Tässä semanttisessa luokittelussa adjektiivit jaetaan fyysisiin ja psyykkisiin adjektiiveihin. Käyttämäni Leppäjärven ja Jämsän luokittelumalli (1976) luokittelee adjektiivit semanttisin perustein, ja semantiikka tuli siis esille tutkimuksessani myös sitä kautta.

Ensisijaisena tutkimuskysymyksenäni pohdin sitä, millaisia morsianten ja sulhasten käyttämät adjektiivit ovat ja millaisiin semanttisiin ryhmiin ne sijoittuvat. Lisäksi pyrin koko analyysini ajan vertaamaan morsianten ja sulhasten teksteissään käyttämiä adjektiiveja. Samalla kiinnitin huomiota siihen, millaisia diskursseja morsianten ja sulhasten teksteissä esiintyy. Minua kiinnosti tutkia etenkin sitä, millaisia adjektiiveja morsiamet ja sulhaset käyttävät eri diskurssien yhteydessä.

Ennakkohypoteesieni paikkansapitävyys vaihteli analyysissäni diskursseittain: toisissa diskursseissa hypoteesini pitivät paikkansa, kun taas toisissa diskursseissa tulokset olivat päinvastaisia. Esimerkiksi diskurssissa [koristelu] ennakkohypoteesini piti paikkansa: naiset kuvaavat koristelua käyttäen adjektiiveja useammasta eri adjektiiviryhmästä, kun taas miehet pitäytyivät parin eri ryhmän adjektiiveissa. Eräs ennakkohypoteesini oli se, että sulhaset käyttävät enemmän fyysisiä adjektiiveja kuin morsiamet. Ottaen huo-

mioon kaikki käsittelemäni diskurssit, tämä ennakkohypoteesi ei pitänyt kovin hyvin paikkaansa. Diskursseissa [stressi ja huolet], [kiire], [pukeutuminen], [koristelu] ja [juhlapaikka] miehet käyttivät fyysisiä adjektiiveja saman verran tai vähemmän kuin naiset. Diskurssissa [pukeutuminen] naiset käyttävät fyysisiä adjektiiveja jopa huomattavasti enemmän kuin miehet. Ainoastaan diskurssissa [tarjoilu] sulhaset käyttävät fyysisiä adjektiiveja enemmän kuin morsiamet. Toisaalta diskurssissa [juhlapaikka] morsiamet käyttävät fyysisten adjektiivien lisäksi psyykkisiä adjektiiveja, kun taas miehet käyttävät ainoastaan fyysisiä adjektiiveja. Diskurssissa [juhlapaikka] miesten käyttämien adjektiivien fyysisyys siis korostuu.

Toinen ennakkohypoteesini oli, että tunteiden kuvauksessa naiset käyttävät psyykkisiä adjektiiveja ja miehet fyysisiä adjektiiveja. [Tunteet] -päädiskurssista suurimmiksi aladiskursseiksi tutkimuksessani nousivat [stressi ja huolet] sekä [kiire]. Molemmissa näissä diskursseissa oli havaittavissa sekä häähumun aiheuttamia negatiivisia että positiivisia tunteita. Tunteiden kuvauksen kohdalla ennakkohypoteesini ei pitänyt paikkaansa: sekä morsiamet että sulhaset kuvailivat tunteitaan ainoastaan psyykkisin adjektiivein.

Ennakkohypoteesinani uskoin myös, että morsiamet kuvaavat häiden konkreettisia järjestelytoimenpiteitä moninaisemmin ja käyttäen adjektiiveja useasta adjektiivien semanttisesta ryhmästä. [Konkreettiset järjestelytoimenpiteet] -päädiskurssin alla käsitelin diskurssit [pukeutuminen], [koristelu], [tarjoilu] ja [juhlapaikka]. Diskurssissa [pukeutuminen] naiset tosiaan kuvailivat hääpukeutumista monipuolisemmin käyttäen adjektiiveja useammasta semanttisesta ryhmästä. Myös diskurssissa [koristelu] morsiamet käyttävät adjektiiveja useammasta semanttisesta ryhmästä kuin miehet. Diskurssissa [tarjoilu] sen sijaan miehet käyttävät adjektiiveja monipuolisemmin useammasta adjektiivien semanttisesta ryhmästä kuin naiset. Diskurssin [juhlapaikka] kohdalla naiset käyttävät kahden eri ryhmän adjektiiveja ja miehet vain yhden. Lukuun ottamatta diskurssia [tarjoilu] naiset siis tosiaankin kuvailevat häiden konkreettisia järjestelytoimenpiteitä käyttäen adjektiiveja useammasta adjektiiviryhmästä kuin miehet.

Analyysissäni otin huomioon myös sen, kuinka usein diskurssit esiintyvät morsianten ja sulhasten teksteissä. Otin tämän seikan mukaan tarkasteluuni, sillä luonnollisesti diskurssien esiintymiskerroilla on vaikutusta siihen, kuinka paljon ja kuinka monipuolisesti adjektiiveja esiintyy kussakin diskurssissa. Useimmat diskurssit esiintyivät morsianten

teksteissä muutaman kerran useammin kuin sulhasten teksteissä. Ainoastaan diskurssit [tarjoilu] ja [juhlapaikka] esiintyivät tiheämmin sulhasten teksteissä kuin morsianten teksteissä. Täysin luetettavaa kuvaa diskurssien esiintymiskertojen huomioiminen ei anna siitä, minkä verran morsiamet ja sulhaset kirjoittavat yksittäisestä diskurssista. En nimittäin ole ottanut huomioon tekstien pituuksia, esimerkiksi kunkin diskurssin sanamääriä. Näiden laskeminen ei välttämättä olisi mahdollistakaan diskurssien häilyvän rajan vuoksi. Vaikka usein sulhasten teksteissä diskurssien esiintymiskertoja on vähemmän, se ei tarkoita, että miehet olisivat kirjoittaneet aiheesta vähemmän: usein miehet panostavat yhdellä kerralla pidempään tekstiin, kun naiset saattavat mainita esimerkiksi pienen yksityiskohdan pukeutumisestaan vaikkapa tekstin loppusanoissa.

Diskurssien kohdalla päädyin siihen, että pitäydyn tutkimuksessani lähinnä päädiskurssissa. Mikäli olisin jatkanut jaotteluani vielä pienempiin ja suppeampiin diskurssihin, olisi adjektiivien yhdistäminen näihin käynyt vaikeaksi. Tarkoitan tällä sitä, että esimerkiksi diskurssissa [pukeutuminen] morsiamet saattavat käyttää saman adjektiiviryhmän adjektiiveja. Jos kuitenkin erottelen diskurssista [pukeutuminen] vielä aladiskurssin [asusteet], jakautuvat adjektiivit helposti siten, että jokainen tutkimukseni informantti käyttää diskurssissa adjektiiveja eri ryhmistä. Olen kuitenkin ottanut aladiskurssit huomioon analyysissäni aina, kun se vain tulosten ilmentämisen kannalta on mahdollista ja oleellista.

Tutkimukseni tuloksiin vaikuttaa olennaisesti se, että tutkin ainoastaan neljän eri kirjoittajan tekstejä. Täten yksilölliset tavat kirjoittaa näkyvät myös tuloksissa. Lisäksi tarkastelin analyysissäni ainoastaan sellaisia diskursseja, jotka esiintyivät kaikkien aineistoni kirjoittajien teksteissä. Alkuperäinen ideani oli tutkia myös sellaisia diskursseja, jotka esiintyvät esimerkiksi ainoastaan kolmen kirjoittajan teksteissä. Päädyin tarkastelemaan kuitenkin ainoastaan kaikkien teksteissä esiintyviä diskursseja, sillä muussa tapauksessa työni olisi laajentunut huomattavasti. Lisäksi koin, että vähemmällä diskurssimäärällä pääsen adjektiivien analysoinnissa syvemmälle.

Pidän edelleen morsianten ja sulhasten blogitekstien tutkimista mielenkiintoisena. Tässä omassa tutkimuksessani teen vain pienen pintaraapaisun yhteen sanaryhmään, adjektiivihin. Blogitekstit ovat monipuolisuutensa, ajankohtaisuutensa ja osittain myös julkisuutensa vuoksi niin antoisa tutkimuskohde, että niissä riittäisi tutkittavaa enemmänkin.

LÄHTEET

Tutkimusaineisto

Sannan blogi	27 blogitekstiä, saatavilla: http://vihreamorsian.blogspot.com
Tiinan blogi	27 blogitekstiä, saatavilla: http://ranteennauha.blogspot.com
Mikon blogi	27 blogitekstiä, saatavilla: http://sulhanen2012.blogspot.fi
Pekan blogi	27 blogitekstiä, saatavilla: http://sulhasenblogi.blogspot.fi/

Kirjallisuus

- AARTS, JAN M. G. – CALBERT, JOSEPH P. 1979: *Metaphor and non-metaphor: the semantics of adjective-noun combinations*. Tübingen: Max Niemeyer Verlag.
- AHO, MARI 2000: *Mainosten adjektiivit ja kuvat 1960- ja 1990-luvun Suosikki lehdessä*. Pro gradu -tutkielma. Oulun yliopisto.
- ANTILA, ANNA 2008: *Ideologian ilmeneminen Voi hyvin -lehden adjektiiveissa*. Pro gradu -tutkielma. Oulun yliopisto.
- AUREJÄRVI-KARJALAINEN, ANNELI 1999: *Perheen omat juhlat: Siviiliseremoniat häistä hautajaisiin*. Juva: WSOY.
- BARROW, AARON 2007: *The rise of the blogosphere*. Lontoo: Praeger Publishers.
- BHAT, SHANKARA D.N. 1994: *The Adjectival Category: Criteria for differentiation and identification*. Amsterdam/ Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
- BREBAN, TINE 2010: *English adjectives of comparison: lexical and grammaticalized uses*. Berlin: Walter de Gruyter.
- CLYDE, LAUREL 2004: *Weblogs and Libraries*. Oxford: Chandos Publishing.
- DIXON, ROBERT 1977: *Where have all the adjectives gone?* Berlin: Mouton.
- ERONEN, RIITTA 2002: Komparaation keinot – voiko ruusukin olla ruusumpi? – *Virittäjä* 1/2002. s. 9–13.
- ESKOLA, JARI – SUORANTA, JUHA 2000: *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. Tampere: Vastapaino.
- FAIRCLOUGH, NORMAN 1989: *Language and power*. London: Longman.
- 1992: *Discourse and social change*. Cambridge: Polity Press.
- 1995: *Critical discourse analysis: the critical study of language*. London: Longman.

- 1997: *Miten media puhuu*. Tampere: Vastapaino.
- FOWLER, ROGER 1986: *Linguistic Criticism*. Oxford: Oxford University Press.
- GODDARD, CLIFF 2011: *Semantic Analysis. A Practical Introduction*. Oxford: Oxford University Press.
- HAKANEN, AIMO 1973: *Adjektiivien vastakohtaisuudet*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- HALLIDAY, M. A. K 1978: *Language as social semiotic. The social interpretation of language*. London: Edward Arnold.
- HEIKKINEN, VESA 1999: *Ideologinen merkitys: kriittisen tekstintutkimuksen teoriassa ja käytännössä*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- HAKULINEN, AULI – KARLSSON, FRED 1995: *Nyky-suomen lauseoppia*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- HIIDENMAA, PIRJO 2000: Lingvistinen tekstintutkimus. – Kari Sajavaara & Arja Piirainen-Marsh (toim.), *Kieli, diskurssi & yhteisö. Soveltavan kielentutkimuksen teoriaa ja käytäntöä*. s. 161–190. Jyväskylä: Soveltavan kielentutkimuksen keskus.
- ITKONEN, TERHO 2011: *Uusi kieliopas*. Helsinki: Tammi.
- JOKINEN, ARJA – JUHILA, KIRSI 1991: *Diskursseja rakentamassa. Näkökulma sosiaalisten käytäntöjen tutkimiseen*. Tampere: Sosiaalipolitiikan laitos, Tampereen yliopisto.
- JOKINEN, ARJA – JUHILA, KIRSI – SUONINEN, EERO 1993: *Diskurssianalyysin aakkoset*. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- 1999: Esipuhe. – Arja Jokinen, Kirsi Juhila & Eero Suoninen (toim.), *Diskurssianalyysi liikkeessä*. s. 9–14. Tampere: Vastapaino.
- JUSSILA, RAIMO 1973: Nyky-suomen adjektiivien peruskartoitusta. – *Virittäjä* 77 s. 398–404.
- KANGASNIEMI, HEIKKI 1997: *Sana, merkitys ja maailma. Katsaus leksikaalisen semantiikan perusteisiin*. Helsinki: Oy Finn Lectura Ab.
- KILPI, TUOMAS 2006: *Blogit ja bloggaaminen*. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- KK = *Kieli ja sen kieliopit. Opetuksen suuntaviivoja*. Opetusministeriö. Helsinki: Edita.
- KLEMOLA, SALLA 1997: *Satujen adjektiivit*. Pro gradu -tutkielma. Oulun yliopisto.
- KOIVISTO, HELINÄ 1987: *Partisiippien adjektiivistuminen suomen kielessä*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- KOSKI, MAUNO 1988: Adjektiiviadverbien semantiikkaa ja pragmatiikkaa. – *Virittäjä* 92 s. 407–411.

- KRONASSER, HEINZ 1968: *Handbuch der semasiologie. Kurze Einführung in die Geschichte, Problematik und Terminologie der Bedeutungslehre*. Heidelberg: Carl Winter.
- KS = *Kielitoimiston sanakirja*. Kotimaisten kielten keskuksen julkaisuja 166. Helsinki: Kotimaisten kielten keskus ja Kielikone 2012. <http://mot.kielikone.fi/mot/OUYO/netmot.exe> (26.01.2015)
- KUIRI, KAIJA 2012: *Johdatus semantiikkaan*. Helsinki: Finn Lectura.
- LEECH, GEOFFREY 1981: *Semantics. The study of Meaning*. England: Penguin books.
— 1974: *Semantics*. England: Penguin books.
- LEINO, PIRKKO 1999: *Suomen kielioppi*. Helsinki: Otava.
- LEPPÄJÄRVI, EILA 1972: *Adjektiivit aikakaus- ja sanomalehdissä sekä radio- ja yleispuhekielessä*. Pro gradu -tutkielma. Oulun yliopisto.
- LEPPÄJÄRVI, EILA – JÄMSÄ, TUOMO 1976: *Adjektiivit 1960-luvun suomen lehti-, radio- ja yleispuhekielessä*. Oulun yliopiston suomen ja saamen kielen tutkimusraportteja 7. Oulu: Oulun yliopisto.
- LJUNG, MAGNUS 1970: *English denominal adjectives: a generative study of the semantics of a group of high-frequency denominal adjectives in English*. Lund: Acta Universitatis Gothoburgensis.
- LYONS, JOHN 1963: *Structural semantics. An analysis of part of the vocabulary of plato*. Oxford: Basil Blackwell.
- MINDT, ILKA 2011: *Adjective Complementation. An empirical analysis of adjectives followed by that-clauses*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.
- NIINILUOTO, ILKKA 2000: Johdatus merkityksen merkityksiin. – Anu Airola, Heikki J. Kosonen & Veera Mustonen (toim.), *Merkkillinen merkitys*. s. 13–25. Helsinki: Gaudeamus.
- OJUTKANGAS, KRISTA – LARJAVAARA, MERI – MIESTAMO, MATTI – YLIKOSKI, JUSSI 2009: *Johdatus kielitieteeseen*. Helsinki: WSOY.
- ORPANA, TERTTU 1988: *Kuvaus vai kommentti. Tutkimus suomen kielen adjektiiviadverbien semanttisesta tulkinnasta*. Tampere: Tampereen yliopiston suomen kielen ja yleisen kielitieteen laitos.
- PAJUNEN, ANNELI 1994: Adjektiivikategorian universaaliudesta. – *Virittäjä* 98. s. 513–541.
- PALANDER, MARJATTA 2002: Yhdysadjektiivit – muuttuvia muoti-ilmauksia. – *Virittäjä* 1/2002. s. 15–17.

- PIETIKÄINEN, SARI – MÄNTYNEN, ANNE 2006: *Kurssi kohti diskurssia*. Tampere: Vastapaino.
- PEKKANEN, HELI 2011: *Monikasvoinen TAVA-partisiippi. Tutkimus suomen TAVA-partisiipin käyttökonteksteistä ja verbiliittojen kieliopillistumisesta*. Helsinki: Helsingin yliopiston suomen kielen, suomalais-ugrilaisten ja pohjoismaisten kielten ja kirjallisuuksien laitos.
- PULKKINEN, PAAVO 1988: Partisiipista adjektiiviksi. – *Virittäjä* 92 s.412–414.
- REGNELL, HANS 1971: *Semantik. Filosofiska och språkvetenskapliga grundfrågor inom betydeläreläran*. Tukholma: Läromedelsförlagen.
- RUUSKANEN, ULLA 2011: *Viiniadjektiivit*. Pro gradu -tutkielma. Oulun yliopisto.
- SAEED, JOHN 2009: *Semantics*. Malden, Mass: Wiley-Blackwell.
- SEPPÄ, JAANA 2010: *Adjektiivit Pohjois-Pohjanmaan asuntomyynti-ilmoituksissa*. Pro gradu -tutkielma. Oulun yliopisto.
- SIEGEL, MUFFY E.A. 1980: *Capturing the Adjective*. New York & London: Garland Publishing.
- SULKALA, HELENA 1981: *Suomen kielen ajan adverbien semantiikkaa*. Oulu: Oulun yliopiston suomen ja saamen kielen laitos.
- SUONINEN, EERO 1999: Näkökulma sosiaalisen todellisuuden rakentumiseen. – Arja Jokinen, Kirsi Juhila & Eero Suoninen (toim.), *Diskurssianalyysi liikkeessä*. s. 17–36. Tampere: Vastapaino.
- TIHINEN, MARJA 2006: *Ruokamainosten adjektiivit 1940-, 1960-, 1980- ja 2000-luvun Kotiliesi-lehdissä*. Pro gradu -tutkielma. Oulun yliopisto.
- TREMAYNE, MARK 2007: *Blogging, citizenship, and the future of media*. New York: Routledge.
- TUOMIKOSKI, R. 1973: *Adjektiivin ja adverbien eroista*. – *Virittäjä* 77 s. 199–214.
- VILKUNA, MARIA 2003: *Suomen lauseopin perusteet*. Helsinki: Kotimaisten kielten tutkimuskeskus.
- VISK = HAKULINEN, AULI – VILKUNA, MARIA – KORHONEN, RIITTA – KOIVISTO, VESA – HEINONEN, TARJA RIITTA – ALHO, IRJA 2008: *Iso suomen kielioppi*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. <http://scripta.kotus.fi/visk> (26.01.2015).
- WARREN, BEATRICE 1984: *Classifying adjectives*. Göteborg: Acta Universitatis Gothoburgensis.